

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Zamówienia udzielane w ramach projektów

Podręcznik beneficjenta i wnioskodawcy programów polityki spójności
2021-2027

Departament Koordynacji Wdrażania Funduszy Unii Europejskiej

Warszawa, marzec 2025 r.

Spis treści

WSTĘP	3
DO KOGO SKIEROWANY JEST PODRĘCZNIK?	3
DLACZEGO ZAMÓWIENIA UDZIELANE W RAMACH PROJEKTÓW PODLEGAJĄ UREGULOWANIU?	3
CO ZAWIERA PODRĘCZNIK?	4
STOSOWANE SKRÓTY	4
SŁOWNICZEK	5
ROZDZIAŁ 1. INFORMACJE OGÓLNE	7
I. DOKUMENTY, Z KTÓRYCH WYNIKAJĄ WYMAGANIA ZWIĄZANE Z ZAWIERANIEM UMÓW	7
1. WYTYCZNE DOTYCZĄCE KWALIFIKOWALNOŚCI WYDATKÓW NA LATA 2021-2027	7
2. USTAWA Z DNIA 11 WRZEŚNIA 2019 R. PRAWO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH	7
3. KOMUNIKAT WYJAŚNIAJĄCY KOMISJI EUROPEJSKIEJ DOTYCZĄCY PRAWA WSPÓLNOTOWEGO OBOWIĄZUJĄCEGO W DZIEDZINIE UDZIELANIA ZAMÓWIEŃ, KTÓRE NIE SĄ LUB SĄ JEDYNNIE CZĘŚCIOWO OBJĘTE DYREKTYWAMI W SPRAWIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH	7
4. DYREKTYWY WS. ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH	8
II. PRZYGOTOWANIE DO UDZIELANIA ZAMÓWIEŃ	9
1. JAKIM TYPEM ZAMAWIAJĄCEGO JESTEŚ I JAKIE PROCEDURY CIĘ OBOWIĄZUJĄ?	9
2. USTALANIE WARTOŚCI ZAMÓWIENIA	12
3. ZAMÓWIENIA UDZIELANE W CZĘŚCIACH A SKŁADANIE OFERT CZĘŚCIOWYCH	21
4. PERSONEL PROJEKTU A ZASADA KONKURENCYJNOŚCI	22
ROZDZIAŁ 2. JAK UDZIELIĆ ZAMÓWIENIA ZGODNIE Z ZASADĄ KONKURENCYJNOŚCI?	24
1. BAZA KONKURENCYJNOŚCI	24
2. PRZYGOTOWANIE ZAPYTANIA OFERTOWEGO	31
3. OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA	31
4. WARUNKI UDZIAŁU W POSTĘPOWANIU	34
5. <i>KRYTERIA OCENY OFERT</i>	36
6. KONFLIKT INTERESÓW	41
7. TERMINY	43
8. WYBÓR NAJKORZYSTNIEJSZEJ OFERTY	44
9. INNE WARUNKI UDZIELANIA LUB REALIZACJI ZAMÓWIEŃ – ZRÓWNOWAŻONE ZAMÓWIENIA	53
ROZDZIAŁ 3. WYŁĄCZENIA STOSOWANIA PROCEDUR PRZY ZAWIERANIU UMÓW	56

Wstęp

Do kogo skierowany jest podręcznik?

Podręcznik jest poradnikiem dla wszystkich planujących zawierać umowy, których przedmiotem będą dostawy, usługi lub roboty budowlane finansowane z funduszy unijnych, do których zastosowanie mają *Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027* (dalej jako: Wytyczne).

Przygotowany został przede wszystkim z myślą o beneficjentach, czyli podmiotach którym wsparcie z funduszy unijnych zostało już przyznane oraz wnioskodawcach, tj. podmiotach, które dopiero złożyły lub zamierzają złożyć wniosek o dofinansowanie projektu. Podręcznik może być również pomocą dla instytucji odpowiedzialnych za kontrolę projektów i korygowanie wydatków. Nie jest on natomiast instrukcją udzielania zamówień zgodnie z Pzp.

Treść podręcznika nie stanowi wiążącej interpretacji *Wytycznych* ani Pzp. Żaden podmiot nie powinien powoływać się na jego treść w toku postępowań kontrolnych, audytowych, sądowych czy innych.

Podręcznik nie stanowi podstawy do żądania praw ani nakładania obowiązków przez żadną ze stron umowy o dofinansowanie lub decyzji o dofinansowaniu projektu.

Podręcznik ma charakter informacyjny i edukacyjny. Podręcznik lub jego fragmenty mogą być wykorzystywane lub rozpowszechniane jedynie w celach informacyjnych ze wskazaniem źródła informacji.

Dlaczego zamówienia udzielane w ramach projektów podlegają uregulowaniu?

Dofinansowanie projektu oznacza, że realizując go, korzystasz z pieniędzy publicznych. Korzystając z nich, musisz spełnić szereg wymogów, żebyś nie musiał tych środków zwracać. Jeżeli realizujesz projekt finansowany ze środków unijnych, musisz przestrzegać kilku podstawowych reguł przy zawieraniu umów z wykonawcami robót budowlanych, dostaw lub usług. Wydatek powinien zostać poniesiony w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

Przestrzeganie tych wymogów stanowi jeden z tzw. warunków kwalifikowalności wydatków, czyli warunków, których spełnienie umożliwia rozliczenie wydatków z funduszy unijnych. Stworzenie regulacji w zakresie udzielania zamówień finansowanych ze środków unijnych ma stanowić **gwarancję racjonalnego dysponowania środkami publicznymi**. Zasady uczciwej konkurencji są również instrumentem wspierania rozwoju i polityki gospodarczej mającej na celu stwarzanie równych szans dla MŚP poprzez otwarcie rynku zamówień finansowanych ze środków publicznych.

Zgodnie z zasadami regulującymi wydatkowanie funduszy unijnych, instytucja, z którą zawierasz umowę o dofinansowanie projektu, może zobowiązać Cię w tej umowie do uwzględnienia aspektów środowiskowych lub społecznych. Ma to związek z realizacją strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.

W podręczniku znajdziesz szereg informacji, które pomogą Ci sprawnie i prawidłowo zawierać umowy z wykonawcami. Został on przygotowany w oparciu o opinie prawne wydawane przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wyroki Krajowej Izby Odwoławczej, wyroki sądów administracyjnych oraz interpretacje Instytucji Koordynującej Umowę Partnerstwa.

Ważne! Jeżeli masz wątpliwości co do stosowania zapisów Wytycznych w odniesieniu do swojego projektu, powinieneś zwrócić się do instytucji, z którą podpisałeś umowę o dofinansowanie lub która ogłosiła nabór.

Co zawiera podręcznik?

W pierwszym rozdziale wskazano dokumenty, z których wynikają wymagania związane z zawieraniem umów w ramach projektów finansowanych z funduszy unijnych, a także opisano rodzaje zamawiających. Omówiono również elementy związane z przygotowaniem postępowań, w tym kwestie dotyczące szacowania wartości zamówień, co warunkuje wybór właściwej procedury. W drugim rozdziale opisano procedurę udzielania zamówień zgodnie z zasadą konkurencyjności. Trzeci rozdział to część zawierająca szczegółowe informacje na temat przypadków, w których stosowanie procedur nie jest wymagane.

Stosowane skróty

BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego

BK2021, Baza – Baza Konkurencyjności, strona internetowa prowadzona przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego i przeznaczona do zamieszczania zapytań ofertowych zgodnie z zasadą konkurencyjności

IP – Instytucja Pośrednicząca

IW – Instytucja Wdrażająca

IZ – Instytucja Zarządzająca

NBP – Narodowy Bank Polski

OPZ – opis przedmiotu zamówienia

Pzp – ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1320)

rozporządzenie ogólne – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizyjowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm.)

ustawa wdrożeniowa – ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1079, z późn. zm.)

Wytyczne – Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027

Słowniczek

beneficjent – podmiot będący stroną umowy o dofinansowanie projektu, partner lub podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków,

kod CPV – kod powiązany z opisem dostaw, robót budowlanych lub usług stanowiących przedmiot zamówienia zawarty we Wspólnym Słowniku Zamówień,

oferta częściowa – oferta, która zgodnie z treścią zapytania ofertowego przewiduje wykonanie części zamówienia. Informację o dopuszczeniu możliwości składania ofert częściowych, jak również opis części zamówienia, zobowiązany jesteś podać w zapytaniu ofertowym,

oferta wariantowa – oferta, która w zgodzie z warunkami określonymi w zapytaniu ofertowym przewiduje odmienny niż określony przez zamawiającego jako podstawowy sposób wykonania zamówienia,

projekt partnerski – projekt realizowany wspólnie przez podmioty wnoszące do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe, na warunkach określonych w porozumieniu albo umowie o partnerstwie,

umowa o dofinansowanie projektu – umowa, o której mowa w art. 2 pkt 32 ustawy wdrożeniowej, czyli umowa zawarta między właściwą instytucją a wnioskodawcą, którego projekt został wybrany do dofinansowania. Ilekroć w podręczniku jest mowa o umowie o dofinansowanie projektu, należy przez to rozumieć również decyzję o dofinansowaniu projektu, o której mowa w art. 2 pkt 2 ustawy wdrożeniowej,

wnioskodawca – podmiot, który złożył wniosek o dofinansowanie projektu,

wykonawca – osoba fizyczna niebędąca personelem projektu, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która oferuje wykonanie robót budowlanych lub obiektu budowlanego, dostawę produktów lub świadczenie usług lub ubiega się o udzielenie zamówienia, złożyła ofertę lub zawarła umowę w sprawie zamówienia w projekcie realizowanym w ramach programu,

zamawiający – ilekroć w podręczniku jest mowa o zamawiającym, należy przez to rozumieć zarówno beneficjenta zobowiązanego do stosowania Pzp, jak i zamawiającego przeprowadzającego postępowanie zgodnie z warunkami wynikającymi z umowy o dofinansowanie projektu,

zamówienie – umowa odpłatna, zawarta zgodnie z warunkami wynikającymi z Pzp albo z umowy o dofinansowanie projektu (w szczególności zgodnie z zasadą konkurencyjności) pomiędzy zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane przewidziane w projekcie realizowanym w ramach programu,

zamówienie udzielane w częściach – zamówienie, które możesz udzielić jednorazowo, ale z przyczyn technicznych, ekonomicznych lub organizacyjnych udzielasz w kilku odrębnych postępowaniach, najczęściej w różnych odstępach czasu; wartością takiego zamówienia jest wartość wszystkich części,

zasada konkurencyjności – procedura przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia, określona w podrozdziale 3.2 *Wytycznych*.

Rozdział 1. Informacje ogólne

I. Dokumenty, z których wynikają wymagania związane z zawieraniem umów

1. Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027

To podstawowy dokument, który stosują instytucje oceniające, czy wydatki ponoszone przez Ciebie w ramach projektu kwalifikują się do finansowania z funduszy unijnych. Wprowadza on zasady dotyczące zawierania umów w ramach projektów finansowanych ze środków UE, w tym zasadę konkurencyjności. Musisz pamiętać, że zapisy *Wytycznych* nie wyłączają w żaden sposób Twoich obowiązków wynikających z prawa powszechnie obowiązującego. Przykładem jest Pzp, którego zastosowanie powoduje, że nie musisz stosować równolegle zasady konkurencyjności, nawet jeśli zamówienie współfinansowane jest ze środków unijnych.

W podrozdziale *Wytycznych* mówiącym o zamówieniach udzielanych w ramach projektów znajdziesz odniesienie do poniższych dokumentów i aktów prawnych.

2. Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹

W *Wytycznych* znajdziesz odniesienia do Pzp przede wszystkim tam, gdzie jest mowa o:

- ✓ ustalaniu wartości zamówienia (tzw. szacowanie wartości zamówienia),
- ✓ możliwości niestosowania procedur,
- ✓ stosowaniu Kodów CPV przy określaniu przedmiotu zamówienia.

Można powiedzieć, że procedura nazwana w *Wytycznych* zasadą konkurencyjności to bardzo uproszczona wersja przetargu nieograniczonego opisanego w „starym” Pzp (poprzednia ustawa) lub trybu podstawowego w „nowym” Pzp (obecna ustawa). Niektóre rozwiązania ustawowe zostały przeniesione wprost do zasady konkurencyjności, jednak zdecydowanie nie jest ona tak szczegółowa i sformalizowana. Znajomość Pzp nie jest niezbędna do prawidłowego zawierania umów zgodnie z *Wytycznymi*, ale wiedza o jej stosowaniu i interpretacji poszczególnych przepisów może Ci się przydać.

3. Komunikat wyjaśniający Komisji Europejskiej dotyczący prawa wspólnotowego obowiązującego w dziedzinie udzielania zamówień, które nie są lub są jedynie częściowo objęte dyrektywami w sprawie zamówień publicznych²

Jest to dokument wydany przez Komisję Europejską. Zasada konkurencyjności, której będziesz musiał przestrzegać przy udzielaniu zamówień o wartości powyżej 80 tys. zł netto, została oparta na wymogach wynikających właśnie z tego dokumentu.

W treści *Komunikatu* znajdziesz odniesienie do zasad traktatowych, tj. zakazu dyskryminacji ze względu na przynależność państwową, swobodnego przepływu towarów, swobody prowadzenia działalności gospodarczej, swobody świadczenia usług oraz niedyskryminacji i równego traktowania. To zasady, które

---

¹t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1320

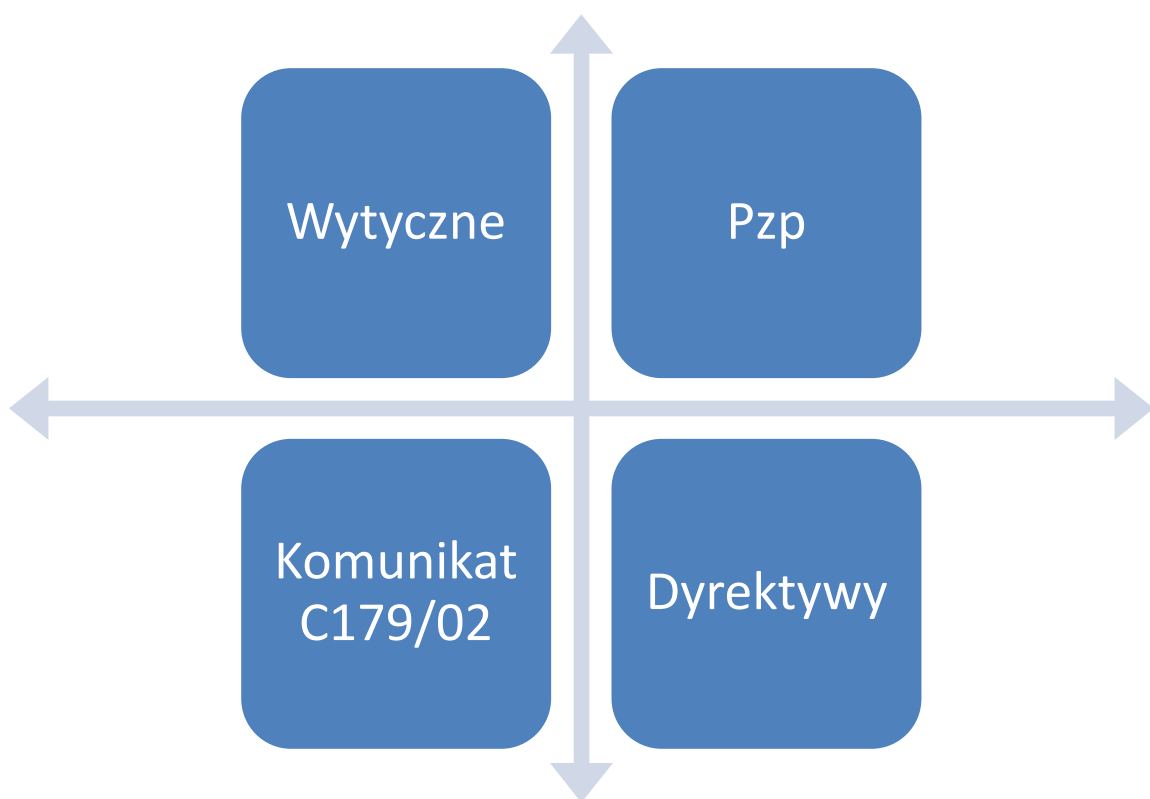
²Dz. Urz. UE C 179 z 01.08.2006, str. 2.

warto znać, ale do prawidłowego przeprowadzenia postępowania wystarczy znajomość i rozumienie zasady konkurencyjności, bowiem uwzględnia ona treść *Komunikatu*.

4. Dyrektywy ws. zamówień publicznych

Dyrektywa 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE³ oraz dyrektywa 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylającej dyrektywę 2004/17/WE⁴.

Odniesienia do tych aktów ograniczają się do ich załączników, w których określono rodzaje usług społecznych i innych szczególnych usług.

³ Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 65.

⁴ Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 243.

II. Przygotowanie do udzielania zamówień

Wytyczne wymagają, by wydatki ponoszone w ramach projektów były dokonywane w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. To zasada ogólna, dotycząca wszystkich wydatków. Natomiast, jeśli wartość wydatku przekracza 80 tys. zł netto, a ich przedmiot nie jest objęty wyłączeniami, poniesienie wydatku musi być poprzedzone odpowiednią procedurą.

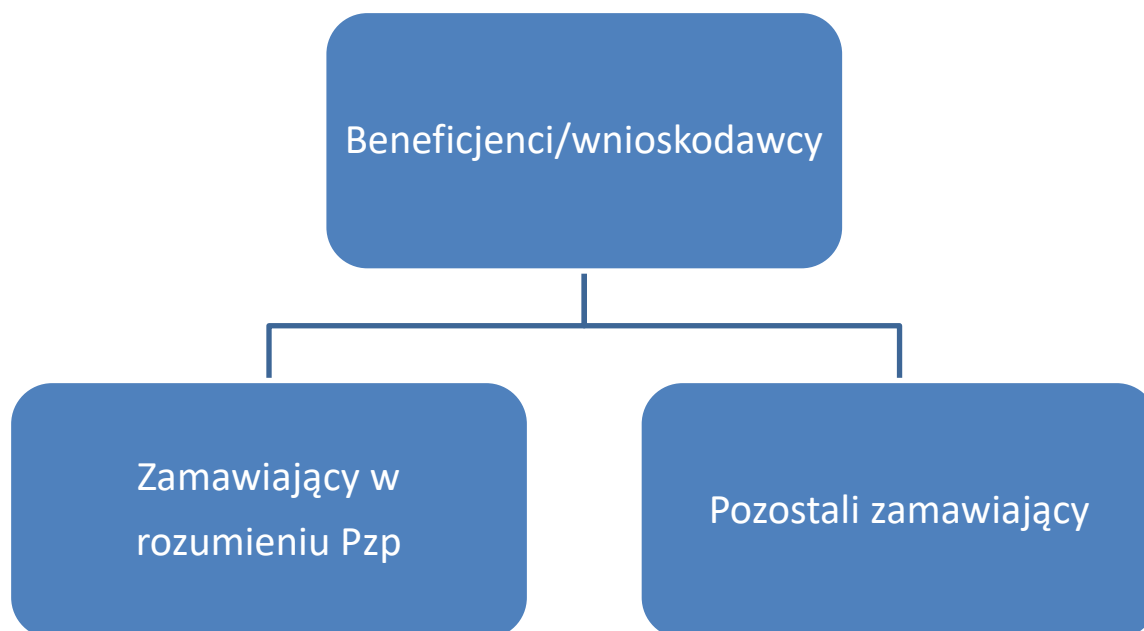
Do najistotniejszych elementów, jakie musisz ustalić, należy to, jakiego zamówienia zamierzasz udzielić. Musisz zatem określić:

- przedmiot zamówienia,
- jego rodzaj według podziału na zamówienia na roboty budowlane, dostawy lub usługi,
- przewidywaną procedurę jego udzielenia,
- orientacyjną wartość,
- przewidywany termin wszczęcia postępowania.

Zacznijmy jednak od początku.

1. Jakim typem zamawiającego jesteś i jakie procedury Cię obowiązują?

W pierwszej kolejności musisz wiedzieć, jakim typem beneficjenta/wnioskodawcy jesteś. Od tego ustalenia zależą takie elementy jak możliwość skorzystania z niektórych wyłączeń, sposób ustalania wartości szacunkowej zamówienia, wybór procedury oraz ograniczenia w zakresie podmiotów, z którymi możesz zawrzeć umowę. Wstępną informację na ten temat zawierasz przeważnie już we wniosku o dofinansowanie projektu.

a) Zamawiający w rozumieniu Pzp

Jesteś zamawiającym w rozumieniu ustawy, jeśli spełniasz przesłanki wymienione w art. 4, art. 5, art. 6 lub art. 7 pkt 31 Pzp.

Art. 4, art. 5 i art. 6 Pzp zawierają szczegółowy katalog zamawiających, a ich interpretacja w konkretnym stanie prawnym, np. w przypadku osób prawnych utworzonych w szczególnym celu zaspokajania potrzeb o charakterze powszechnym, niemających charakteru przemysłowego, ani handlowego, może wcale nie być oczywista. Stąd wiedzę w tym zakresie powinieneś posiadać przede wszystkim Ty.

Natomiast art. 7 pkt 31 Pzp zawiera definicję zamawiającego.

Jeśli jesteś zamawiającym w rozumieniu Pzp, a zamówienie nie zostało wyłączone ze stosowania procedur, to stosujesz w zależności od wartości zamówienia:

PZP	Zasadę konkurencyjności
<ul style="list-style-type: none"> dla zamówień o wartości szacunkowej równej lub wyższej niż kwoty, o których mowa w art. 2 Pzp	<ul style="list-style-type: none"> dla zamówień o wartości szacunkowej niższej niż kwoty, o których mowa w art. 2 Pzp, i jednocześnie przekraczającej 80 tys. zł netto

Jeśli jesteś podmiotem, który jest zamawiającym zgodnie z Pzp, ale inne przepisy prawa powszechnie obowiązującego wyłączają stosowanie Pzp, to przeprowadzasz postępowanie z zastosowaniem właściwych przepisów.

b) Zamawiający stosujący zasadę konkurencyjności

Jeśli nie jesteś zamawiającym w rozumieniu Pzp, stosujesz zasadę konkurencyjności w odniesieniu do zamówień o wartości przekraczającej 80 tys. zł netto, chyba że zamówienie podlega jednemu z wyłączeń określonych w *Wytycznych*.

c) Wymienne stosowanie procedur

Jeżeli oszacowałeś wartość zamówienia z należytą starannością, to z wyborem procedury nie powinieneś mieć problemu. Ewentualne wątpliwości mogą pojawić się, gdy wartość Twojego zamówienia plasuje się na granicy poszczególnych procedur.

Jeżeli jesteś zamawiającym w rozumieniu Pzp i zastosujesz Pzp w odniesieniu do wydatków poniżej progu stosowania ustawy, to zgodnie z *Wytycznymi* zasadę konkurencyjności uznaje się za spełnioną. Wynika to z tego, że po pierwsze obie te procedury służą wyłonieniu wykonawcy w sposób

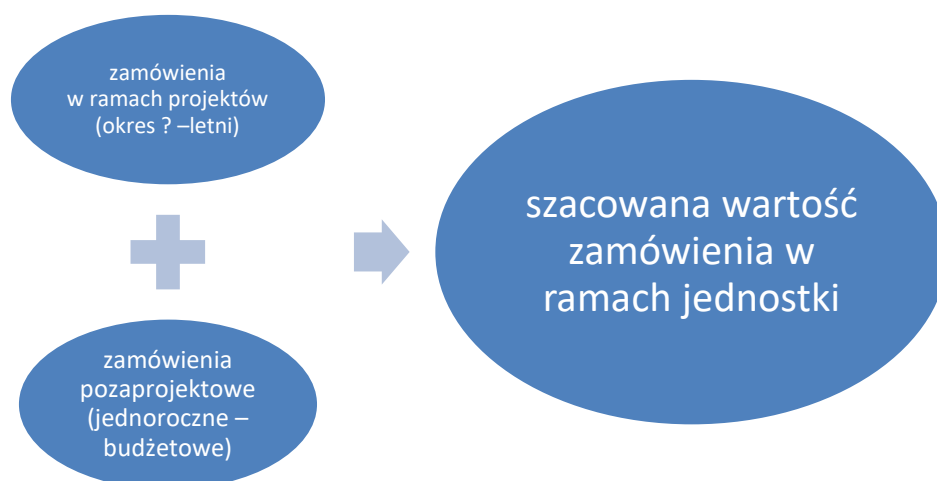
konkurencyjny, a po drugie procedury wynikające z Pzp są co do zasady bardziej rygorystyczne i skomplikowane niż zasada konkurencyjności.

2. Ustalanie wartości zamówienia

Prawidłowe ustalenie wartości zamówienia jest niezmiernie ważne. Od tego zależy, którą procedurę będziesz musiał zastosować. Zastosowanie nieodpowiedniej procedury będzie skutkowało uznaniem wydatków poniesionych w ramach zamówienia za niekwalifikowalne. Progi kwotowe, powyżej których należy stosować odpowiednie procedury zamówień, określone zostały w Pzp oraz w *Wytycznych*. To, że zasadę konkurencyjności musisz stosować od 80 tys. zł netto, wynika z przyjętego założenia, że wpływ wydatków poniżej tej wartości na rynek europejski jest znikomy.

a) Ustalanie wartości zamówienia przez zamawiających w rozumieniu Pzp

Jeżeli udzielasz zamówienia zgodnie z Pzp, to w pierwszej kolejności szacujesz wartość zamówienia zgodnie z Pzp, biorąc pod uwagę wszystkie przewidywane zamówienia na dany rok budżetowy w ramach jednostki plus wszystkie przewidywane zamówienia w ramach realizowanych przez Ciebie projektów (niezależnie od tego czy realizowane są w perspektywie rocznej czy kilku lat).

Punktem odniesienia dla wartości zamówień w ramach projektu będzie nie tylko perspektywa roczna (budżetowa), ale obejmująca możliwy do przewidzenia zakres zamówień w całym okresie trwania projektu.

Jeśli stwierdzisz, że oszacowana zgodnie z Pzp wartość zamówienia jest mniejsza niż 130 tys. zł netto, sumujesz zamówienie na poziomie projektu w celu weryfikacji, czy zamówienie podlega zasadzie konkurencyjności.

Jeśli jesteś zamawiającym w rozumieniu Pzp i udzielasz zamówienia zgodnie z Pzp mimo, że wartość zamówienia jest mniejsza niż 130 tys. zł, zasadę konkurencyjności uznaje się za spełnioną.

b) Ustalanie wartości zamówienia przez podmiot, który nie jest zamawiającym w rozumieniu Pzp

Jeśli nie jesteś zobowiązany do stosowania Pzp, wartość zamówienia ustalasz dla pojedynczego projektu - nawet jeżeli podobne zamówienia realizujesz jednocześnie w kilku projektach finansowanych z funduszy unijnych czy też innych środków publicznych.

Zwróć uwagę, by dokładnie przeanalizować budżet danego projektu w celu zidentyfikowania zamówień, które powtarzają się i powinny zostać zsumowane. Dla przykładu, jeśli usługa cateringowa pojawia się w różnych zadaniach i pozycjach szczegółowego budżetu danego projektu, to powinna stanowić jedno zamówienie, dla którego (z uwagi na łączną wartość) stosujesz zasadę konkurencyjności.

c) Podstawa ustalenia wartości zamówienia i należyta staranność

Podstawą ustalenia wartości zamówienia jest całkowite wynagrodzenie wykonawcy bez podatku od towarów i usług, ustalone przez beneficjenta z należytą starannością. Co oznacza należyta staranność? Przede wszystkim powinieneś ustalić wartość zamówienia na podstawie opisu przedmiotu zamówienia i wszystkich znanych Ci okoliczności mogących mieć wpływ na sporządzenie oferty przez potencjalnych wykonawców – w tym w szczególności na jej cenę oraz czas trwania umowy. Należyta staranność polega na działaniu, które świadczy o tym, że ktoś zrobił wszystko, aby wykonać swoje zadanie jak najlepiej. Powinieneś oszacować wartość swojego zamówienia jak najstaranniej, z wykorzystaniem niezbędnej wiedzy, umiejętności, doświadczenia. Dochowania należytej staranności wymaga nie tylko dobry obyczaj, ale również polskie prawo. Należyta staranność należy oceniać mając na względzie art. 355 Kodeksu cywilnego (KC).

Art. 355 KC

§ 1. Dłużnik obowiązany jest do staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju (należyta staranność).

§ 2. Należyta staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności.

Każdy zamawiający dokonując zakupów, w pierwszej kolejności ustala, co i za ile może kupić. Czynność ustalenia wartości zamówienia, mająca na celu poprawne i staranne oszacowanie tej wartości, jest bardzo ważna. Popełnienie błędu, polegającego na niedoszacowaniu wartości zamówienia, na tak wczesnym etapie postępowania może wpłynąć negatywnie na dalsze jego losy. Obowiązek starannego szacowania wartości zamówienia nabiera szczególnego znaczenia w przypadku, gdy wartość dokonanego szacunku zbliża się do progu, którego przekroczenie zobowiązuje do stosowania bardziej restrykcyjnych procedur określonych w *Wytycznych* albo w Pzp. W związku z tym, w Twoim dobrze pojętym interesie leży staranne przeprowadzanie szacowania zamówienia i jego udokumentowanie np. w notatce lub w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu.

d) Szacowanie w projektach partnerskich

Szacowanie wartości zamówienia często budzi wątpliwości w przypadku realizowania projektu partnerskiego.

Projekt partnerski to projekt realizowany wspólnie przez podmioty wnoszące do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe, na warunkach określonych w porozumieniu albo umowie o partnerstwie. Porozumienie oraz umowa o partnerstwie określają w szczególności:

- ✓ przedmiot porozumienia albo umowy,
- ✓ prawa i obowiązki stron,
- ✓ zakres i formę udziału poszczególnych partnerów w projekcie, w tym zakres realizowanych przez nich zadań,
- ✓ partnera wiodącego uprawnionego do reprezentowania pozostałych partnerów projektu,
- ✓ sposób przekazywania dofinansowania na pokrycie kosztów ponoszonych przez poszczególnych partnerów projektu, umożliwiający określenie kwoty dofinansowania udzielonego każdemu z partnerów,
- ✓ sposób postępowania w przypadku naruszenia lub niewywiązania się stron z porozumienia lub umowy.

Jeśli jesteś partnerem w projekcie, samodzielnie prowadzisz postępowanie, finansujesz zamówienie z budżetu, którym dysponujesz oraz w swoim imieniu podpisujesz umowę z wykonawcą, **to nie musisz sumować wartości tego zamówienia z udzielanymi w tym samym projekcie przez innych partnerów.**

Ty i Twoi partnerzy w projekcie możecie wybrać sposób udzielania zamówień, który wymusi łączne szacowanie ich wartości, jednak nie jest to obowiązek. Zasadą pozostaje szacowanie wartości zamówień w ramach jednostki. Tu należy jedynie zwrócić uwagę na zasady szacowania zamówień na roboty budowlane i kwestię rozumienia definicji obiektu budowlanego (o czym w dalszej części podręcznika).

e) Zamówienie tego samego rodzaju. Badanie „tożsamości” zamówienia

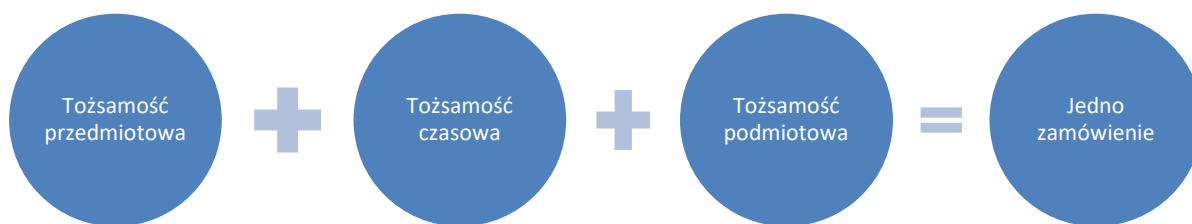
Dla ustalenia czy w danym przypadku mamy do czynienia z jednym zamówieniem, istotne są okoliczności istniejące w chwili wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia

Aby prawidłowo ustalić, czy masz do czynienia z jednym zamówieniem czy też z odrębnymi zamówieniami, musisz przeprowadzić analizę konkretnych okoliczności. Te okoliczności to tzw. tożsamości zamówienia (przedmiotowa, podmiotowa i czasowa), które muszą być spełnione łącznie, by można było mówić o jednym zamówieniu.

- **Tożsamość przedmiotowa to podobieństwo funkcji technicznych i gospodarczych.**
- **Tożsamość podmiotowa to możliwość realizacji zamówienia przez jednego wykonawcę.**
- **Tożsamość czasowa to planowana realizacja zamówień w zbliżonym czasie, w znanej Ci perspektywie czasowej.**

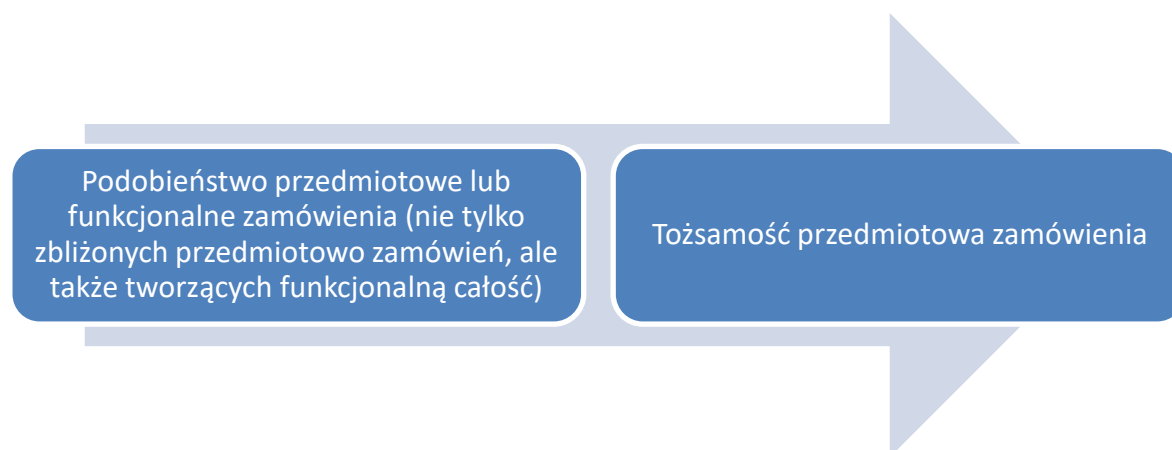
W jednym postępowaniu powinny być nabywane świadczenia, które spełniają te same lub podobne funkcje, z tej samej lub podobnej grupy tematycznej (tożsamość przedmiotowa) i gdy istnieje wykonawca zdolny samodzielnie wykonać całe zamówienie (tożsamość podmiotowa). Ponadto

niezbędne jest istnienie związku funkcjonalnego i czasowego pomiędzy nabywanymi usługami. Innymi słowy musisz wiedzieć, co chcesz nabyć i potrafić określić zarówno zakres świadczeń, jak i ich czas, a świadczenia powinny być ze sobą funkcjonalnie powiązane i mogą być zrealizowane przez jednego wykonawcę.

Tożsamość przedmiotowa

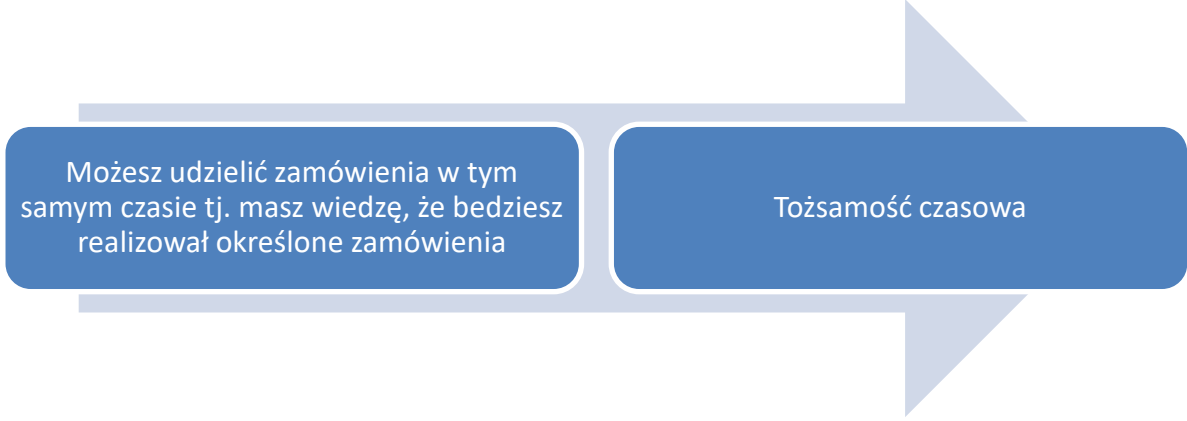
- usługi, dostawy oraz roboty budowlane są tożsame rodzajowo lub funkcjonalnie.

Kryterium tożsamości przedmiotowej powinno prowadzić Cię do wyodrębnienia nie tylko zbliżonych przedmiotowo zamówień, ale także zamówień, które, mimo braku przedmiotowego podobieństwa, tworzą funkcjonalną całość. Zamówienia tożsame dotyczą tego samego lub podobnego zagadnienia, w tych samych lub zbliżonych warunkach, dla podobnej grupy osób oraz spełniają tę samą funkcję i mają podobne lub identyczne przeznaczenie. Z tego względu za jedno zamówienie można uznać kompleksową usługę szkoleniową obejmującą usługi trenerskie, wynajem sal i catering, gdy tylko tworzą jedną funkcjonalną całość. Weryfikując tożsamość przedmiotową możesz odnieść się do kodów CPV, ale musisz pamiętać, że sam fakt oznaczenia tym samym kodem CPV nie przesądza o tym, że masz do czynienia z jednym zamówieniem. Więcej na temat kodów CPV znajdziesz w części dotyczącej opisu przedmiotu zamówienia.

Tożsamość czasowa

- realizacja zamówień w zbliżonym czasie w znanej Ci perspektywie czasowej.

Możesz udzielić zamówienia w tym samym czasie tj. masz wiedzę, że będziesz realizował określone zamówienia

Tożsamość czasowa

Stosując kryterium tożsamości czasowej weryfikujesz możliwość udzielenia lub realizacji zamówienia w znanym Ci przedziale czasowym. W praktyce jest to od kilku miesięcy do paru lat. Przeważnie rozpatrywaną perspektywą jest po prostu okres realizacji projektu określony we wniosku o dofinansowanie.

Warunkiem takiej kwalifikacji jest realna możliwość oszacowania usług, dostaw lub robót budowlanych, które mają być wykonane i sfinansowane w danym terminie.

Jeżeli nie jest możliwe dokonanie takiego szacowania w ramach danego projektu, to możesz mieć do czynienia z kilkoma samodzielnymi zamówieniami dotyczącymi tego samego (funkcjonalnie) przedmiotu. Wówczas wartość tych zamówień będzie szacowana odrębnie. Innymi słowy, podział zamówienia i odrębne szacowanie wartości dla każdej z części może być uzasadnione przyczynami obiektywnymi, tj. niemożnością oszacowania wszystkich potrzebnych usług, dostaw lub robót budowlanych na etapie uruchamiania pierwszego postępowania w danym zakresie. Dla przykładu – ma to niejednokrotnie miejsce w projektach aktywizacji zawodowej, w których wsparcie udzielane jest zgodnie z określoną indywidualnie dla każdego uczestnika ścieżką w postaci Indywidualnego Planu Działania (dalej: IPD). W przypadku, gdy po przeprowadzeniu rekrutacji tworzone będą indywidualne plany działania, które w sposób dokładny przedstawią zapotrzebowanie poszczególnych uczestników projektu na dane kursy i szkolenia zawodowe oraz przybliżony termin ich realizacji, wówczas szacowanie wartości usługi szkoleniowej z uwzględnieniem tożsamości czasowej odnoszącej się do całego okresu realizacji projektu może okazać się niemożliwe. W takim bowiem projekcie faktyczne potrzeby uczestników projektu badane są w trakcie jego realizacji, a termin realizacji szkoleń o określonej w IPD tematyce wynika z IPD, a nie z wniosku o dofinansowanie projektu. Kolejnym przykładem może być udzielanie zamówień na dostawy w projektach badawczych – gdy zamawianie odczynników uzależnione jest od wyników wcześniejszych badań. Warto spojrzeć również na przykład wskazany w przypisie nr 6 w Wytycznych, w którym mowa o szacowaniu wartości zamówienia na usługi hotelowe lub bilety lotnicze.

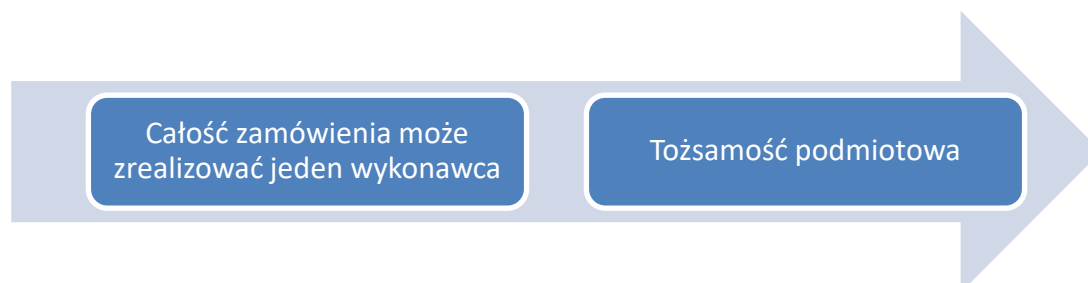
Przystępując do szacowania wartości zamówienia powinieneś z należytą starannością ustalić planowaną liczbę usług, dostaw czy też robót budowlanych tego samego rodzaju, które zamierzasz nabyć, i oszacować ich łączną wartość. Nie jest istotne, czy zamierzasz je nabyć jednorazowo w ramach jednego postępowania, czy też sukcesywnie w ramach odrębnych postępowań w ramach tzw. zamówienia udzielanego w częściach. Jeżeli potrzeba udzielenia określonego zamówienia ujawni się dopiero po udzieleniu innego zamówienia podobnego przedmiotowo i funkcjonalnie, to w tym przypadku nie mówimy o nieuprawnionym dzieleniu zamówienia z uwagi na fakt, iż brak jest

tożsamości czasowej takich zamówień. Tu należy zwrócić uwagę, że zamówienie udzielane w częściach to nie to samo co dopuszczenie do składania ofert częściowych w ramach jednego postępowania. O różnicy między tymi dwoma przeczytasz w dalszej części podręcznika.

Tożsamość podmiotowa

- możliwość wykonania zamówienia przez jednego wykonawcę.

Rozpatrując to kryterium musisz rozważyć, czy istnieje możliwość realizacji Twojego zamówienia przez jednego wykonawcę (także przy udziale podwykonawców). Analizując rynek potencjalnych wykonawców powinieneś wziąć pod uwagę zarówno podmioty specjalizujące się bezpośrednio w danym przedmiocie zamówienia, jak i różnego typu pośredników. Na rynku funkcjonuje bowiem wiele podmiotów, które samodzielnie nie wytwarzają towarów, czy też nie świadczą usług bezpośrednio, ale profesjonalnie zajmują się pośrednictwem, zapewniając dobre ceny oraz jakość. Zamówienie spełniające kryterium tożsamości podmiotowej to takie, które bez żadnego trudu może zrealizować pojedynczy wykonawca, a takich wykonawców jest więcej niż jeden. Przykładowo, często ten sam wykonawca jest w stanie zrealizować dostawę komputerów i drukarek, natomiast zazwyczaj jeden wykonawca nie zajmuje się sprzedażą komputerów i mebli. W pierwszym wypadku wystąpi tożsamość podmiotowa, a w drugim nie.

Przy ocenie tego kryterium trzeba uwzględnić podmioty faktycznie oferujące dane przedmioty zamówienia oraz to, czy wykonanie poszczególnych zamówień wymaga spełnienia przez wykonawców odmiennych warunków (np. wymagane prawem licencje i uprawnienia do prowadzenia pewnych kursów zawodowych).

Gdy poszczególne zamówienia nie mogą być zrealizowane przez tego samego wykonawcę, to pomimo że charakteryzuje je tożsamość czasowa i przedmiotowa, nie stanowią jednego zamówienia i nie należy szacować ich łącznie.

Oznacza to, że przy badaniu tożsamości (przedmiotowej, czasowej i podmiotowej) zamówienia musisz ustalić, czy dany rodzaj zamówienia mógłby być wykonany w tym samym czasie przez tego samego wykonawcę. Gdy udzielane zamówienia mają to samo przeznaczenie oraz dodatkowo istnieje możliwość uzyskania ich u jednego wykonawcy i realizacji w tym samym czasie, należy uznać, iż mamy do czynienia z jednym zamówieniem.

Przykłady:

Usługi szkoleniowe

W przypadku tego rodzaju usług zawsze konieczne jest ustalenie, czy dany rodzaj szkolenia mógłby być wykonany w określonym czasie przez tego samego wykonawcę. Gdy planowane szkolenia mają to samo przeznaczenie, w tym są skierowane do podobnej grupy docelowej oraz dodatkowo istnieje

możliwość ich uzyskania u jednego wykonawcy, należy uznać, iż mamy do czynienia z jednym zamówieniem. Zawsze jednak w takiej sytuacji można dopuścić składanie ofert częściowych, aby wybrać adekwatnego wykonawcę lub też udzielać zamówień w częściach (zob. pkt 3 na str. 21 niniejszego Podręcznika). Fakt, że na danym etapie realizacji projektu nie są znane terminy kolejnych, analogicznych szkoleń i nie można ich w sposób bezpieczny dla projektu ustalić z dużym wyprzedzeniem, nie jest wystarczający do tego, by uznać, że nie ma tożsamości czasowej zamówienia.

Przy udzielaniu zamówień, których przedmiotem są usługi edukacyjne lub szkoleniowe, problemem jest prawidłowe ustalenie przedmiotu zamówienia w taki sposób, by nie narazić się na zarzut nieuprawnionego dzielenia zamówienia na części.

W pierwszej kolejności powinieneś pogrupować szkolenia według kryterium tematycznego i możliwości ich realizacji przez jednego wykonawcę. Szkolenia obejmujące taką samą lub podobną tematykę prowadzone dla określonej grupy odbiorców, jeżeli mogą być zrealizowane przez jednego wykonawcę, należy traktować jako jedno zamówienie. W sytuacji, gdy przedmiotem zamówienia są szkolenia o różnej tematyce i nie ma możliwości udzielenia zamówienia na te szkolenia jednemu wykonawcy, po przeprowadzeniu jednego postępowania, nie będzie można mówić o dzieleniu zamówienia na części w celu uniknięcia stosowania zasady konkurencyjności. Pamiętaj, że nie każdy temat szkolenia to odrębny przedmiot zamówienia. Z doświadczeń wdrażania programów finansowanych ze środków unijnych wynika, że w przypadku usług szkoleniowych sumowaniu podlegają co do zasady wartości poszczególnych modułów o tym samym kodzie CPV ze względu na tożsamość przedmiotową. Jeśli twoje zamówienia będą dotyczyły usług szkoleniowych to powinieneś zwrócić uwagę na orzecznictwo sądów administracyjnych (np. V SA/Wa 331/16, V SA/Wa 319/14, V SA/Wa 1751/14, V SA/Wa 1969/12, V SA/Wa 1045/11).

Pamiętaj, że szacujesz łącznie wszystkie tożsame szkolenia w perspektywie okresu trwania projektu. Zamawiający w rozumieniu ustawy dodatkowo szacują je łącznie z zamówieniami udzielanymi w ramach jednostki. Wyodrębniasz te zamówienia, których zakres może być oszacowany z góry na cały okres realizacji całego projektu lub większej jego części, i które mogą zostać udzielone jednorazowo w ramach jednego postępowania.

Co ze szkoleniami, które są możliwe do określenia dopiero w trakcie realizacji projektu i zależnie od bieżących potrzeb związanych z realizacją projektu?

W ramach tego samego projektu możesz mieć do czynienia z kilkoma samodzielnymi zamówieniami dotyczącymi tego samego lub zbliżonego rodzajowo przedmiotu. W takim przypadku nie masz do czynienia z niedopuszczalnym podziałem zamówienia na części, lecz z kilkoma odrębnymi i następującymi po sobie zamówieniami, których wartość będziesz szacował odrębnie. Podział i odrębne szacowanie wartości dla jednorodnych lub zbliżonych rodzajowo szkoleń może być uzasadniony przyczynami obiektywnymi – niemożnością łącznego oszacowania wszystkich potrzebnych usług dla potrzeb jednego postępowania o udzielenie zamówienia.

Co w przypadku tzw. szkoleń indywidualnych?

Szkolenia indywidualne, prowadzone na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁵, co do zasady można uznać za zamówienia nieprzewidywalne dla zamawiającego. Trudno przewidzieć, kto i kiedy zostanie na takie szkolenie skierowany. Z uwagi

---

⁵t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 214.

na okoliczność, iż tematyka szkoleń wybierana jest indywidualnie przez zainteresowanego w trakcie realizacji projektu, nie można oczekiwać, abyś uwzględnił te szkolenia przy planowaniu zamówień.

Kiedy takie zamówienia powinieneś oszacować łącznie?

Wówczas, gdy w momencie przygotowywania postępowania, będziesz wiedział o konieczności realizacji takiego samego szkolenia bądź szkoleń, na które zapotrzebowanie złożyli indywidualnie inni biorący udział w projekcie. Natomiast w przypadku, gdy w trakcie realizacji projektu pojawiła się nieprzewidziana wcześniej potrzeba przeprowadzenia takich samych lub podobnych usług, zamówienia takie należy traktować jako zamówienia odrębne od udzielonych wcześniej.

Roboty budowlane

Obliczając wartość zamówienia na roboty budowlane, powinieneś stosować metodę obliczania wartości zamówienia określoną w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym⁶.

Robotą budowlaną jest wykonanie albo zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 pkt 21 Pzp, lub obiektu budowlanego, a także realizacja obiektu budowlanego, za pomocą dowolnych środków, zgodnie z wymaganiami określonymi przez zamawiającego.

Zakres przytoczonej definicji robót budowlanych jest szerszy niż zakres definicji tego pojęcia zawarty w przepisach Prawa budowlanego.

Przy obliczaniu wartości zamówienia na roboty budowlane uwzględnić musisz także wartości dostaw i usług oddanych przez Ciebie do dyspozycji wykonawcy, z tym zastrzeżeniem, że muszą być one niezbędne do wykonania tych robót budowlanych.

Obiekt budowlany

Zgodnie z art. 7 pkt 14 Pzp obiekt budowlany to wynik całości robót budowlanych w zakresie budownictwa lub inżynierii lądowej lub wodnej, który może samoistnie spełniać funkcję gospodarczą lub techniczną.

---

⁶ Dz.U. z 2021 r. poz. 2458, z późn. zm.

Zamówieniem na roboty budowlane jest m. in. realizacja obiektu budowlanego. Przez obiekt budowlany należy rozumieć wynik robót budowlanych lub inżynierskich traktowanych jako całość, który może samodzielnie spełniać określoną funkcję gospodarczą lub techniczną. Przy szacowaniu wartości zamówienia nie możesz unikać stosowania danej procedury poprzez dzielenie na części projektów budowlanych lub planowanych dostaw lub usług. Pojęcie projektu budowlanego należy interpretować jako określone przedsięwzięcie budowlane. W tym ujęciu niedopuszczalne jest dzielenie robót objętych zamierzonym przedsięwzięciem budowlanym i w ten sposób unikanie łącznego ich szacowania.

Zdaniem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (wyrok: C-16/98) zasadnicze znaczenie dla odpowiedzi, czy mamy do czynienia z zamówieniem na jeden obiekt budowlany, należy przypisać okoliczności, czy wynik całości robót budowlanych lub inżynierskich może samoistnie spełniać funkcję gospodarczą lub techniczną. Termin „obiekt budowlany” nie uzależnia istnienia obiektu budowlanego od takich elementów jak liczba podmiotów zamawiających (np. w projekcie partnerskim), ani też od tego, czy całość robót może zostać przeprowadzona przez jedno przedsiębiorstwo. Decydującym dla kwalifikacji, czy seria określonych robót stanowi realizację jednego obiektu budowlanego, są więc kryteria gospodarczych i technicznych funkcji spełnianych przez wynik tych robót. Istnienie odrębnych pozwoleń na budowę, czy też odrębnych projektów budowlanych, nie decyduje o odrębności przedmiotów zamówienia i tym samym nie decyduje o możliwości odrębnego szacowania wartości przedmiotu zamówienia.

f) Jak dokumentować szacowanie wartości zamówienia?

Zgodnie z *Wytycznymi* szacowanie jest dokumentowane w sposób zapewniający właściwą ścieżkę audytu. W praktyce oznacza to, że w przypadku kontroli musisz być w posiadaniu dokumentów potwierdzających, że dokonałeś właściwego wyboru trybu postępowania (tj. Pzp, inna ustawa, zasada konkurencyjności czy brak procedury).

Pamiętaj, że zgodnie z *Wytycznymi* takim potwierdzeniem może być również budżet projektu zawarty w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu.

Celem szacowania wartości zamówienia jest zastosowanie właściwej procedury, która jest uzależniona od wartości zamówienia właśnie.

Pamiętaj, że szacowanie wartości zamówienia ma na celu uniknięcie nieuprawnionego podziału zamówień lub zaniżenia ich wartości, a przez to udzielenia ich w nieprawidłowej procedurze. Jest to szczególnie istotne dla zamówień powyżej 80 tys. zł netto, dla których powinienes przeprowadzić postępowanie zgodnie z zasadą konkurencyjności.

Nie możesz w celu uniknięcia stosowania zasady konkurencyjności dzielić zamówienia na części ani zaniżać jego wartości w sposób, który pozwoli Ci uniknąć stosowania zasady konkurencyjności.

3. Zamówienia udzielane w częściach a składanie ofert częściowych

Zgodnie z *Wytycznymi* zabronione jest zaniżanie wartości zamówienia lub podział zamówienia skutkujący zaniżeniem jego wartości. Wobec tego, nie możesz dzielić jednego zamówienia na części, jeśli szacunkowa wartość każdej z nich liczona oddzielnie powodowałaby wyłączenie ze stosowania procedur. Inaczej mówiąc, możesz podzielić zamówienie, ale kiedy ustalasz, która procedura ma zastosowanie, musisz brać pod uwagę wartość całego zamówienia. Możesz z określonych względów dokonać podziału jednego zamówienia na części, dla których będziesz prowadził odrębne postępowania, przy czym wartością, od której uzależniony będzie rodzaj procedury, będzie łączna wartość wszystkich części zamówienia. W konsekwencji, przy udzieleniu każdej z części zamówienia musisz stosować zasadę konkurencyjności. O udzielaniu zamówienia w częściach mówimy w sytuacji, gdy z góry przewidujesz przedmiot całego zamówienia i jest możliwe jego jednorazowe udzielenie, tzn. spełnione są wszystkie przesłanki tożsamości zamówienia, a dla całego zamówienia przeprowadzone jest łączne szacowanie jego wartości. Jednak ze względów ekonomicznych, organizacyjnych, technicznych, czy celowościowych wolisz dokonywać zakupów sukcesywnie. Ty decydujesz o ewentualnym podziale zamówienia na części. Analizując to, czy udzielać zamówienia w częściach, powinieneś zastanowić się, czy podzielenie zamówienia zwiększy konkurencję i tym samym szanse uzyskania korzystniejszej oferty. Ewentualny sposób podziału zamówienia na części, ich wielkość czy przedmiot nie wymaga uzasadnienia. (Uzasadnienia, w niektórych przypadkach, może wymagać natomiast brak zastosowania podziału zamówienia na części.) Ważne jest, by przyjęty podział nie doprowadził do zaniżenia wartości zamówienia i tym samym do niezastosowania właściwej procedury. Przy podziale zamówienia na części, dla każdej z nich prowadzisz oddzielne postępowanie, ale zgodnie z procedurą właściwą dla wartości całego zamówienia.

Natomiast przez ogłoszenie jednego postępowania z możliwością składania **ofert częściowych** należy rozumieć sytuację, w której ogłaszasz jedno postępowanie, ale w jego zakresie wydzielasz części dopuszczając możliwość składania ofert na poszczególne części. Informację o takiej możliwości powinieneś zamieścić w zapytaniu ofertowym. Wartością zamówienia będzie tu również łączna wartość poszczególnych części. Możesz również dopuścić składanie ofert częściowych w zamówieniu udzielanym w częściach (w każdej z jego części).

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych umożliwia **podział zamówień na części w celu dostosowania ich do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw**. Dzielenie większych zamówień na części lub umożliwienie składania ofert częściowych ma zwiększyć konkurencję i lepiej odpowiadać możliwościom tego rodzaju przedsiębiorców.

Dyrektywa ta dotyczy Pzp i nie ma zastosowania do zasady konkurencyjności, ale tłumaczy kontekst podziału zamówień na części, co może być przydatne także przy stosowaniu zasady konkurencyjności. Dopuszczenie składania ofert częściowych jest korzystne z punktu widzenia mniejszych wykonawców, głównie małych i średnich przedsiębiorstw, gdyż pozwala im wziąć udział w postępowaniu i złożyć ofertę na wykonanie tej części zamówienia, którą są w stanie wykonać, w sytuacji, gdy nie posiadają potencjału umożliwiającego im wykonanie całego zamówienia.

4. Personel projektu a zasada konkurencyjności

Zasada konkurencyjności nie ma zastosowania do wyboru personelu projektu.

Zgodnie z definicją personelu projektu, są to osoby zatrudnione przez Ciebie na umowę o pracę i wolontariusze wykonujący świadczenia na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁷. Personelem projektu może być także osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą będąca beneficjentem oraz osoby z nią współpracujące w rozumieniu art. 8 ust. 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych⁸.

Osoba współpracująca w *Wytycznych* to osoba współpracująca w rozumieniu ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863, 1243, 1615). Zgodnie z art. 8 ust. 11 ww. ustawy – "Za osobę współpracującą z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność, zleceniobiorcami oraz z osobami fizycznymi, wskazanymi w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4-5a, uważa się małżonka, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodziców, macochę i ojczyma oraz osoby przysposabiające, jeżeli pozostają z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracują przy prowadzeniu tej działalności lub wykonywaniu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia; nie dotyczy to osób, z którymi została zawarta umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego".

Zasada konkurencyjności ma zastosowanie do wyboru wykonawców!

Oznacza to, że nie będziesz stosował zasady konkurencyjności zatrudniając trenerów do realizacji zadań w projekcie na umowę o pracę, ale będziesz ją stosować, jeśli zdecydujesz się angażować trenerów lub firmy szkoleniowe na umowę cywilnoprawną w ramach realizacji usługi szkoleniowej.

Fakt długoletniej, powtarzalnej czy ciągłej współpracy z danymi wykonawcami nie może powodować wyłączenia zamówienia z zasady konkurencyjności. Nawet osoby uznane przez Ciebie za Twój potencjał kadrowy, ale nierealizujące zadań na podstawie umowy o pracę, nie mogą być postrzegane przez Ciebie jako jedyni potencjalni wykonawcy zamówienia (wyjątkiem jest wyłączenie dla usług świadczonych przez osoby, które będą prowadziły prace badawczo-rozwojowe w projekcie, jeśli zostały wskazane w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie). Przeciwnie, celem stosowania zasady konkurencyjności jest umożliwienie skorzystania z zamówienia jak najszerszemu kręgowi potencjalnych wykonawców. Temu ma służyć szerokie upublicznienie zapytania ofertowego. Istotne jest, abyś w precyzyjny sposób opisał przedmiot zamówienia, kryteria wyboru wykonawców gwarantujące wysoką jakość oraz rozsądną cenę, w sposób niedyskryminacyjny określił warunki udziału w procedurze. W ten sposób potencjalni wykonawcy na rynku mogą konkurować ze sobą na warunkach równych i sprawiedliwych, a zamówienie udzielone zostanie najlepszemu. W swojej pozaprojektowej działalności możesz dokonywać zakupów u znanych Ci wykonawców, sprawdzonych lub poleconych (o ile nie masz wewnętrznych regulacji mówiących o konieczności

⁷ t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1491, 1761, 1940

⁸ t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863, 1243, 1615.

stosowania procedury konkurencyjnej). Niejednokrotnie to właśnie sieć podmiotów czy osób współpracujących świadczy o ich potencjale i pozwala zadbać o jakość oraz cenę świadczonych usług. Beneficjenci realizując projekty unijne nie mogą jednak opierać swojego wyboru jedynie na swoich dotychczasowych doświadczeniach. Dysponując środkami publicznymi muszą zapewnić przejrzystość prowadzonych działań, równe traktowanie i niedyskryminację potencjalnych wykonawców. Oznacza to brak możliwości wskazywania czy selekcji wykonawców, nawet w szczytnej intencji zapewnienia dobrej jakości i ceny.

Rozdział 2. Jak udzielić zamówienia zgodnie z zasadą konkurencyjności?

Jeżeli wartość Twojego zamówienia przekracza 80 tys. zł netto oraz nie zaistniały przesłanki wyłączenia, jesteś zobowiązany do stosowania zasady konkurencyjności. Zwróć uwagę, że jeżeli oszacowałeś wartość zamówienia na kwotę nieprzekraczającą 80 tys. zł netto, ale okaże się, że nie ma możliwości zrealizować zamówienia za taką cenę, lecz za kwotę wyższą niż 80 tys. zł netto, to mimo wszystko musisz zastosować zasadę konkurencyjności.

Przypomnijmy: zgodnie z zasadą konkurencyjności zamówień udzielają:

- ✓ **zamawiający w rozumieniu Pzp w przypadku, gdy nie wchodzi w progi ustawowe, a wartość zamówienia przekracza wartość 80 tys. zł netto oraz**
- ✓ **pozostali zamawiający w odniesieniu do zamówień, których wartość przekracza 80 tys. zł netto.**

1. Baza Konkurencyjności

Baza Konkurencyjności to narzędzie informatyczne, służące realizacji zasady konkurencyjności. Jest to internetowa baza zapytań ofertowych (ogłoszeń), które upubliczniane są zgodnie z zasadą konkurencyjności.

Aktualna wersja systemu została udostępniona użytkownikom w dniu 18 sierpnia 2020 r. – Baza Konkurencyjności 2021 (BK2021 lub „nowa” Baza). Znajduje się ona pod adresem internetowym: <https://bazakonkurencyjnosci.funduszeuropejskie.gov.pl/>.

Poprzednia wersja Bazy (BK2014 lub „stara” Baza) znajduje się pod zmienionym adresem: <https://archiwum-bazakonkurencyjnosci.funduszeuropejskie.gov.pl/> i pełni ona wyłącznie rolę archiwum.

Obecnie korzystanie ze „starej” Bazy Konkurencyjności jest ograniczone wyłącznie do publikacji wyników postępowania oraz wyszukiwania ogłoszeń. Rejestracja użytkowników, publikacja nowych zapytań ofertowych, dodawanie projektów i naborów zostały zablokowane. Jeśli więc chcesz opublikować ogłoszenie, musisz skorzystać z nowej Bazy.

Przed rozpoczęciem pracy w Bazie zapoznaj się z Regulaminem Bazy Konkurencyjności Funduszy Europejskich oraz instrukcją. Pamiętaj, że informacje zawarte w tym rozdziale nie są instrukcją do nowej aplikacji. Jeśli chcesz poznać działanie nowej Bazy, zapoznaj się z informacjami umieszczonymi pod linkiem POMOC znajdującym się na dole strony Bazy. Jest to szczegółowa i wyczerpująca instrukcja do Bazy. Ponadto w samej aplikacji znajdziesz krótkie podpowiedzi na temat tego, co należy zrobić w danym miejscu systemu.

Przeczytaj instrukcję! Jeśli w instrukcji oraz FAQ nie znajdziesz odpowiedzi na pytania związane z logowaniem, rejestracją, publikacją ogłoszeń lub rozstrzygnięciem postępowania – skontaktuj się z instytucją, która prowadzi nabór.

Doświadczenie wskazuje jednak, że większość problemów rozwiążesz sam, jeśli tylko przeczytasz uważnie instrukcję.

Zgodnie z *Wytycznymi* zapytanie ofertowe musisz zamieścić w Bazie, jeśli jednak działanie jej zostanie zawieszona (co musi być potwierdzone na stronie odpowiednim komunikatem), skieruj zapytanie do co najmniej trzech potencjalnych wykonawców oraz ogłoś to zapytanie co najmniej na swojej stronie internetowej, o ile ją posiadasz. W takim przypadku musisz określić w zapytaniu ofertowym sposób komunikacji w postępowaniu o udzielenie zamówienia. Należy przy tym podkreślić, że rozwiązanie dotyczące zawieszenia działalności Bazy Konkurencyjności ma charakter awaryjny i do czasu publikacji tego podręcznika nigdy nie było wykorzystywane.

a) Rejestracja użytkowników Bazy Konkurencyjności

Rejestracja konta polega na uzupełnieniu prostego formularza i kliknięciu w link aktywacyjny wysyłany na adres mailowy podany w formularzu. W formularzu podajesz swoje imię i nazwisko oraz adres mailowy, który będzie Twoim loginem.

Możesz go w dowolnym momencie zmienić, podobnie jak wszystkie dane profilu.

b) Dalsze czynności przed publikacją ogłoszenia

Zanim przystąpisz do publikacji ogłoszenia, powinieneś zrobić dwie rzeczy – uzupełnić dane podmiotu oraz dodać do konta projekt lub nabór.

Dane podmiotu wprowadza się samodzielnie w sekcji „Mój profil”. Oprócz danych zamawiającego należy tam również uzupełnić informacje dotyczące osób do kontaktu. Informacje te będą wyświetlane w ogłoszeniu. Masz możliwość edycji tych danych. Jeśli pojawi się taka konieczność, pamiętaj, aby zrobić to przed rozpoczęciem pracy nad ogłoszeniem.

Po uzupełnieniu wszystkich informacji w zakładce „Mój profil” przejdź do sekcji „Moje projekty i nabory” – znajdziesz ją w bocznym menu po lewej stronie. Jeśli jesteś beneficjentem, dodaj do konta projekt. Jeśli jesteś wnioskodawcą, dodaj nabór.

Beneficjent czy wnioskodawca?

Podstawową kategorią zamawiających uprawnionych do publikacji ogłoszeń w Bazie Konkurencyjności są **beneficjenci**, czyli podmioty, które podpisały umowę o dofinansowanie projektu.

Druga kategoria zamawiających to **wnioskodawcy**, czyli podmioty, które złożyły już wniosek o dofinansowanie projektu, ale jeszcze nie podpisały umowy. Zawsze jednak w pierwszej kolejności należy zastanowić się, czy wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia jest konieczne przed podpisaniem umowy o dofinansowanie. Co do zasady bowiem takie zamówienia w projektach nie powinny być prowadzone. Może mieć to miejsce w szczególności, gdy dochodzi do opóźnień w podpisaniu umowy o dofinansowanie i data rozpoczęcia realizacji projektu jest wcześniejsza niż data podpisania umowy oraz niezbędne okaże się udzielenie zamówienia przed ogłoszeniem naboru wniosków o dofinansowanie projektów. Niemniej, szczegółowe zasady są podawane przez instytucje organizujące nabór.

Jedno zapytanie ofertowe możesz opublikować w kontekście kilku projektów. Jeśli dodałeś wszystkie te projekty do swojego konta, wystarczy, że na końcowym etapie publikacji ogłoszenia wybierzesz odpowiednie projekty ze swojej listy.

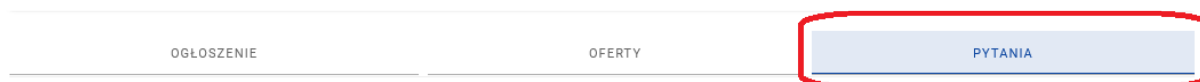
Ogłoszenia opublikowane przez Ciebie, przypisane są wyłącznie do Twojego konta. Tylko Ty możesz edytować ogłoszenie, masz wgląd w pytania i oferty. Nawet jeśli inny użytkownik ma przypięty do swojego konta ten sam projekt lub nabór, nie widzicie nawzajem swoich ogłoszeń i nie możecie skorzystać z żadnych funkcjonalności na ogłoszeniu (edycja/oferty/pytania). Innymi słowy – czynności na ogłoszeniu może wykonać wyłącznie „właściciel” ogłoszenia z poziomu swojego konta.

c) *Komunikacja przez Bazę*

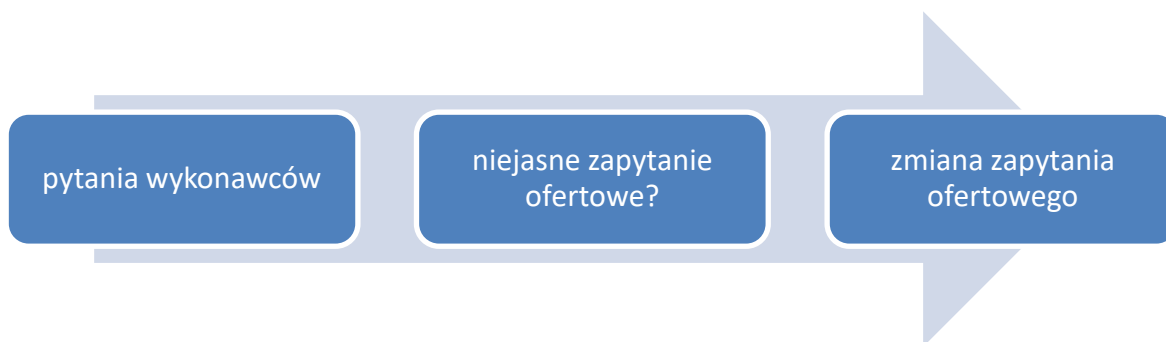
Pytania oferentów

Potencjalni wykonawcy mają prawo zadawać pytania dotyczące Twojego zapytania ofertowego, Ty natomiast masz obowiązek udzielenia na nie odpowiedzi. Aby spełnić zasadę równego traktowania wykonawców, musisz upublicznić te pytania wraz z odpowiedziami – tak by wszyscy zainteresowani mieli równy dostęp do informacji.

Z tego właśnie powodu w BK2021 zostało utworzone miejsce, w którym oferenci mogą zadawać pytania do Twojego ogłoszenia, a Ty w łatwy i szybki sposób możesz na pytania odpowiedzieć. Kiedy wejdiesz w szczegóły ogłoszenia, zauważysz zakładkę PYTANIA. To właśnie tam szukaj pytań zadanych przez oferentów. Aby zobaczyć pytania, musisz być zalogowany. Pamiętaj, aby regularnie sprawdzać, czy nie wpłynęło pytanie do Twojego ogłoszenia.

Pytania zadawane przez oferentów mogą wskazywać, że Twój opis przedmiotu zamówienia, warunki czy kryteria wyboru wykonawców nie były wystarczająco jasne i konkretne. Zastanów się, czy nie powinieneś wprowadzić odpowiednich zmian (zwróć uwagę na podpunkt e) poniżej).

Składanie ofert

Do złożenia oferty przez Bazę konieczne jest założenie konta.

Dla ogłoszeń w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 składanie ofert przez Bazę było możliwością - to zamawiający decydował o sposobie składania ofert.

Natomiast dla ogłoszeń w perspektywie finansowej 2021-2027, komunikacja przez Bazę jest obowiązkowa. To znaczy, że zarówno składanie ofert, jak i zadawanie pytań (i udzielanie odpowiedzi) powinno mieć miejsce właśnie w BK2021 – w zakładkach „Oferty” oraz „Pytania”.

Jest to jedna z najważniejszych zmian w kontekście ogłoszeń nowej perspektywy finansowej!

Istnieją jednak wyjątkowe sytuacje, kiedy możesz odstąpić od komunikacji poprzez Bazę i są one opisane w sekcji 3.2.3 Wytycznych, w punktach 1 – 3. Do sytuacji tych należą m. in. awaria Bazy czy też przypadki, w których zamawiający wymaga przedstawienia modelu fizycznego, modelu w skali, próbki lub np. charakter zamówienia wymaga użycia narzędzi lub formatów plików, które nie są obsługiwane przez Bazę.

Poniżej znajdziesz wskazówki odnośnie zasad postępowania w różnych problemowych sytuacjach, które mogą wystąpić na etapie składania ofert:

Oferta złożona poza Bazą	Pamiętaj, że Wytyczne (poza pewnymi wyjątkami) nie dopuszczają innej formy i sposobu składania ofert niż przez Bazę. Niespełnienie tego wymogu oznacza niezgodność oferty z ogłoszeniem. Powinieneś odrzucić taką ofertę.
OPZ a ochrona tajemnicy przedsiębiorstwa	<p>Z uwagi na konieczność ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa (w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1233), może wystąpić sytuacja, w której nie będziesz mógł przedstawić w opisie przedmiotu zamówienia wszystkich szczegółowych informacji niezbędnych do przygotowania oferty.</p> <p>Dlatego też, zgodnie z Wytycznymi (sekcja 3.2.2 pkt 11) masz możliwość ograniczenia zakresu OPZ. W takiej sytuacji wykonawca, który chce złożyć ofertę, powinien wystąpić o przekazanie uzupełnionego OPZ. Jako zamawiający jesteś zobowiązany udostępnić uzupełniony OPZ, pod warunkiem, że wykonawca zobowiązał się do zachowania poufności w odniesieniu do przedstawionych w OPZ informacji. Pamiętaj, że powinieneś przedstawić uzupełniony OPZ w terminie umożliwiającym przygotowanie i złożenie oferty.</p> <p>Ze względu na fakt, że wszystkie załączniki publikowane przez zamawiającego w ogłoszeniu dostępne są dla wszystkich użytkowników Bazy i nie ma technicznych możliwości, by udostępnić wybrane załączniki tylko wybranym użytkownikom, konieczna jest komunikacja z wybranymi wykonawcami poza BK2021. (Jest to jeden z wyjątków, o którym mowa w sekcji 3.2.3 pkt 2 lit. d. Wytycznych).</p>

	W takiej sytuacji już w zapytaniu ofertowym powinieneś określić sposób komunikacji w postępowaniu o udzielenie zamówienia wynikający z zakresu odstąpienia od komunikacji poprzez Bazę.
Uzupełnienie lub doprecyzowanie oferty po terminie składania ofert	Możesz komunikować się z wykonawcami poprzez Bazę w okresie od publikacji ogłoszenia do upływu terminu składania ofert. Po upływie terminu składania ofert kontakt z wykonawcami jest możliwy np. za pomocą danych kontaktowych dostępnych w sekcji „Osoby do kontaktu”. Pamiętaj jednak, że kontaktując się z wykonawcami powinieneś czynić to z poszanowaniem zasady uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców. Uzupełnienie lub doprecyzowanie przestanej oferty - o ile taka możliwość została przewidziana w OPZ - nie może prowadzić do zmiany merytorycznej treści oferty, w tym do zmiany ceny.
Za duże załączniki – od strony ogłoszeniodawcy	W przypadku braku miejsca na dodanie załączników, możesz zamieścić je poza Bazą – np. na swojej stronie internetowej – a w ogłoszeniu zawartym w Bazie zamieścić link do załączników. Zgodnie z wytycznymi odstąpienie od komunikacji poprzez Bazę jest dopuszczalne tylko w takim zakresie, w jakim nie jest możliwe dotrzymanie tej komunikacji. Jeżeli zatem liczba lub rozmiar załączników przekroczą techniczne możliwości Bazy, to jako zamawiający (ogłoszeniodawca) możesz poinformować o odstąpieniu od komunikacji poprzez BK2021. W takim przypadku jako zamawiający musisz określić w zapytaniu ofertowym inny sposób komunikacji.
Za duże załączniki – od strony oferenta	Pliki, które przekraczają techniczne możliwości BK2021, najlepiej przestać pocztą elektroniczną (np. na adres ogłoszeniodawcy wskazany w sekcji "Osoby do kontaktu" w ogłoszeniu). Innym rozwiązaniem jest skorzystanie z zewnętrznych linków - pamiętaj jednak o ryzyku w zakresie bezpieczeństwa z tym związanym.

Korzystaj z możliwości, jakie oferuje BK2021. Przeprowadzenie całego postępowania w Bazie (w tym również pytań/wyjaśnień oraz ofert) zapewni właściwą ścieżkę audytu. Jeśli umieścisz wszystko w Bazie, umożliwisz pracownikom instytucji zdalne przeprowadzenie kontroli.

d) Wysyłanie zapytań ofertowych bezpośrednio do potencjalnych wykonawców

Nie ma zakazu informowania potencjalnych wykonawców o prowadzonych postępowaniach. Upublicznienie zapytania ofertowego w Bazie Konkurencyjności jest obowiązkowe, ale możesz dodatkowo korzystać z innych metod docierania do potencjalnych wykonawców. Pamiętaj, że jeżeli prowadzisz procedurę w oparciu o zasadę konkurencyjności, to publikacja ogłoszenia w Bazie Konkurencyjności musi być pierwsza i wyprzedzać wszelkie inne sposoby informowania

o zamówieniu czy publikowania ogłoszenia. Dopiero po publikacji w BK2021 możesz zamieszczać zapytania ofertowe na swoich stronach internetowych lub innych stronach do tego przeznaczonych, możesz także bezpośrednio (np. mailowo) informować potencjalnych wykonawców o prowadzonych postępowaniach. Warto podkreślić, że zamawiający mogą wysyłać zapytania ofertowe do wykonawców im znanych i sprawdzonych czy też poleconych.

Możesz również upublicznić zapytania w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Ogłaszanie w Suplemencie do Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej i publikowanie w całej UE nie jest obowiązkowe. Ale jeśli uważasz, że jest to korzystne dla Twojego zamówienia, możesz to zrobić. Dziennik ten jest dostępny w formie elektronicznej na stronie internetowej <http://ted.europa.eu>, a korzystanie z niego jest bezpłatne.

Natomiast jeśli jesteś beneficjentem albo wnioskodawcą zobowiązanym do stosowania przepisów Pzp i przeprowadzasz postępowanie o udzielenie zamówienia zgodnie z przepisami Pzp lub innych ustaw, nie musisz publikować dodatkowo ogłoszenia w Bazie Konkurencyjności. W takim przypadku publikujesz ogłoszenie wyłącznie w sposób wskazany w Pzp lub innej ustawie.

e) *Zmiany w zapytaniu ofertowym po jego upublicznieniu*

Zapytanie ofertowe może zostać zmienione przed upływem terminu składania ofert.

W takim przypadku należy w opublikowanym zapytaniu ofertowym uwzględnić informację o zmianie. Informacja ta powinna zawierać co najmniej:

- ✓ datę upublicznienia zmienianego zapytania ofertowego,
- ✓ opis dokonanych zmian.

Zapisywanie zmian w ogłoszeniu odbywa się automatycznie, poprzez wersjonowanie ogłoszenia. Nie musisz też wskazywać daty, ponieważ system zapisze daty modyfikacji ogłoszenia.

Termin składania ofert przedłużasz zawsze o tyle czasu, ile jest to konieczne na wprowadzenie zmian w ofertach, by spełniały one Twoje wymagania. W *Wytycznych* nie znajdziesz informacji o tym, w jakich sytuacjach powinien być wydłużony czas na składanie ofert i o ile. Musisz kierować się racjonalnością i pamiętać o obowiązku zapewnienia potencjalnym wykonawcom faktycznej możliwości przygotowania i złożenia ofert. Pamiętaj o zasadzie, że zgodnie z *Wytycznymi*, jednostką czasu dla określania terminu minimalnego, jest dzień. **Termin określany w dniach upływa z końcem dnia ostatniego – o północy.**

Każda zmiana oceniana będzie indywidualnie w kontekście całego zamówienia. Tylko bardzo drobne zmiany wprowadzone bezpośrednio w pierwotnym ogłoszeniu, które nie wpływają na zmianę przedmiotu zamówienia, mogą być dokonane bez wydłużenia terminu na złożenie oferty. Pozostałe zmiany co do zasady wymagają wydłużenia terminu i zapewnienia zachowania minimalnych terminów na złożenie oferty określonych *Wytycznymi*.

Dokonywane zmiany mogą być czasami bardzo istotne. Może to wynikać z faktu, że pierwotnie opisany przedmiot zamówienia był niejasny, bądź też wynikać ze zmiany potrzeb zamawiającego. Nigdzie nie ma katalogu dopuszczalnych i niedopuszczalnych poprawek. Zmieniać można nawet cały przedmiot zamówienia czy kluczowe warunki. W żadnym razie nie jest to zakazane. Istotne jest tylko zapewnienie wykonawcom odpowiednich terminów na złożenie oferty określonych *Wytycznymi*. Ogłoszenie możesz również anulować, jeśli zaistnieje taka konieczność. Jeżeli decydujesz się na anulowanie ogłoszenia, pamiętaj, że możesz to zrobić jedynie z ważnych powodów, które będą weryfikowane przez instytucję kontrolującą. Skutki anulowania postępowania są odmienne, w zależności od tego, czy jest dokonane przed czy po upływie terminu na składanie ofert.

Powody anulowania postępowania po upływie terminu na składanie ofert podajesz w informacji dedykowanej wynikowi postępowania.

2. Przygotowanie zapytania ofertowego

W zapytaniu ofertowym należy zamieścić następujące informacje:

opis przedmiotu zamówienia

warunki udziału w postępowaniu oraz opis sposobu dokonywania oceny ich spełnienia (nieobowiązkowe)

kryteria oceny ofert

wagi punktowe lub procentowe do poszczególnych kryteriów oceny ofert

opis sposobu przyznawania punktacji za spełnienie danego kryterium oceny ofert

termin i sposób składania ofert

termin realizacji umowy

informację na temat zakazu powiązań osobowych lub kapitałowych, chyba że zakaz taki został wyłączony

określenie warunków istotnych zmian umowy (nieobowiązkowe)

informację o możliwości składania ofert częściowych (nieobowiązkowe)

informację o ofertach wariantowych (nieobowiązkowe)

informację o planowanych zamówieniach polegających na powtórzeniu usług lub robót budowlanych (nieobowiązkowe)

Informacje nieobowiązkowe – zamieszczasz je tylko wtedy, gdy są one istotne z punktu widzenia realizacji Twojego zamówienia.

3. Opis przedmiotu zamówienia

Opis przedmiotu zamówienia jest jednym z najważniejszych elementów ogłoszenia, jakim jest zapytanie ofertowe. To na jego podstawie dokonuje się szacowania wartości zamówienia, do niego dopasowuje się warunki i kryteria oceny ofert, to on jest podstawą realizowanego finalnie zamówienia.

Przedmiot zamówienia powinieneś opisać w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, za pomocą dokładnych i zrozumiałych określeń, uwzględniając wszystkie wymagania i okoliczności mogące mieć

wpływ na sporządzenie oferty. Opis powinien być szczegółowy, obiektywny, uwzględniać wszystkie elementy istotne dla Ciebie i nie powodować problemów interpretacyjnych. Nie zapominaj, że ważnym oraz niezbędnym elementem opisu przedmiotu zamówienia jest właściwy kod CPV, a także, że w opisie powinieneś uwzględnić zamówienia tożsame podmiotowo i przedmiotowo przewidziane w całym okresie realizacji projektu.

Pamiętaj, że niejednoznaczność lub niezrozumiałość opisu przedmiotu zamówienia może ograniczać zainteresowanie ofertą lub mieć wpływ na cenę złożonych ofert, tj. powodować jej nieuzasadnione zawyżenie lub zaniżenie.

W praktyce, przy analizie ogłoszeń umieszczonych w Bazie Konkurencyjności widać, że główne błędy w tym zakresie wynikają z problemów z „przelaniem na papier” koncepcji zamówienia. W opisie przedmiotu zamówienia niejednokrotnie brakuje pewnych szczegółów istotnych do zrozumienia potrzeb beneficjenta przez wykonawców. W konsekwencji przedmiot zamówienia jest trudny do wyceny, a w rezultacie może dochodzić do rezygnacji ze złożenia oferty przez część potencjalnych wykonawców lub złożenia oferty z zawyżoną ceną mającą służyć pokryciu ryzyka niepewności w zakresie przedmiotu zamówienia. Nieprecyzyjny opis przedmiotu zamówienia może powodować brak realnej możliwości porównania złożonych ofert. Warto tu zastosować prostą radę – weryfikację opisu przedmiotu zamówienia przez „dwie pary oczu” po stronie beneficjenta.

a) Kod CPV

Przy opisie przedmiotu zamówienia musisz stosować nazwy i kody określone we Wspólnym Słowniku Zamówień (ang. Common Procurement Vocabulary - CPV)⁹, a więc jednolitym systemie klasyfikacji. Słownik ma na celu jednoznaczne wskazanie przedmiotu zamówienia poprzez standaryzację pozycji stosowanych przez beneficjentów. Ponadto ułatwia wyszukiwanie ofert przez potencjalnych wykonawców. W Bazie Konkurencyjności możesz wybrać kod CPV z listy rozwijanej.

Słownik główny opiera się na strukturze drzewa obejmującej kody składające się z maksymalnie 9 cyfr powiązane z określeniami, które stanowią opis dostaw, robót budowlanych lub usług tworzących przedmiot zamówienia. Zasadą wyboru jest kod jak najbardziej zbliżony do przedmiotu zamówienia.

Jeśli stopień dokładności CPV okaże się niewystarczający, wówczas należy znaleźć dział, grupę, klasę lub kategorię, które w najlepszy sposób będą opisywać planowane zamówienie. CPV ma strukturę rozwijaną od ogólnego działu do szczegółowej kategorii. Pamiętaj jednak, że samo wpisanie kodu CPV nie zastąpi całego opisu przedmiotu zamówienia.

b) Znaki towarowe

W zakresie opisu przedmiotu zamówienia przy stosowaniu zasady konkurencyjności *Wytyczne* zawierają jedynie kilka podstawowych wymagań oraz zakazów, w tym zakaz używania znaków towarowych.

Opis przedmiotu zamówienia nie może odnosić się do określonego wyrobu, źródła, znaków towarowych, patentów lub specyficznego pochodzenia (dalej: znaki towarowe), chyba że takie odniesienie jest uzasadnione przedmiotem zamówienia i dopuszczono rozwiązanie równoważne.

---

⁹ Wspólny Słownik Zamówień o którym mowa w rozporządzeniu (WE) nr 2195/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie Wspólnego Słownika Zamówień (CPV) (Dz. Urz. WE L 340 z 16.12.2002, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 6, t. 5, str. 3), słownik dostępny pod adresem <http://kody.uzp.gov.pl>.

Odniesienie to nie może doprowadzać do uprzywilejowania ani wyeliminowania niektórych wykonawców czy produktów. W przeciwnym razie mogłoby to ograniczyć konkurencję. Obecne brzmienie *Wytycznych* w zakresie stosowania rozwiązań równoważnych wyraźnie wskazuje, że użycie znaków towarowych musi być uzasadnione przedmiotem zamówienia oraz musi im towarzyszyć określenie „lub równoważne”. Powinieneś każdorazowo przemyśleć, czy w danym przypadku użycie znaków towarowych jest uzasadnione i, patrząc praktycznie, powinieneś być przygotowany na kwestionowanie tego rodzaju oznaczeń przez kontrolujących, bowiem stosowanie znaków towarowych jest wyjątkiem, a nie regułą. Nie oznacza to od razu konieczności załączenia do protokołu z postępowania, pisemnego uzasadnienia użycia znaku towarowego. Zamawiający musi być jednak gotowy na konieczność przedstawienia uzasadnienia dla określenia przedmiotu zamówienia znakami towarowymi w przypadku kontroli. Wynika z tego, że nie możesz używać ww. określeń w każdym przypadku. Musisz być w stanie wykazać, że konieczność posłużenia się tymi określeniami spowodowana jest szczególnym rodzajem zamówienia lub niemożnością opisu przedmiotu zamówienia z zastosowaniem obiektywnych cech jakościowych lub technicznych.

Jeśli niemożliwe jest opisanie przedmiotu zamówienia w wystarczająco zrozumiały i precyzyjny sposób, możesz użyć znaków towarowych, ale musisz dopuścić składanie ofert zawierających rozwiązania równoważne. Nie można używać jedynie generalnego odesłania „lub równoważne”, tylko przy każdym znaku towarowym należy dopisywać „lub równoważne”. Natomiast w każdym przypadku, gdy obiektywnie możliwe jest opisanie przedmiotu zamówienia w sposób niewymagający wskazania znaków towarowych, powinieneś tak zrobić. Nie wolno Ci także odrzucić oferty, w której wykazana została równoważność towaru innej marki.

c) Ochrona tajemnicy przedsiębiorstwa

Z uwagi na konieczność ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa dopuszcza się możliwość ograniczenia zakresu opisu przedmiotu zamówienia, przy czym wymagane jest udostępnienie uzupełnienia wyłączonego opisu przedmiotu zamówienia do potencjalnego wykonawcy, który zobowiązał się do zachowania poufności w odniesieniu do przedstawionych informacji, w terminie umożliwiającym przygotowanie i złożenie oferty.

d) Przykładowe błędy dotyczące opisu przedmiotu zamówienia:

- ✘ opisywanie przedmiotu zamówienia w sposób hasłowy, np. poprzez użycie terminu „szkolenia zawodowe” bez wskazania, o jakie szkolenia konkretnie chodzi,
- ✘ stosowanie nieprecyzyjnych lub niejednoznacznych zwrotów przy opisywaniu przedmiotu zamówienia, np. opisywanie wielkości zamówienia za pomocą pojęcia „od – do” przy bardzo istotnym zróżnicowaniu wielkości (grupy szkoleniowe rekrutowane przez beneficjenta od 10 do 50 osób, przy założeniu określenia przez wykonawcę ceny jednostkowej za osobę),
- ✘ określanie zbyt krótkich terminów wykonania zamówienia, np. organizacja i przeprowadzenie seminarium dla grupy kilkudziesięciu osób w terminie 1 tygodnia od dnia podpisania umowy,
- ✘ zakładanie możliwości składania ofert częściowych, ale bez zdefiniowania, jakie części mogą być objęte ofertami, np. organizacja i przeprowadzenie szkolenia dla 1 grupy osób z możliwością składania ofert częściowych,
- ✘ opisywanie przedmiotu zamówienia bez określenia cech technicznych i jakościowych, np. opracowanie materiałów szkoleniowych bez wskazania w jakiej formie i zakresie,

- * opisywanie przedmiotu zamówienia poprzez wskazanie znaków towarowych i niedopuszczenie do składania ofert równoważnych.

Pamiętaj! Konsekwencje niedokładnego czy niepełnego opisu przedmiotu zamówienia obciążają Ciebie jako zamawiającego. Po pierwsze, może to spowodować konflikty z wykonawcą lub sytuację, w której otrzymasz produkt niezgodny z oczekiwaniami. To z kolei może powodować realizację projektu niezgodnie z wnioskiem o dofinansowanie oraz niekwalifikowalność wydatków z tego powodu. Narazasz się zatem na korygowanie poniesionych wydatków z tytułu niejednoznacznego opisu zamówienia ze strony np. instytucji nadzorujących realizację projektu.

4. Warunki udziału w postępowaniu

Warto zacząć od tego, że teoretycznie nie musisz definiować żadnych warunków udziału w postępowaniu, gdyż mają one charakter fakultatywny. Miej na uwadze jednak, że niekiedy konieczność formułowania określonych warunków może zostać narzucona przez instytucję będącą stroną umowy o dofinansowanie projektu¹⁰.

Stawiając warunki udziału w postępowaniu zyskujesz możliwość kierowania swojego zapytania ofertowego tylko do takich potencjalnych wykonawców, którzy dają rękojmię należytego wykonania zamówienia. Pamiętaj jednak, że jeśli stawiasz warunki, to w jakimś zakresie ograniczasz konkurencję. Rób to więc w taki sposób, aby nie spotkać się z zarzutem nieuczciwego ograniczenia konkurencji lub nierównego traktowania wykonawców.

Warunki udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia oraz opis sposobu dokonywania oceny ich spełniania określ w sposób proporcjonalny do przedmiotu zamówienia, zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców. **Nie można formułować warunków niewynikających z Twoich uzasadnionych potrzeb oraz przewyższających wymagania wystarczające do należytego wykonania zamówienia¹¹.**

Ich ocena jest „zero–jedynekowa” poprzez stwierdzenie: „spełnia/nie spełnia”. Od ich spełnienia uzależniony jest udział wykonawcy w postępowaniu o udzielenie zamówienia. Wykonawca niespełniający nawet jednego z określonych warunków w postępowaniu jest wykluczony z udziału w procedurze, a jego oferta podlega odrzuceniu.

---

¹⁰ Patrz pkt 2) podrozdział 3.2 Wytycznych.

¹¹ Pamiętaj, że warunki muszą wynikać z Twoich uzasadnionych potrzeb, muszą dotyczyć właściwości wykonawcy oraz być wyrażone w sposób proporcjonalny do przedmiotu zamówienia. Nadmierne warunki mogą zostać zakwestionowane przez instytucje kontrolne, jako naruszające zasady uczciwej konkurencji lub równe traktowanie wykonawców. Przykładowo takim nadmiernym warunkiem może być taki, gdzie wymóg posiadanego doświadczenia określisz na poziomie przewyższającym zakres zamówienia o więcej niż dwa razy (tak wynika z opinii Prezesa UZP wydanej na gruncie Pzp, na którym wzorowana jest zasada konkurencyjności). Bardzo podobnym do warunku udziału w postępowaniu jest żądanie wniesienia wadium. Ostatecznie bowiem, gdy wykonawca nie jest w stanie wpłacić wadium, to nie może brać udziału w postępowaniu. Tym samym wadium (tak jak warunek udziału w postępowaniu) także ogranicza krąg potencjalnych wykonawców zamówienia. Jeśli zechcesz wprowadzić wadium, pamiętaj, że na gruncie Pzp, które w przypadku Twojego zamówienia należy potraktować jako punkt odniesienia, wysokość wadium nie może być większa niż 1,5% wartości zamówienia zgodnie z art. 281 ust. 4 oraz art. 299 ust. 3 (tj. w zamówieniach realizowanych w trybie podstawowym oraz w ramach partnerstwa innowacyjnego) albo 3% wartości zamówienia w pozostałych przypadkach, zgodnie z art. 97 ust. 2.

Ponadto pamiętaj, że wadium to dwa elementy: wysokość oraz sposób zapłaty. Nie ograniczaj form jego wniesienia (np. nie żądaj wpłaty wyłącznie gotówki do kasy przedsiębiorstwa). Dopuszczaj wszelkie możliwe, dostępne na rynku możliwości wniesienia wadium, tak żeby nie ograniczyć uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców.

Wytyczne nie wskazują katalogu dostępnych i dopuszczalnych warunków udziału w postępowaniu. Ich wybór należy do zamawiającego. Dokonując wyboru warunków udziału w postępowaniu pamiętać o uzasadnieniu.

Warunki mogą dotyczyć różnych aspektów, przykładowo:

- ✓ posiadanych uprawnień do wykonywania określonej działalności, jeśli te są wymagane przepisami prawa, np. wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących ośrodek szkolenia kierowców niezbędny w celu prowadzenia kursów na prawo jazdy,
- ✓ posiadanej wiedzy i doświadczenia w realizacji zamówień podobnych,
- ✓ dysponowania odpowiednim zapleczem technicznym, np. wymóg dysponowania salami dostosowanymi do potrzeb osób niepełnosprawnych na potrzeby organizacji spotkań w ramach zamówienia, przy czym nie ma tu znaczenia podstawa prawna dysponowania danymi salami,
- ✓ dysponowania odpowiednim zapleczem osobowym, tj. osobami posiadającymi odpowiednie wykształcenie lub kursy oraz doświadczenie, przy czym nie ma tu znaczenia podstawa prawna dysponowania tymi osobami,
- ✓ sytuacji ekonomicznej i finansowej wykonawcy, np. wymóg posiadania przychodów o wartości adekwatnej do wartości zamówienia lub opłaconej polisy ubezpieczeniowej od odpowiedzialności cywilnej lub innego równoważnego dokumentu na kwotę adekwatną do wartości zamówienia,
- ✓ braku podstaw wykluczenia np. brak powiązań osobowo – kapitałowych, brak prawomocnego wyroku skazującego za określone przestępstwa dla wykonawcy lub członka jego organu zarządzającego lub nadzorującego, niewykonania lub nienależytego wykonania wcześniejszej umowy zawartej z beneficjentem, co doprowadziło do rozwiązania tej umowy,
- ✓ pro-środowiskowe warunki udziału w postępowaniu – posiadanie systemu zarządzania środowiskowego wg ISO 14001 lub EMAS, posiadanie wiedzy i doświadczenia (wymagania dotyczące liczby, rodzaju i wartości zrealizowanych przez wykonawcę podobnych "zielonych zamówień", np. projektowanie budynków ekologicznych), dysponowanie odpowiednim potencjałem technicznym oraz osobami zdolnymi do wykonania zamówienia (wymagania dotyczące dysponowania przez wykonawcę pracownikami posiadającymi odpowiednią wiedzę i doświadczenie, np. wykształcenie w zakresie ochrony środowiska, biologiczne), dysponowanie przez wykonawcę odpowiednim sprzętem technicznym (narzędziami, urządzeniami), który zapewni realizację zamówienia z uwzględnieniem aspektów ekologicznych.

Najważniejsze jest, by warunki były proporcjonalne do przedmiotu zamówienia i nie przewyższały wymagań wystarczających do należytego wykonania zamówienia. Oceniane jest to indywidualnie, ponieważ warunki zawsze zależą od konkretnego przedmiotu zamówienia.

Ważne jest również to, że opisanie warunków w sposób wyraźny i precyzyjny pozwoli na obiektywną weryfikację podmiotów. Istotne jest także to, by jasno opisać sposób dokonywania oceny warunków.

Przykładowo można określić warunek dotyczący posiadanej wiedzy i doświadczenia o brzmieniu:

„(...) o udzielenie zamówienia mogą ubiegać się wykonawcy, którzy w ciągu 2 lat przed terminem składania ofert, wykonali w sposób należyty co najmniej 10 usług szkoleniowych odpowiadających przedmiotowi zamówienia dla co najmniej 200 osób łącznie w wymiarze minimum 70 godzin lekcyjnych łącznie. (...)” . Wymóg dotyczący przeszkolenia 200 osób należy oceniać łącznie, czyli nie wymaga się, by w pojedynczych szkoleniach brało udział 200 osób. Naturalnie musisz pamiętać, by tego rodzaju wymóg był proporcjonalny do przedmiotu Twojego zamówienia.

Na potwierdzenie spełnienia takiego warunku można wymagać od wykonawcy przedstawienia wykazu wykonanych usług zawierającego co najmniej nazwę lub przedmiot wykonanej usługi szkoleniowej, termin wykonania usługi, liczbę przeszkolonych osób, liczbę godzin zrealizowanych szkoleń, nazwę podmiotu, na rzecz którego wykonano usługę, dokumenty potwierdzające należyte wykonanie usługi (np. referencje, protokoły odbioru usługi lub inne, z których będzie jednoznacznie wynikać należyte wykonanie usługi).

Warunki zawsze muszą uwzględniać specyfikę opisu przedmiotu zamówienia, stąd powyższy przykład nie może być zastosowany do każdej usługi szkoleniowej. Nie każda usługa szkoleniowa w ogóle musi mieć wymóg dotyczący doświadczenia.

Jakie warunki można uznać za dyskryminacyjne? Poniżej przedstawiono przykłady warunków udziału w postępowaniu, które mogą być uznane za nieproporcjonalne do przedmiotu zamówienia:

- ✘ wymóg dysponowania salami na ponad 200 osób, podczas gdy planowane w ramach zamówienia są spotkania do 100 osób,
- ✘ doświadczenie wykonawcy w realizacji adekwatnych usług finansowanych ze środków UE bądź w konkretnym programie lub jego działaniu,
- ✘ doświadczenie osób kluczowych do wykonania zamówienia po stronie wykonawcy w realizacji adekwatnych usług finansowanych ze środków UE,
- ✘ dotychczasowa owocna współpraca z wykonawcą,
- ✘ doświadczenie w realizacji zamówień na rzecz konkretnego rodzaju zamawiających,
- ✘ lokalizacja siedziby wykonawcy, np. na terenie danego województwa, w szczególności z myślą o preferowaniu lokalnych wykonawców,
- ✘ posiadanie aktualnej na czas realizacji szkolenia polisy ubezpieczeniowej od odpowiedzialności cywilnej lub innego równoważnego dokumentu na kwotę nie niższą niż 100 tys. zł w sytuacji, gdy wartość szacunkowa szkolenia wynosi 10 tys. zł.

5. Kryteria oceny ofert

Kryteria oceny ofert składanych w ramach postępowania o udzielenie zamówienia powinny być sformułowane w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców, przy czym:

- ✓ każde kryterium oceny ofert musi odnosić się do danego przedmiotu zamówienia,
- ✓ każde kryterium (i opis jego stosowania) musi być sformułowane jednoznacznie i precyzyjnie, tak żeby każdy poprawnie poinformowany oferent, który dołoży należytej staranności, mógł interpretować je w jednakowy sposób,

- ✓ wagi (znaczenie) poszczególnych kryteriów powinny być określone w sposób umożliwiający wybór najkorzystniejszej oferty,
- ✓ nie możesz ustalać kryteriów, które dotyczą właściwości wykonawcy, a w szczególności jego wiarygodności ekonomicznej, technicznej lub finansowej oraz doświadczenia.

Cena może być jedynym kryterium oceny ofert, a poza wymaganiami dotyczącymi ceny wskazane jest stosowanie jako kryterium oceny ofert innych wymagań odnoszących się do przedmiotu zamówienia, takich jak np. jakość, funkcjonalność, parametry techniczne, aspekty środowiskowe, społeczne, innowacyjne, serwis, termin wykonania zamówienia, koszty eksploatacji oraz organizacja, kwalifikacje zawodowe i doświadczenie osób wyznaczonych do realizacji zamówienia, jeżeli mogą mieć znaczący wpływ na jakość wykonania zamówienia¹².

Tu należy zwrócić uwagę na różnicę między zabronionymi kryteriami podmiotowymi a kryteriami dotyczącymi kompetencji, kwalifikacji, doświadczenia osób, które będą realizować zamówienie. Mogą one stanowić nie tylko warunek udziału w postępowaniu, ale także kryterium oceny ofert – w takich usługach, w których te osobiste kompetencje mają wpływ na jakość realizacji zamówienia. Tak będzie w wielu przypadkach w usługach inżynierskich, w których zamawiający niejednokrotnie wymagają wskazania konkretnych osób na kluczowe stanowiska personelu wykonawcy przy realizacji danego zamówienia. Można zatem nie tylko wskazać zero–jedynekowy próg kwalifikacji, ale i promować dodatkowo tych wykonawców, którzy zaproponują personel o wyższych kwalifikacjach i większym doświadczeniu.

Kryteria oceny ofert zawsze muszą być zdefiniowane. Cena może być jedynym kryterium oceny ofert!

Cena jest kryterium, które musisz wskazać zawsze. Jeśli określasz inne kryteria, waga kryterium ceny nie musi być największa.

Cena lub koszt	Stała cena
	Stawki (np. opłaty dobowe, koszty jednostkowe)
	Koszt cyklu życia
Jakość	Parametry techniczne
	Estetyczne i funkcjonalne cechy
	Dostępność i projekt dla wszystkich użytkowników
	Aspekty społeczne, środowiskowe i innowacyjne
Organizacja	Zarządzanie projektem
	Ocena ryzyka
	Kontrola jakości

¹² Ciekawą pozycją, która może pomóc w ustaleniu innych niż cena kryteriów oceny ofert jest przygotowany na potrzeby zamówień publicznych dokument UZP: POZACENOWE KRYTERIA OCENY OFERT. Poradnik z katalogiem dobrych praktyk, dostępny na stronie: https://www.uzp.gov.pl/_data/assets/pdf_file/0025/43657/Pozacenowe-kryteria-oceny-ofert.pdf

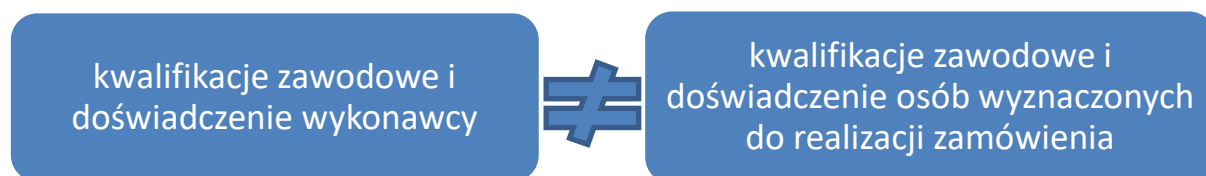
Kwalifikacje zawodowe i doświadczenie osób wyznaczonych do realizacji zamówienia	Tam, gdzie jakość przydzielonego personelu jest znacząca i ma wpływ na sposób realizacji zamówienia
Serwis	Konserwacja
	Pomoc techniczna
Termin realizacji	Czas dostawy lub okres ukończenia

Wszystkie kryteria oceny ofert powinny być mierzalne. Jednym ze sposobów zapewnienia mierzalności jest opisanie kryteriów oceny za pomocą wzoru matematycznego.¹³ Sposób oceny ofert powinien być tak skonstruowany, aby zapewniał obiektywną ocenę złożonych ofert. Oznacza to, iż powinna zostać wyłączona możliwość subiektywnej, uznaniowej i dowolnej oceny. Dlatego należy unikać np. rozmów kwalifikacyjnych jako etapów wyboru wykonawcy. Kwestia oceny kryteriów z założenia nie powinna stwarzać problemów.

Przykładowe kryterium doświadczenia (dotyczące osób wyznaczonych do realizacji zamówienia) w realizacji zbieżnych merytorycznie szkoleń zawodowych w okresie 3 lat przed upływem terminu składania ofert, a jeśli okres ten jest krótszy, to w tym okresie zgodnie z następującymi założeniami, punktowane jest następująco (Poniżej przedstawiono przykładowy schemat punktowania):

- ✓ zrealizowanie poniżej 5 szkoleń – 0 punktów,
- ✓ zrealizowanie od 5 do 10 szkoleń – 3 punkty,
- ✓ zrealizowanie 11 do 15 szkoleń – 6 punktów,
- ✓ zrealizowania od 16 do 20 szkoleń – 9 punktów,
- ✓ zrealizowanie od 21 do 25 szkoleń – 12 punktów,
- ✓ zrealizowanie ponad 25 szkoleń – 15 punktów.

Zwróć uwagę, że doświadczenie i kwalifikacje zawodowe osób wyznaczonych do realizacji zamówienia to nie to samo co doświadczenie wykonawcy. Masz prawo wymagać od wykonawców **odpowiednich kwalifikacji zawodowych i doświadczenia osób kluczowych wyznaczonych do realizacji zamówienia** (np. trenerów, ekspertów, specjalistów) poprzez określenie odpowiednich kryteriów. **Nie będą to zakazane kryteria** podmiotowe, bo nie odnoszą się do samego wykonawcy, ale osób wyznaczonych do realizacji umowy.

¹³ Przykładowe, możliwe do zastosowania wzory zawarto we wspomnianej już publikacji UZP: POZACENOWE KRYTERIA OCENY OFERT. Poradnik z katalogiem dobrych praktyk, dostępny na stronie: https://www.uzp.gov.pl/_data/assets/pdf_file/0025/43657/Pozacenowe-kryteria-oceny-ofert.pdf

Nie możesz formułować kryteriów z myślą o konkretnym wykonawcy, ani określać ich w sposób nieproporcjonalny do potrzeb realizowanego projektu (zbyt wygórowane oczekiwania wobec wykonawcy).

Ocena, czy kryteria oceny ofert są właściwe, zależy od stanu faktycznego i szczegółów określonych w opisie przedmiotu zamówienia.

a) Jak prawidłowo określać kryterium gwarancji?

Podstawowym błędem przy określaniu kryterium gwarancji jakości jest, po pierwsze, niestawianie przez zamawiających wymogów dotyczących minimalnego wymaganego okresu gwarancji jakości. W efekcie, mimo iż zamawiającemu zależy na jak najdłuższej gwarancji może zaistnieć sytuacja, że nie zostanie żadnej gwarancji jakości: wykonawca wskaże w ofercie okres „0”, a mimo to jego oferta będzie ofertą najkorzystniejszą dzięki zaoferowaniu korzystniejszych od konkurencji parametrów ocenianych w innych kryteriach. Przy braku takiego określenia wykonawca może znacząco obniżyć cenę, jednocześnie obniżając jakość wykonania przedmiotu zamówienia – a zamawiający po jego odbiorze będzie miał ograniczone możliwości dochodzenia roszczeń z tytułu wad, które ujawnią się w okresie późniejszym.

Drugim poważnym błędem jest brak ograniczenia maksymalnego okresu gwarancji jakości, jaki będzie oceniany w kryterium. Powoduje to ryzyko konieczności wyboru oferty z okresem gwarancji nierealnie długim (w praktyce nie do wykorzystania) lub wykraczającym daleko poza rzeczywiste potrzeby zamawiającego, niekoniecznie najkorzystniejszej.

Dlatego istotne jest, aby nawet w przypadku oceniania długości okresu gwarancji jakości (w kryteriach oceny ofert) pamiętać o postawieniu minimalnego wymaganego parametru w tym zakresie, zapewniającego niezbędne minimum ochrony interesów zamawiającego oraz maksymalnego oczekiwanego przez zamawiającego okresu gwarancji.

Wzór oceny ofert powinien być określony poprzez odniesienie wartości z poszczególnych ofert nie do najdłuższego okresu gwarancji z ofert, ale do maksymalnego oczekiwanego przez zamawiającego okresu gwarancji – czyli:

okres gwarancji w ofercie ocenianej

_____ x waga

X lat (limit okresu gwarancji ustalony z góry przez zamawiającego)

Przy stawianiu kryterium gwarancji musisz także pamiętać o sprecyzowaniu w dokumentacji zamówienia innych jej warunków, które są równie istotne jak okres gwarancji. Do warunków tych należą m. in.:

- ✓ zakres gwarancji – należy zwrócić uwagę na wyłączenia z gwarancji,
- ✓ warunki utrzymania i przesłanki utraty gwarancji,
- ✓ dostępność serwisu gwarancyjnego i maksymalny czas naprawy,
- ✓ określenie sytuacji, w których zamawiający będzie miał prawo do wymiany sprzętu na nowy,
- ✓ serwis pogwarancyjny i dostępność części zamiennych przez wiele lat.

b) Osobiste świadczenie usług

Czy wolno w opisie przedmiotu zamówienia lub w warunkach zawrzeć wymóg osobistego świadczenia usług?

Po pierwsze, należy zwrócić uwagę na definicję wykonawcy, zgodnie z którą jest to osoba fizyczna niebędąca personelem projektu, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która oferuje realizację zamówienia lub zawarła umowę w sprawie realizacji zamówienia. Jest to definicja bardzo szeroka, obejmująca nie tylko osoby fizyczne. Postępowanie prowadzone w trybach konkurencyjnych powinno być otwarte dla wszystkich podmiotów, które spełniają adekwatne i proporcjonalne warunki udziału w postępowaniu i tym samym nie podlegają wykluczeniu. **Ograniczenie kręgu potencjalnych wykonawców do osób fizycznych świadczących usługi osobiście jest nieuprawnione.**

Po drugie, należy zauważyć, że nigdzie w *Wytycznych* nie ograniczono możliwości podwykonawstwa. Tym samym, zgłoszenie podwykonawcy do realizacji zamówienia jest uprawnieniem wykonawcy, które nie powinno być co do zasady ograniczane w zapytaniu ofertowym. Nieuzasadnione wyłączenie podwykonawstwa wpływa na ograniczenie zasady uczciwej konkurencji oraz zasady równego traktowania wykonawców, i kierując się analogią do Pzp, mogłoby być stosowane jedynie do kluczowych elementów zamówienia na roboty budowlane i usługi lub prac związanych z rozmieszczeniem i instalacją, w ramach zamówienia na dostawy. Ograniczenie podwykonawstwa może mieć miejsce wyłącznie w wyjątkowych sytuacjach, związanych z charakterem i zakresem zamówienia, jak również z uwagi na oczekiwane przez zamawiającego osobiste przymioty wykonawcy, mające znaczenie dla należytego wykonania przedmiotu zamówienia (por. wyrok WSA we Wrocławiu z 9 listopada 2016 r., III SA/Wr 921/16). Użyte pojęcie kluczowych części zamówienia na roboty budowlane lub usługi nakłada na zamawiającego obowiązek precyzyjnego określenia zakresu prac, które mają być wykonane wyłącznie siłami własnymi wykonawcy. Określenie to musi mieć charakter jednoznaczny, a nie dorozumiany. Nie może być określane procentowo. Ponadto, skoro ograniczenie ma dotyczyć „kluczowych części”, nie można go rozciągać de facto na całość zamówienia.

c) Opis przedmiotu zamówienia – podsumowanie wymogów.

Warto podkreślić, że ocena prawidłowości postępowania dokonywana jest łącznie, jednocześnie w zakresie opisu przedmiotu zamówienia oraz wszystkich warunków i kryteriów, które uzupełniają się nawzajem i tworzą pewną nierozzerwalną całość. Ocena pojedynczego kryterium czy warunku „wyrwanego z kontekstu” może być niewłaściwa. Czasami bowiem pojedynczy warunek czy kryterium wydają się być proporcjonalne i adekwatne, jednak łącznie z innymi są dyskryminacyjne. Dla przykładu, 6–letnie doświadczenie osób kluczowych do wykonania zamówienia po stronie wykonawcy w realizacji adekwatnych usług eksperckich może nie być zawyżone, ale jeśli jednocześnie osoby te mają mieć konkretne stopnie i osiągnięcia naukowe oraz doświadczenie w świadczeniu usług na rzecz konkretnych podmiotów, łącznie całość warunków może zawęzić konkurencję w sposób nieuprawniony. Co więcej, niektóre warunki lub kryteria mogą być dyskryminujące pośrednio, np. kryterium dotyczące terminu realizacji usługi może dyskryminować mniejsze podmioty, które fizycznie nie będą w stanie wykonać określonych zamówień w określonych terminach. Takie przypadki trzeba jednak analizować indywidualnie, bo kryterium krótkiego terminu, o ile wynika z potrzeb projektu i harmonogramu jego realizacji, nie zawsze będzie nieprawidłowe.

Z drugiej strony, za dyskryminacyjne nie są uznawane warunki i kryteria uprzywilejowujące wykonawców biorących pod uwagę aspekty społeczne, np. zatrudniających osoby niepełnosprawne

czy osoby na umowę o pracę. Wymagane aspekty społeczne muszą być jednak proporcjonalne do przedmiotu zamówienia. (Więcej na temat aspektów społecznych zob. w rozdziale 2 pkt 9 str. 52 niniejszego Podręcznika.)

Na końcu warto podkreślić, że wysokie wymagania (warunki i kryteria), o ile nie są zawyżone, tylko adekwatne do potrzeb beneficjenta, same w sobie nie stanowią naruszenia uczciwej konkurencji. Zarówno warunki i kryteria musisz skonstruować tak, by były adekwatne i sformułowane w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców.

Pamiętaj, że masz prawo, a nawet obowiązek, dbania o wysoką jakość przedmiotu zamówienia.

6. Konflikt interesów

Definicję legalną konfliktu interesów znajdziesz w art. 24 Dyrektywy 2014/24/UE oraz motywie 16 jej preambuły. W dyrektywie pojęcie konfliktu interesów obejmuje „co najmniej każdą sytuację, w której członkowie personelu instytucji zamawiającej lub dostawcy usług w zakresie obsługi zamówień działającego w imieniu instytucji zamawiającej biorący udział w prowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia, lub mogący wpłynąć na wynik tego postępowania mają, bezpośrednio lub pośrednio, interes finansowy, ekonomiczny, lub inny interes osobisty, który postrzegać można jako zagrażający ich bezstronności i niezależności w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia”.

Należy podkreślić, że definicja ta jest otwarta, tzn. nie wyczerpuje wszystkich sytuacji, które mogą zaistnieć.

Ustawa Pzp, w art. 56 ust. 2 wprowadza definicję konfliktu interesów do krajowego prawa. Zwróć uwagę na treść przepisu art. 56 ust. 2 pkt 4. Na gruncie Pzp, definicja konfliktu interesów wzorowana jest na definicji konfliktu interesów zawartej w art. 24 Dyrektywy 2014/24/UE, a więc zapisany tam katalog sytuacji, w których można identyfikować konflikt interesów, jest także niewyczerpujący.

O konflikcie interesów i stronniczości mówimy w sytuacji, gdy ktoś podejmujący rozstrzygnięcie sprawy (decydujący o wyborze oferty, zawarciu umowy), bądź też uczestniczący w przygotowaniu tego rozstrzygnięcia ma lub może mieć interes w sposobie rozstrzygnięcia tej sprawy. Stronniczość i konflikt interesów oznacza także działanie we własnym interesie, interesie osoby bliskiej lub osoby trzeciej, które co do zasady stoją w opozycji do interesu publicznego. Konflikt interesów ma miejsce także wtedy, gdy zachodzi obawa, że w grę wchodzi choćby teoretyczna możliwość, że troska o Twój osobisty interes lub np. interes Twojej firmy przeważa nad troską o interes publiczny (dbałością o środki publiczne, które otrzymujesz w drodze dofinansowania ze środków unijnych).

Bezstronność i obiektywizm

Niezależnie od tego, czy jesteś zamawiającym zgodnie z Pzp, czy też nie, Twoim obowiązkiem jest zapewnienie bezstronności i obiektywizmu podczas czynności związanych z procedurą udzielania zamówienia zgodnie z zasadą konkurencyjności.

Tu już nie ma mowy o powiązaniach beneficjenta jako podmiotu, ale powiązaniach osób, które w Twoim imieniu wykonują czynności w postępowaniu, w tym biorą udział w procesie oceny ofert. Masz obowiązek zebrać od takich osób oświadczenia o braku powiązań z wykonawcami, którzy złożyli oferty. Będą one później załącznikiem do protokołu z postępowania.

Powiązania kapitałowe lub osobowe

Przez powiązania kapitałowe lub osobowe rozumie się wzajemne powiązania między beneficjentem (lub osobami upoważnionymi do zaciągania zobowiązań w imieniu beneficjenta lub osobami wykonującymi w imieniu beneficjenta czynności związane z przeprowadzeniem procedury wyboru wykonawcy) a wykonawcą, polegające w szczególności na:

- a) uczestniczeniu w spółce jako wspólnik spółki cywilnej lub spółki osobowej, posiadaniu co najmniej 10% udziałów lub akcji (o ile niższy próg nie wynika z przepisów prawa), pełnieniu funkcji członka organu nadzorczego lub zarządzającego, prokurenta, pełnomocnika,
- b) pozostawaniu w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia, lub związaniu z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli albo pozostawaniu we wspólnym pożyciu z wykonawcą, jego zastępcą prawnym lub członkami organów zarządzających lub organów nadzorczych wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia,
- c) pozostawaniu z wykonawcą w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że istnieje uzasadniona wątpliwość co do ich bezstronności lub niezależności w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia.

Uwaga! Unikanie konfliktu interesów jest Twoim obowiązkiem, który wynika nie tylko z Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków!

Z praktycznego punktu widzenia powinieneś unikać szeroko pojętych powiązań osobowych lub kapitałowych z wykonawcami, a tam, gdzie istnieją wątpliwości co do faktycznego konfliktu interesów, rozpatrywać je z dużą dozą ostrożności. Zasada braku konfliktu interesów ma bowiem bardzo istotne znaczenie przy realizacji projektów unijnych, a za jej naruszenie grożą niezwykle poważne sankcje (100% poniesionych wydatków dotyczących zamówienia może zostać uznane za niekwalifikowalne).

Pamiętaj, że wykryte przypadki konfliktu interesów i podjęte w związku z tym środki zaradcze albo informacje o braku występowania konfliktu interesów, powinny być zawarte przez Ciebie w protokole postępowania.

Zakaz udzielania zamówień podmiotom powiązanym

Możliwa jest sytuacja, w której pomimo prawidłowo przeprowadzonego postępowania zgodnie z zasadą konkurencyjności nie wpłynęła żadna oferta albo wpłynęły wyłącznie oferty podlegające odrzuceniu, bądź też żaden wykonawca nie spełnił warunków udziału w postępowaniu (w przypadku, gdy takie warunki zostały określone). W takiej sytuacji, zgodnie z pkt 4 sekcji 3.2.1 Wytycznych, możesz udzielić zamówienia z pominięciem zasady konkurencyjności, jednak przy spełnieniu określonych warunków:

- a) po pierwsze, nie możesz zmienić pierwotnych warunków zamówienia (gdybyś je zmienił, należałoby ponownie przeprowadzić postępowanie zgodnie z zasadą konkurencyjności),
- b) po drugie, musisz przestrzegać zasad określonych w pkt 6-8 sekcji 3.2.2 Wytycznych tj.:
  - zapobiegać konfliktom interesów,

- jeśli nie jesteś zamawiającym w rozumieniu Pzp, nie możesz udzielić zamówienia podmiotowi powiązanemu z Tobą osobowo lub kapitałowo,
- czynności związane z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia muszą wykonywać osoby zapewniające bezstronność i obiektywizm.

Podsumowując, w przypadku, gdy nie udało Ci się uzyskać oferty w postępowaniu prowadzonym zgodnie z zasadą konkurencyjności, możesz udzielić zamówienia z wolnej ręki, jednak nadal obowiązuje Cię zakaz udzielenia zamówienia podmiotowi powiązanemu.

7. Terminy

Terminy zależą od typu zamówienia i jego wartości.

Minimalny termin jaki możesz przewidzieć na złożenie ofert wynosi:

- a) 7 dni – w przypadku dostaw i usług,
- b) 14 dni – w przypadku robót budowlanych.

Pamiętaj jednak, że wyznaczony termin składania ofert powinien uwzględniać złożoność zamówienia oraz czas potrzebny na sporządzenie ofert. Dodatkowo, w przypadku zamówień o dużej wartości tj. co najmniej 5 538 000 EUR w przypadku robót budowlanych i 750 000 EUR w przypadku dostaw i usług, minimalny termin składania ofert wynosi 30 dni.

Wyznaczenie odpowiedniego czasu na przygotowanie ofert zwiększa szanse na to, że na ogłoszenie odpowie większa liczba wykonawców oraz że oferty będą rzetelnie przygotowane.

O terminowym złożeniu oferty decyduje data złożenia oferty za pośrednictwem BK2021. Pamiętaj, że oferty złożone przez Bazę, są ofertami zawsze złożonymi w terminie. Nie ma bowiem możliwości złożenia oferty po zakończeniu postępowania – system automatycznie blokuje tę funkcjonalność.

Liczenie terminów

Bieg terminu rozpoczyna się w dniu następującym po dniu upublicznienia zapytania ofertowego, a kończy się z upływem ostatniego dnia. Jeśli więc zapytanie zostało opublikowane w poniedziałek, a obowiązujący dla niego termin to 7 dni, termin ten zaczyna się liczyć we wtorek, a kończy z upływem 7-ego dnia, czyli w następny poniedziałek. Jeśli natomiast zapytanie zostało opublikowane w piątek, a obowiązujący dla niego termin to 7 dni, termin ten zaczyna się liczyć w sobotę, a kończy z upływem 7-ego dnia, czyli w następny piątek. Warto podkreślić, że termin kończy się z upływem danego dnia (o północy), a nie wraz z zakończeniem pracy przez zamawiającego (np. o godzinie 16:00).

Dodatkowo, jeżeli koniec terminu przypada na sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy, termin upływa dnia następnego.

Terminy 7, 14 i 30 dni są terminami minimalnymi i – w przypadku potrzeb zamawiającego – mogą, a czasem powinny być wydłużane. Wyznaczony termin składania ofert powinien uwzględniać złożoność zamówienia oraz czas potrzebny na sporządzenie ofert. W szczególności może to mieć miejsce z uwagi na specyfikę zamówienia lub dotyczyć okresów typowo urlopowych, kiedy można zakładać ograniczoną dostępność potencjalnych wykonawców.

BK2021 umożliwia ustawienie godziny terminu składania ofert – można to zrobić z dokładnością do pełnej godziny. Należy jednak pamiętać o zachowaniu terminów minimalnych.

8. Wybór najkorzystniejszej oferty

Wybór wykonawcy w ramach zasady konkurencyjności oznacza wybór najlepszej spośród ofert złożonych przez wykonawców spełniających warunki udziału w postępowaniu, w oparciu o ustalone w zapytaniu ofertowym kryteria oceny. Kryteria, ich wagi oraz sposób oceny określone w zapytaniu ofertowym powinny być na tyle konkretne i jasne, aby wybór najkorzystniejszej oferty nie sprawiał problemu. Każdy znający zapytanie ofertowe oraz ofertę powinien być w stanie łatwo zweryfikować ścieżkę wyboru najlepszego wykonawcy. Jeśli jest inaczej, może to oznaczać błędy w zapytaniu ofertowym.

Wybór najkorzystniejszej oferty jest Twoim obowiązkiem. Oznacza to, że nie możesz podpisać umowy z wykonawcą drugim czy kolejnym (nie pierwszym) ustalonym w wyniku procesu oceny ofert, chyba że doszło do odstąpienia od podpisania umowy przez wykonawcę, który złożył najkorzystniejszą ofertę. Takie odstąpienie musisz jednak stosownie udokumentować, najlepiej poprzez pismo czy maila wykonawcy odstupującego od podpisania umowy. Obowiązek wyboru najlepszej oferty nie oznacza jednak obowiązku zawarcia umowy z wykonawcą w każdej sytuacji, w szczególności w przypadku, kiedy cena najlepszej oferty przekracza środki przewidziane i dostępne na Twoje zamówienie. Możliwość taką powinieneś umieścić w zapytaniu ofertowym. Każde anulowanie postępowania po wyborze najlepszej oferty powinno być uzasadnione.

Gdy termin składania ofert upłynie, informację o wyniku postępowania powinieneś upublicznić w Bazie Konkurencyjności. Informację o wyniku postępowania ogłasza się w taki sposób, w jaki zostało upublicznione zapytanie ofertowe. Informacja ta zawiera imię i nazwisko albo nazwę wybranego wykonawcy, jego siedzibę (miejscowość) oraz cenę najkorzystniejszej oferty. W Bazie Konkurencyjności to właśnie te pola są domyślnie prezentowane wszystkim użytkownikom.

Jeżeli zaoferowana cena lub koszt wydają Ci się rażąco niskie, bądź też budzą wątpliwości co do możliwości wykonania przedmiotu zamówienia zgodnie z wymaganiami określonymi w zapytaniu ofertowym, powinieneś zażądać od wykonawcy złożenia wyjaśnień w wyznaczonym przez siebie terminie.

Rażąco niska cena, to cena, która odbiega o ponad 30% od wartości obliczonej jako średnia arytmetyczna cen wszystkich ofert niepodlegających odrzuceniu.

Wyjaśnienia przedstawione przez wykonawcę powinny zawierać dowody dotyczące wyliczenia ceny. Po otrzymaniu wyjaśnień, dokonujesz - w konsultacji z wykonawcą - ich oceny. Ofertę możesz odrzucić wyłącznie w przypadku, gdy przedstawione dowody nie uzasadniają ceny w niej podanej.

UWAGA: Baza Konkurencyjności jest narzędziem służącym do publikacji postępowań prowadzonych tylko w oparciu o zasadę konkurencyjności. Oznacza to, że w przypadku, gdy w ramach prowadzonego postępowania w oparciu o zasadę konkurencyjności nie otrzymasz żadnej oferty (patrz: wyłączenia), wówczas możesz zawrzeć umowę z pominięciem zasady konkurencyjności. Należy przy tym podkreślić, że w takim przypadku w Bazie Konkurencyjności zamieszczasz informację, z jakiego powodu nie wyłoniłeś wykonawcy zamówienia i zamykasz postępowanie w Bazie. Nie musisz zamieszczać dodatkowych informacji o prowadzeniu innego postępowania w innym trybie.

a) Wartość oferty a wnioski o dofinansowanie

W praktyce na etapie realizacji projektu możesz kupić towar lub usługę w cenie przekraczającej tę określoną we wniosku o dofinansowanie, czy cenach zdefiniowanych w dokumentacji konkursowej, o ile jest to racjonalne i efektywne oraz wyraźnie dopuszczone w obowiązujących procedurach.

b) Co w sytuacji, gdy zostanie złożona jedna oferta?

Należy przeanalizować czy oferta:

została złożona w terminie
została złożona przez wykonawcę spełniającego warunki udziału w postępowaniu
jest zgodna z opisem przedmiotu zamówienia

Jeśli powyższe warunki zostaną spełnione, złożona oferta podlega ocenie zgodnie z przyjętymi kryteriami oceny ofert. W postępowaniu zgodnym z zasadą konkurencyjności nie ma wymogu, który wiązałby ważność postępowania z liczbą złożonych ofert. Jeśli wpłynęła jedna oferta i jest zgodna z Twoimi wymaganiami, to zawierasz umowę z wykonawcą, który ją złożył. Jeśli jednak cena tej oferty przekracza środki przewidziane na Twoje zamówienie, umowy podpisywać nie musisz.

c) Co w sytuacji, gdy nie zostanie złożona żadna ważna oferta?

Jeśli w odpowiedzi na zapytanie ofertowe nie została złożona żadna ważna oferta, to zgodnie z *Wytycznymi*, jest to przesłanka do odstąpienia od przeprowadzenia zasady konkurencyjności. Czyli po nieskutecznej, ale właściwie prowadzonej procedurze, można podpisać umowę z dowolnym wykonawcą na ten sam przedmiot zamówienia i przy analogicznych warunkach.

W sytuacji, gdy w ramach prowadzonej zasady konkurencyjności nie zostanie złożona żadna ważna oferta, powinieneś zastanowić się nad przyczynami tego zjawiska.

Być może brak zainteresowania ze strony potencjalnych wykonawców wynika z błędów popełnionych przy formułowaniu opisu przedmiotu zamówienia albo wyznaczeniu zbyt krótkich terminów? Może wskazane przez Ciebie warunki udziału w postępowaniu są zbędne z punktu widzenia należytego wykonania zamówienia? Może nawet podmiot bez doświadczenia mógłby z powodzeniem zrealizować Twoje zamówienie? Wszystkie tego rodzaju kwestie powinieneś przemyśleć, jeśli Twoje zapytanie ofertowe nie wzbudziło żadnego zainteresowania. Być może wskazane byłoby powtórzenie postępowania zgodnie z zasadą konkurencyjności, np. ze zmienionym opisem przedmiotu zamówienia bądź warunkami lub kryteriami oceny ofert.

Jeśli jednak stwierdzisz, że zasada konkurencyjności została zastosowana prawidłowo, to możesz skorzystać z wyłączenia i zawrzeć umowę na to zamówienie z dowolnym wykonawcą. Pamiętaj jednak, że nie możesz udzielić zamówienia podmiotowi powiązanemu (zob. pkt 6 Konflikt interesów, s. 42-43.)

d) Kary umowne

Wytyczne nie wprowadzają wymogu zawierania w umowach z wykonawcami postanowień mówiących o karach umownych za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zamówienia. Instytucje Zarządzające mogą jednak rekomendować beneficjentom zawieranie kar umownych w umowach z wykonawcami. Niezależnie od rekomendacji IZ, uwzględnienie kar umownych w umowie z wykonawcą oraz ich ewentualne egzekwowanie może leżeć w Twoim interesie.

Przyjmuje się, że maksymalna wysokość kar umownych nie powinna prowadzić do zarobkowania ze strony zamawiającego. W praktyce masz możliwość stosowania różnych kar umownych, w szczególności za nieterminowe lub nienależyte wykonywanie zamówień lub odstąpienie od zawartej umowy. Warto zapoznać się z „Rekomendacjami w zakresie formułowania postanowień umów dotyczących kar umownych” wydanymi przez Prokuraturę Generalną. Są one dostępne m. in. na stronie: <https://www.gov.pl/web/prokuratoria/wazne-rekomendacje-prokuratorii-generalnej--kompleksowe-wskazowki-dot-zastrzegania-kar-umownych> .

e) Protokół z postępowania

Jesteś zobowiązany gromadzić i przechowywać wszystkie stworzone, zebrane i otrzymane w ramach prowadzonej procedury dokumenty, od notatki dotyczącej szacowania wartości zamówienia i ewentualnych ofert, na podstawie których tę wartość oszacowano, do protokołu postępowania

o udzielenie zamówienia publicznego oraz zawartej z wybranym wykonawcą umowy. Chodzi o wszystkie dokumenty, zarówno te w wersji pisemnej, jak i elektronicznej.

Celem zapewnienia przejrzystości i czytelności tych dokumentów, a także zapewnienia odpowiedniej ścieżki audytu należy na bieżąco gromadzić wszystkie dokumenty w jednym miejscu, razem z ewentualnymi krótkimi notatkami i wyjaśnieniami dotyczącymi działań niestandardowych, tak by uniknąć ich wstecznego kompletowania w przypadku kontroli.

Wybór najkorzystniejszej oferty jest dokumentowany pisemnie za pomocą protokołu (sporządzonego pisemnie) postępowania o udzielenie zamówienia, zawierającego co najmniej:

- a) wykaz wszystkich ofert, które wpłynęły w odpowiedzi na zapytanie ofertowe (w szczególności imię i nazwisko albo nazwa wykonawcy, jego siedziba oraz cena),
- b) wykryte przypadki konfliktu interesów i podjęte w związku z tym środki albo informację o braku występowania konfliktu interesów,
- c) informację o spełnieniu warunków udziału w postępowaniu przez wykonawców, o ile takie warunki były stawiane,
- d) informację o wagach punktowych lub procentowych przypisanych do poszczególnych kryteriów oceny i przyznanej punktacji poszczególnym wykonawcom za spełnienie danego kryterium,
- e) uzasadnienie rezygnacji z dopuszczenia możliwości składania ofert częściowych (jeśli dotyczy),
- f) powody odrzucenia ofert, w tym ofert uznanych za rażąco niskie (o ile dotyczy),
- g) wskazanie wybranej oferty (imię i nazwisko albo nazwa wykonawcy) wraz z uzasadnieniem wyboru albo powodów, dla których zamawiający postanowił zrezygnować z udzielenia zamówienia,
- h) imiona i nazwiska osób, które wykonywały czynności w prowadzonym postępowaniu,
- i) datę sporządzenia protokołu,
- j) następujące załączniki:
  - i. dokument, o którym mowa w pkt 1 sekcji 3.2.2, chyba, że szacowanie wartości zamówienia wynika z zatwierdzonego wniosku o dofinansowanie projektu,
  - ii. oświadczenia, o których mowa w pkt 8 sekcji 3.2.2,
  - iii. dowód ogłoszenia zapytania ofertowego zgodnie z pkt 2 i 3 sekcji 3.2.3 (oraz jego zmian, o ile zostały dokonane) wraz ze złożonymi ofertami oraz wymiany informacji pomiędzy zamawiającym a wykonawcą.

Pamiętaj, że masz obowiązek udostępnić protokół na wniosek wykonawcy.

f) Źle przeprowadzone postępowanie – czy możesz je poprawić?

W przypadku wykrycia błędów w prowadzeniu procedury zasady konkurencyjności w pierwszej kolejności należy zawsze zastanowić się nad możliwością ich poprawy.

Zależać będzie to od typu błędu, momentu jego wykrycia oraz specyficznych okoliczności. Stąd każda sytuacja oceniana będzie odrębnie i indywidualnie. Należy podkreślić, że celem zasady konkurencyjności jest zapewnienie przejrzystości postępowania o udzielenie zamówienia, w tym równego traktowania i niedyskryminacji. Pewnych istotnych błędów, np. dotyczących

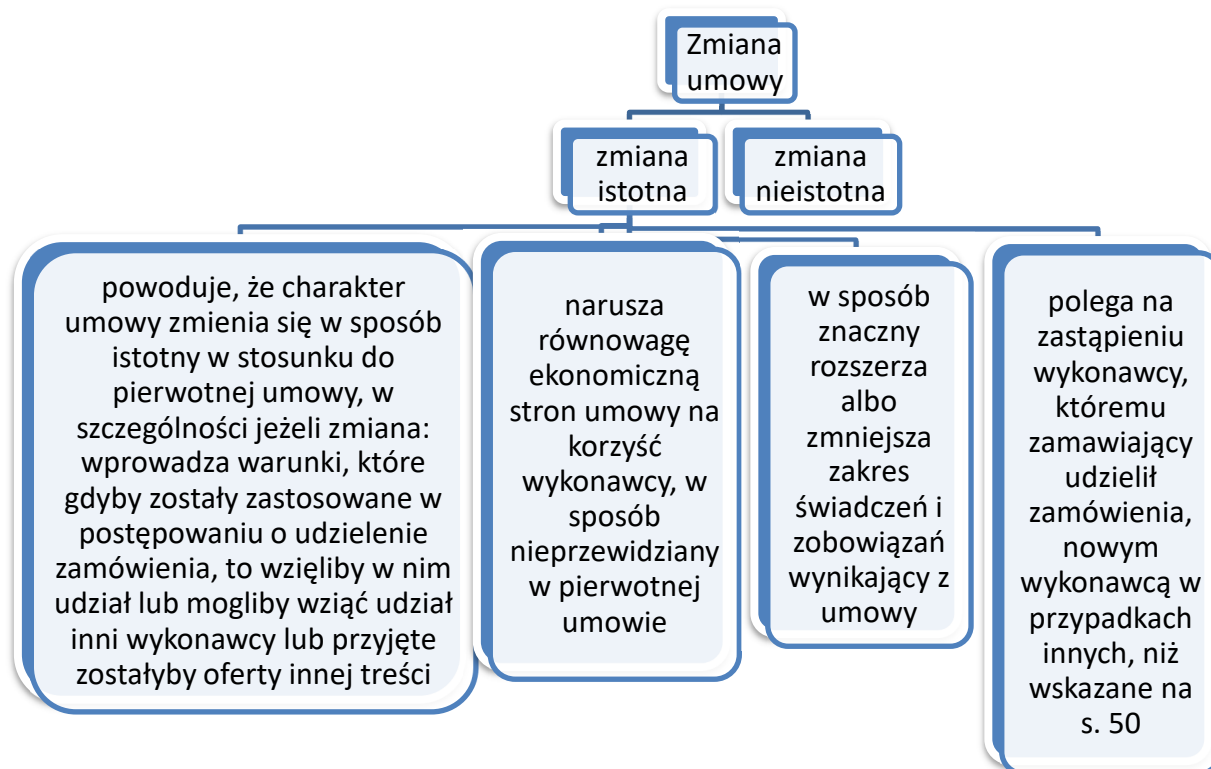
nieprzeprowadzenia procedury pomimo istnienia takiego obowiązku, czy zastosowania dyskryminacyjnych kryteriów wyboru wykonawcy, nie będzie można naprawić „wstecz”. Dlatego w przypadku wykrycia takich kluczowych błędów, warto zastanowić się nad możliwie szybkim rozwiązaniem umowy z nieprawidłowo wybranym wykonawcą oraz ponownym, właściwym przeprowadzeniem wyboru wykonawcy zgodnie z zasadą konkurencyjności. Oczywiście dotyczy to tylko zamówień, których realizacja jest rozłożona w czasie i nadal powinna trwać po wykryciu błędu. Decyzja dotycząca ponownego przeprowadzenia procedury należy do Ciebie.

g) Zmiany w umowach

Zasadą jest brak możliwości dokonywania zmian zawartej umowy w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru wykonawcy. Jednak nie wszystkie zmiany umowy w trakcie jej realizacji wymagają przeprowadzenia nowego postępowania o udzielenie zamówienia.

Tylko istotne zmiany umowy, które faktycznie (konkretnie) mogą zakłócić konkurencję na danym rynku i uprzywilejowywać aktualnych kontrahentów zamawiającego, uzasadniają ponowne przeprowadzenie procedury udzielenia nowego zamówienia. W pewnych sytuacjach zmiany w zawartej przez Ciebie umowie mogą być uznane za wymagające udzielenia nowego zamówienia.

Co oznacza, że zmiana w umowie jest istotna?

Nowe postępowanie o udzielenie zamówienia powinieneś przeprowadzić w przypadku istotnych zmian w pierwotnej umowie, w szczególności w odniesieniu do zakresu oraz treści wzajemnych praw i obowiązków stron, w tym podziału praw własności intelektualnej. Zmiany takie wskazują na zamiar stron umowy, tj. Twój i wykonawcy, renegotjacji istotnych warunków tej umowy. Ma to miejsce szczególnie w sytuacji, gdy zmienione przez Ciebie warunki miałyby wpływ na wynik postępowania, gdyby zostały uwzględnione w pierwotnym postępowaniu.

Odstąpić od zasady zakazującej wprowadzania istotnych zmian do umów możesz wyłącznie po spełnieniu co najmniej jednego z warunków określonych w *Wytycznych*. Zmiany umowy mogą prowadzić do nieprawidłowości, dlatego podczas planowania zamówienia należy dokładnie rozważyć możliwość modyfikacji umów. W rezultacie projekt umowy powinien zawierać jasne, precyzyjne i jednoznaczne klauzule określające zakres i charakter możliwych modyfikacji, a także warunki, w jakich mogą one być dokonane.

Jakie są warunki przeprowadzenia zmian?

⇒ **Zmiany zostały przewidziane w zapytaniu ofertowym**

Pierwszy z nich stanowi, że możliwe są takie zmiany, które zostały przewidziane w zapytaniu ofertowym w postaci jednoznacznych postanowień umownych, które określają ich zakres, w szczególności możliwość zmiany wysokości wynagrodzenia wykonawcy i charakter oraz warunki wprowadzenia zmian.

Zawarcie w zapytaniu ofertowym informacji o ewentualnych zmianach w treści umowy jest bardzo ważne. Ich przewidzenie daje Ci możliwość zmieniania treści umowy, co w praktyce jest bardzo częste. Musisz jednak pamiętać, że zmiany postanowień umownych nie mogą prowadzić do zmiany charakteru umowy.

Przykładowo, jasno sformułowane klauzule przeglądowe lub klauzule dotyczące opcji mogą przewidywać indeksację cen lub zapewniać, by urządzenia komunikacyjne dostarczane w trakcie danego okresu były w dalszym ciągu odpowiednie, również w przypadku zmian technologicznych. Na podstawie wystarczająco jasnych klauzul powinno być również możliwe wprowadzenie zapisów przewidujących dostosowanie umów z uwagi na trudności techniczne, które pojawiły się w trakcie użytkowania lub utrzymania. Ponadto zamówienia mogłyby np. zarówno obejmować zwykłe utrzymanie, jak i przewidywać wyjątkowe działania w zakresie utrzymania, które mogą stać się konieczne w celu zapewnienia ciągłości usługi.

Twoja umowa z wykonawcą powinna zawierać zapisy mówiące o konsekwencjach wskazanych wydarzeń, np. zmianę terminu realizacji (w dniach, tygodniach, miesiącach), modyfikację dotychczasowego harmonogramu prac (np. przestawienie kolejności poszczególnych robót), zmianę wynagrodzenia (wysokości czy sposobu dokonywania płatności).

Zapisy, w których przewidzisz zakres zmian w umowie, powinny mieć charakter jasnych, precyzyjnych i jednoznacznych postanowień oraz powinny określać charakter, a przede wszystkim zakres możliwych zmian, jak również warunki (zasady), na jakich można je wprowadzić. W szczególności dotyczy to ustalenia mechanizmu zmiany wynagrodzenia i terminu wykonania umowy.

Najważniejszy przy tego typu zmianach zwrot w umowie powinien brzmieć: „dokona się zmiany umowy, jeżeli”, uniezależniając zmianę postanowień umowy od dodatkowej niepewnej decyzji zamawiającego.

Zamawiający w treści umowy może zamieścić ***klauzule waloryzacyjne***.

Umowa nie może zawierać postanowienia, które pozwalałoby na jednostronne określenie zasad zmiany ceny przez zamawiającego lub wykonawcę. Może natomiast zawierać postanowienia, zgodnie z którymi zmiana wynagrodzenia wykonawcy jest obliczana zgodnie z przewidzianym w klauzuli miernikiem wartości i dokonuje się niejako automatycznie. Dopuszczalne są postanowienia, zgodnie z którymi waloryzacja wynagrodzenia wykonawcy wymaga przeprowadzenia procedury negocjacyjnej

i aneksowania umowy. Podobnie może być w przypadku klauzul odnoszących się do zmiany stawki podatku VAT.

- I. Zmiana umowy w sprawie zamówienia w związku z ustawową zmianą stawki podatku od towarów i usług (VAT): „(...) ustawowa zmiana stawki podatku VAT nie powoduje automatycznie zmiany wynagrodzenia należnego wykonawcy”.
- II. Zmiana wynagrodzenia wykonawcy określonego w umowie w sprawie zamówienia publicznego z powodu ustawowej zmiany stawki podatku VAT może być dokonana, bądź w drodze zastosowania klauzul umownych powodujących zmianę wynagrodzenia bez konieczności zmiany umowy (klauzule waloryzacyjne), bądź w drodze zmiany umowy (aneksowanie), bądź też w drodze konstytutywnego orzeczenia sądu.
- III. Do zmiany wynagrodzenia określonego w umowie w sprawie zamówienia publicznego z powodu ustawowej zmiany stawki podatku VAT bez konieczności zmiany umowy dochodzi w przypadku, gdy z samej treści umowy zawartej przez strony wynika, iż wynagrodzenie należne wykonawcy podlega automatycznej waloryzacji odpowiednio o kwotę podatku VAT wynikającą ze stawki tego podatku obowiązującą w chwili powstania obowiązku podatkowego. W takim przypadku wysokość wynagrodzenia należnego wykonawcy ustalana jest każdorazowo z uwzględnieniem aktualnej stawki podatku VAT obowiązującej na dzień wystawienia faktury (powstania obowiązku podatkowego).

W tych przypadkach zmiana wynagrodzenia należnego wykonawcy nie wymaga złożenia dodatkowego zgodnego oświadczenia woli stron o ustaleniu tego wynagrodzenia w nowej wysokości. Podstawą do ustalenia wynagrodzenia należnego wykonawcy uwzględniającego aktualną stawkę podatku VAT są bowiem postanowienia umowy wiążącej strony.

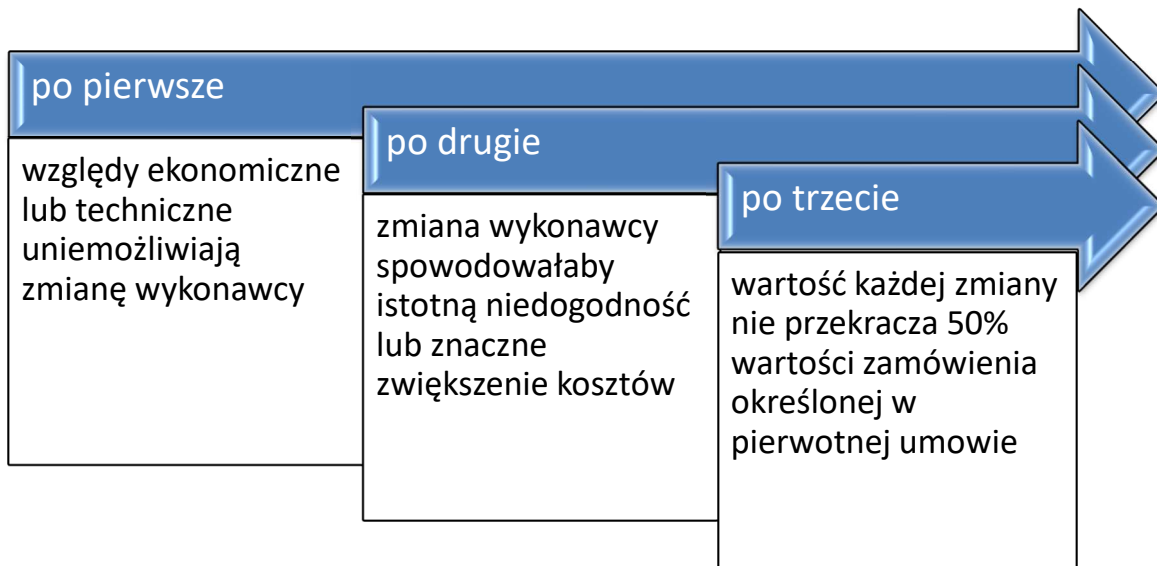
Postanowienia umowy formułuj w taki sposób, aby zmiany umowy miały charakter automatyczny i nie były zależne od Twojej decyzji opartej na okolicznościach nieznanych na etapie przygotowania oferty.

Zmiany postanowień umownych nie mogą prowadzić do zmiany charakteru umowy, tj. zastąpienia zamawianych robót budowlanych, dostaw lub usług innym przedmiotem zamówienia lub całkowitej zmiany rodzaju zamówienia. Przykładowo, niedopuszczalna będzie zmiana umowy mająca na celu zastąpienie przedmiotu zamówienia innym niż pierwotnie przewidziano.

⇒ **Zmiany dotyczą realizacji dodatkowych dostaw, usług lub robót budowlanych**

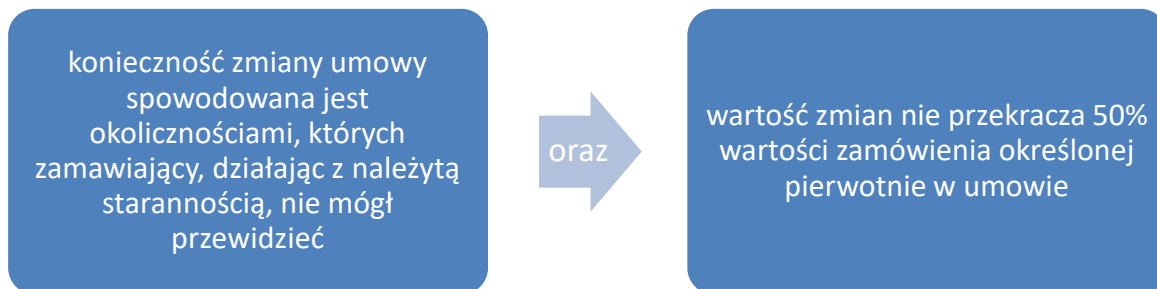
Zmiany dotyczą realizacji dodatkowych dostaw, usług lub robót budowlanych od dotychczasowego wykonawcy, nieobjętych zamówieniem podstawowym, o ile stały się niezbędne i zostały spełnione łącznie następujące warunki:

- ✓ zmiana wykonawcy nie mogłaby zostać dokonana z powodów ekonomicznych lub technicznych, w szczególności dotyczących zamienności lub interoperacyjności sprzętu, usług lub instalacji, zamówionych w ramach zamówienia podstawowego,
- ✓ zmiana wykonawcy spowodowałaby istotną niedogodność lub znaczne zwiększenie kosztów dla zamawiającego,
- ✓ wartość zmian nie przekracza 50% wartości zamówienia określonej pierwotnie w umowie.

⇒ **Zmiany nie wpływają na ogólny charakter umowy**

Wprowadzenie zmiany jest możliwe, o ile nie prowadzi ona do zmiany charakteru umowy oraz zostały spełnione łącznie następujące warunki:

⇒ **Nowy wykonawca**

Wybranego wykonawcę, z którym zawarłeś umowę ma zastąpić nowy wykonawca:

- ✓ w wyniku połączenia, podziału, przekształcenia, upadłości, restrukturyzacji, dziedziczenia lub nabycia dotychczasowego wykonawcy lub jego przedsiębiorstwa, o ile nowy wykonawca spełnia warunki udziału w postępowaniu, nie zachodzą wobec niego podstawy wykluczenia oraz nie pociąga to za sobą innych istotnych zmian umowy,
- ✓ w wyniku przejęcia przez zamawiającego zobowiązań wykonawcy względem jego podwykonawców. Jeśli zaszła konieczność zmiany podwykonawcy możesz zawrzeć umowę z nowym podwykonawcą, lecz nie możesz zmienić warunków realizacji zamówienia, a w nowej umowie musisz uwzględnić dokonane już płatności z tytułu dotychczas zrealizowanych prac.

⇒ **Wartość wszystkich zmian nie przekracza określonego progu**

Zmiana umowy jest również możliwa, jeśli łącznie spełnione są następujące warunki:

- ✓ nie prowadzi do zmiany charakteru umowy,
- ✓ łączna wartość zmian jest mniejsza niż 5 538 000 EUR w przypadku robót budowlanych, a 143 000 EUR w przypadku dostaw i usług,
- ✓ jest mniejsza od 10% wartości zamówienia określonej pierwotnie w umowie w przypadku zamówień na usługi lub dostawy albo
- ✓ jest mniejsza od 15% wartości zamówienia określonej pierwotnie w umowie w przypadku zamówień w przypadku zamówień na roboty budowlane.

9. Inne warunki udzielania lub realizacji zamówień – zrównoważone zamówienia

„Umowa Partnerstwa dla polityki spójności na lata 2021-2027 w Polsce” zakłada, że beneficjenci będą wspierani i zachęceni do stosowania, w ramach prowadzonych postępowań, większej liczby kryteriów związanych z jakością i kosztami cyklu życia produktów i usług. W programach polityki spójności podkreśla się, że względy środowiskowe (np. kryteria ekologicznych zamówień publicznych) i społeczne, a także zachęty do innowacji, zostaną włączone do procedur zamówień stosowanych zarówno przez beneficjentów, jak i IW. Na podstawie tych postanowień IZ może wymagać od Ciebie, abyś w swoich zamówieniach uwzględniał aspekty społeczne lub środowiskowe. Mogą one być włączane na różnych etapach postępowania, zarówno w ramach OPZ, warunków udziału, kryteriów oceny ofert, a także do warunków realizacji zamówienia. Zgodnie z uregulowaniami podrozdziału 3.2 pkt 2 Wytycznych, instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie projektu może w tej umowie określić rodzaj zamówień, w ramach których zobowiąże Cię do udzielenia zamówienia w sposób zapewniający uzyskanie najlepszych efektów zamówienia, w tym efektów społecznych, środowiskowych lub gospodarczych¹⁴ (o ile którykolwiek z tych efektów jest możliwy do uzyskania w danym zamówieniu) w stosunku do poniesionych nakładów.

Włączając aspekty społeczne lub środowiskowe w zamówienia można korzystać z rozwiązań funkcjonujących w ramach Pzp lub innych przepisów sektorowych. Możesz też tworzyć własne wymagania, ale ważne, abyś przy tym nie doprowadził do nieuprawnionego ograniczenia konkurencji, w tym poprzez stosowanie wymagań, warunków czy kryteriów dyskryminacyjnych. Warunki i kryteria powinny być proporcjonalne do przedmiotu zamówienia i racjonalne.

Aspekty społeczne

Aspekty społeczne należy rozumieć szeroko jako:

- ✓ działania na rzecz możliwości zatrudnienia i włączenia społecznego grup defaworyzowanych,
- ✓ zapewnienie możliwości rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych,
- ✓ propagowanie godnej pracy,
- ✓ zapewnienie przestrzegania praw socjalnych i pracowniczych,
- ✓ zamawianie towarów, usług i robót budowlanych, które są dostępne dla wszystkich, w tym dla osób z niepełnosprawnościami,
- ✓ przestrzeganie praw człowieka i odniesienie się do kwestii związanych z etycznym handlem
- ✓ świadczenie wysokiej jakości usług społecznych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalnych¹⁵.

Beneficjent uwzględnia aspekty społeczne, aby osiągnąć korzyści społeczne oraz zapobiegać niekorzystnym skutkom społecznym podczas realizacji zamówienia lub je łagodzić.

---

¹⁴ Chodzi tu o uwzględnienie aspektów, które mają pozytywny wpływ na gospodarkę przedsiębiorstwa i przyczyniają się do osiągnięcia wzrostu gospodarczego. Należy przy tym pamiętać, że muszą mieć one związek z przedmiotem zamówienia.

¹⁵ Aspekty społeczne w zamówieniach, przede wszystkim w zamówieniach publicznych, zostały zdefiniowane w podręczniku Komisji Europejskiej „Kwestie społeczne w zakupach – Przewodnik dotyczący uwzględniania kwestii społecznych w zamówieniach publicznych – Wydanie drugie (2021/C 237/01)”
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/47c69b3a-cfcf-11eb-ac72-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>

Definiując aspekty społeczne w ramach zasady konkurencyjności, możesz inspirować się przepisami Pzp, które mogą być przydatną wskazówką¹⁶. Instrumenty Pzp pozwalające uwzględnić aspekty społeczne to:

- ✓ wymagania związane z realizacją zamówienia dotyczące zatrudnienia na podstawie stosunku pracy¹⁷,
- ✓ pozostałe wymagania związane z realizacją zamówienia w zakresie aspektów społecznych i zatrudnienia osób z grup marginalizowanych¹⁸,
- ✓ dostępność dla osób z niepełnosprawnościami oraz projektowanie dla wszystkich, użytkowników w opisie przedmiotu zamówienia i kryteriach oceny ofert¹⁹,
- ✓ etykiety społeczne w opisie przedmiotu zamówienia, wymaganiach związanych z realizacją zamówienia i kryteriach oceny ofert²⁰,
- ✓ warunki udziału w postępowaniu) o charakterze społecznym,
- ✓ kryteria oceny ofert dotyczące aspektów społecznych²¹,
- ✓ zamówienia zastrzeżone na podstawie art. 94 ustawy Pzp,
- ✓ zamówienia zastrzeżone na wybrane usługi społeczne, zdrowotne i kulturalne²².

Ponadto, ustawa o ekonomii społecznej²³ pozwala ograniczyć możliwość ubiegania się o zamówienia tylko do przedsiębiorstw społecznych (dotyczy to zamówień, do których, ze względu na wartość, nie stosuje się przepisów Pzp). Podobne rozwiązanie, tyle że dla spółdzielni socjalnych, przewiduje ustawa o spółdzielniach socjalnych²⁴.

Aspekty środowiskowe

Stosowanie aspektów środowiskowych pozwala zamawiać towary, usługi i roboty budowlane, które w możliwie najszerszym zakresie są przyjazne dla środowiska i klimatu²⁵. Kwestie środowiskowe

---

¹⁶ Warto w tym zakresie skorzystać z zakładki „Społeczne zamówienia publiczne” na stronie Urzędu Zamówień Publicznych <https://www.gov.pl/web/uzp/aspekty-spoleczne-w-ustawie-prawo-zamowien-publicznych>

¹⁷ Można wykorzystać przygotowaną przez Urząd Zamówień Publicznych „Klauzulę dotyczącą zatrudnienia na podstawie stosunku pracy osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia (art. 95 ustawy Pzp)” <https://www.gov.pl/web/uzp/klauzule-dotyczace-zatrudniania---art-95-oraz-art-96-ust-2-pkt-2-pzp2>

¹⁸ Można wykorzystać przygotowaną przez Urząd Zamówień Publicznych „Klauzulę dotyczącą zatrudnienia do realizacji zamówienia osób, o których mowa w art. 96 ust. 2 pkt 2 ustawy Pzp”

<https://www.gov.pl/web/uzp/klauzule-dotyczace-zatrudniania---art-95-oraz-art-96-ust-2-pkt-2-pzp2>

¹⁹ Przydatne materiały znajdują się na stronie Urzędu Zamówień Publicznych dedykowanej dostępności <https://www.gov.pl/web/uzp/dostepnosc3>

²⁰ Szerzej na temat etykiet społecznych w publikacji UZP „Etykiety o charakterze społecznym”

<https://www.gov.pl/web/uzp/publikacje-z-obszaru-spolecznych-zamowien-publicznych2>

²¹ Przykładowe kryteria społeczne zostały opisane w publikacjach UZP „Dobre praktyki w zakresie społecznych kryteriów oceny ofert” oraz „Przykładowe społeczne i środowiskowe kryteria oceny ofert w zamówieniach publicznych. Wyd. 2018 r.” <https://www.gov.pl/web/uzp/publikacje-z-obszaru-spolecznych-zamowien-publicznych2>

²² Zamówienia zastrzeżone zostały opisane m.in. w publikacji UZP „Zamówienia publiczne na rzecz włączenia społecznego”.

²³ Artykuł 26 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz.U. 2024 poz. 113,1635)

²⁴ Artykuł 15a ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 178).

²⁵ Zielone zamówienia publiczne zostały zdefiniowane w podręczniku „Buying green! A handbook on green public procurement <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8c2da441-f63c-11e5-8529-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-287889172>

w ramach zamówień są najczęściej związane z przedmiotem zamówienia – jego przeznaczeniem, cechami, parametrami technicznymi. Możesz także uwzględnić aspekty środowiskowe w warunkach udziału w postępowaniu lub kryteriach oceny ofert, a nawet w warunkach realizacji zamówienia. W tym przypadku, podobnie jak przy aspektach społecznych, możesz wykorzystać instrumenty wskazane

w Pzp²⁶, ale nie jest to obowiązkiem. Zgodnie z Pzp aspekty środowiskowe mogą być stosowane w:

- ✓ OPZ: wymagania dotyczące określonego produktu lub jego oddziaływania na klimat i środowisko na przykład minimalne parametry techniczne stosowanych wyrobów budowlanych²⁷,
- ✓ warunkach udziału w zamówieniu: wymóg spełnienia przez wykonawcę określonych norm lub systemów zarządzania środowiskowego na przykład systemu ek zarządzania i audytu „EMAS”,
- ✓ kryteriach oceny ofert: na przykład przyznanie punktów produktom o wyższej klasie efektywności energetycznej od tej wskazanej w OPZ czy zastosowanie etykiet środowiskowych czy też zastosowanie kryterium kosztu opartego o rachunek kosztów cyklu życia²⁸,
- ✓ wymaganiach związanych z realizacją zamówienia: zastosowanie etykiety środowiskowych na przykład unijnego oznakowania ekologicznego EU Ecolabel, polskiego oznakowania EKO, czy też etykiety FSC albo etykiety opon - w zależności od przedmiotu zamówienia²⁹.

Przy definiowaniu aspektów środowiskowych możesz również korzystać z sektorowych aktów prawnych dotyczących uwzględnienia aspektów środowiskowych³⁰. Ustanawiają one obowiązki dla zamawiających w rozumieniu Pzp, a przez beneficjentów przeprowadzających procedurę zasady konkurencyjności mogą być wykorzystywane jako dobre praktyki.

---

²⁶ Warto w tym zakresie skorzystać z zakładki „Zielone zamówienia publiczne” na stronie Urzędu Zamówień Publicznych <https://www.gov.pl/web/uzp/zielone-zamowienia2> oraz „Kryteriów środowiskowych GPP” <https://www.gov.pl/web/uzp/kryteria-srodowiskowe-gpp>

²⁷ W tym zakresie warto zajrzeć do publikacji UZP „Wskazówki dotyczące zastosowania w ramach zamówień publicznych rozwiązań przeciwdziałających oddziaływaniu na środowisko w odniesieniu do poszczególnych elementów inwestycji budowlanej”.

²⁸ Przykładowe kryteria społeczne zostały opisane w publikacjach UZP „Dobre praktyki w zakresie środowiskowych kryteriów oceny ofert” oraz „Przykładowe społeczne i środowiskowe kryteria oceny ofert w zamówieniach publicznych. Wyd. 2018 r.” <https://www.gov.pl/web/uzp/publikacje-z-obszaru-spoecznych-zamowien-publicznych2>

²⁹ Szerzej na temat etykiet środowiskowych w publikacji UZP „Etykiety ekologiczne - opracowanie 2022” <https://www.gov.pl/web/uzp/publikacje-z-obszaru-zzp>

³⁰ Te akty prawne zostały wskazane w „Przewodniku po obowiązujących przepisach w obszarze zielonych zamówień publicznych” Urzędu Zamówień Publicznych <https://www.gov.pl/web/uzp/publikacje-z-obszaru-zzp>

Rozdział 3. Wyłączenia stosowania procedur przy zawieraniu umów

Wyłączenia stosowania zasady konkurencyjności określono w *Wytycznych*, w sekcji 3.2.1.:

1) Zasady konkurencyjności nie stosujesz w przypadku:

- a) zamówień, których wartość nie przekracza kwoty 80.000 zł netto,
- b) zamówień udzielanych na podstawie Pzp,
- c) zamówień o przedmiocie określonym w art. 9-14 Pzp,
- d) realizacji zadań publicznych przez organ administracji publicznej na podstawie art. 5 ust. 2 pkt 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- e) zamówień udzielanych zgodnie z przepisami prawa innymi niż Pzp, na podstawie których wyłącza się stosowanie Pzp,
- f) wydatków rozliczanych za pomocą uproszczonych metod oraz finansowania niepowiązanego z kosztami, o których mowa w podrozdziałach 3.10 i 3.11 *Wytycznych*,
- g) zamówień udzielanych przez beneficjentów wybranych w trybie określonym w ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1637) lub w ustawie z dnia 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. z 2021 r. poz. 541, z późn. zm.) do realizacji projektu hybrydowego,
- h) zamówień udzielonych lub postępowań o udzielenie zamówienia wszczętych przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu w przypadku projektów, które otrzymały pieczęć doskonałości, o której mowa w art. 2 pkt 45 rozporządzenia ogólnego,
- i) zamówień, których przedmiotem są usługi świadczone w zakresie prac badawczo-rozwojowych prowadzonych w projekcie przez osoby fizyczne wskazane w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu, posiadające wymagane kwalifikacje, pozwalające na przeprowadzenie prac badawczo-rozwojowych zgodnie z tym wnioskiem,
- j) zamówień, których przedmiotem są: usługi wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej (z wyłączeniem usług świadczonych w placówkach wsparcia dziennego i placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego), sąsiedzkie usługi opiekuńcze, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, usługi asystenckie – świadczone osobiście przez osoby wskazane lub zaakceptowane przez uczestnika projektu.

2) Zasady konkurencyjności możesz również nie stosować:

- a) w sytuacji, w której ze względu na pilną potrzebę (konieczność) udzielenia zamówienia niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której wcześniej nie można było przewidzieć, nie można zachować terminów określonych w pkt 19 sekcji 3.2.2 *Wytycznych*,
- b) w sytuacji, w której ze względu na wyjątkową sytuację niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której wcześniej nie można było przewidzieć (np. klęski żywiołowe, katastrofy, awarie), wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia i nie można zachować terminów określonych w pkt 19 sekcji 3.2.2 *Wytycznych*,

c) w przypadku zamówień, które mogą być zrealizowane tylko przez jednego wykonawcę z jednego z następujących powodów:

i) brak konkurencji ze względów technicznych o obiektywnym charakterze, gdy istnieje tylko jeden wykonawca, który jako jedyny może zrealizować zamówienie, albo

ii) przedmiot zamówienia jest objęty ochroną praw wyłącznych, w tym praw własności intelektualnej, gdy istnieje tylko jeden wykonawca, który ma wyłączne prawo do dysponowania przedmiotem zamówienia, a prawo to podlega ochronie ustawowej,

o ile nie istnieje rozsądne rozwiązanie alternatywne lub zastępcze, a brak konkurencji nie jest wynikiem sztucznego zawężania parametrów zamówienia,

d) w przypadku zamówień w zakresie działalności twórczej lub artystycznej, które mogą być zrealizowane tylko przez jednego wykonawcę,

e) w przypadku zamówień, których przedmiotem są dostawy na szczególnie korzystnych warunkach w związku z likwidacją działalności innego podmiotu, postępowaniem egzekucyjnym albo upadłościowym,

f) w przypadku zamówień na dostawy dokonywanych na giełdzie towarowej w rozumieniu przepisów o giełdach towarowych, w tym na giełdzie towarowej innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego,

g) w przypadku zamówień udzielanych przez placówkę zagraniczną w rozumieniu przepisów o służbie zagranicznej,

h) w przypadku zamówień udzielanych na potrzeby własne jednostki wojskowej w rozumieniu przepisów o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa,

i) w przypadkach określonych w art. 214 ust. 1 pkt 11-14 Pzp w stosunku do podmiotów wskazanych w tym przepisie,

j) w przypadku zamówień udzielanych wykonawcy wybranemu zgodnie z zasadą konkurencyjności, gdy zamówienie takie polega na powtórzeniu podobnych usług lub robót budowlanych oraz: 1) zostało przewidziane w zapytaniu ofertowym, 2) jest zgodne z przedmiotem zamówienia początkowego, 3) całkowita wartość tego zamówienia została uwzględniona przy obliczaniu jego wartości zamówienia początkowego,

k) w przypadku udzielenia wykonawcy wybranemu zgodnie z zasadą konkurencyjności zamówień na dostawy polegających na częściowej wymianie dostarczonych produktów lub instalacji albo zwiększeniu bieżących dostaw lub rozbudowie istniejących instalacji, gdy zmiana wykonawcy prowadziłaby do nabycia materiałów o innych właściwościach technicznych, co powodowałoby niekompatybilność techniczną lub nieproporcjonalnie duże trudności techniczne w użytkowaniu i utrzymaniu tych produktów lub instalacji.

Pamiętaj, że spełnienie przesłanek wyszczególnionych w pkt 2 (w przeciwieństwie do przesłanek z pkt 1) należy pisemnie uzasadnić.

Rodzaje zamówień wyłączonych spod stosowania ustawy – art. 9 Pzp

Zamówienia klasyczne, sektorowe lub konkursy związane ze zobowiązaniami międzynarodowymi

Wyłączenie dotyczy zamówień, które jesteś zobowiązany udzielić lub które masz obowiązek przeprowadzić na podstawie innej niż określona ustawą procedury:

- organizacji międzynarodowej,
- wynikającej z porozumienia tworzącego zobowiązanie prawnomiędzynarodowe, jak umowa międzynarodowa zawarta między Rzeczpospolitą Polską a jednym lub wieloma państwami niebędącymi członkami Unii Europejskiej, w celu pozyskania dostaw, usług lub robót budowlanych na potrzeby zrealizowania lub prowadzenia wspólnego przedsięwzięcia.

Wyłączenie dotyczy zamówień, które są w całości finansowane przez organizację międzynarodową lub międzynarodową instytucję finansującą, jeżeli stosujesz do tych zamówień lub konkursów inną niż określona ustawą, procedurę organizacji międzynarodowej lub międzynarodowej instytucji finansującej.

Wyłączenie dotyczy zamówień, które są finansowane w ponad 50% przez organizację międzynarodową lub międzynarodową instytucję finansującą, jeżeli uzgodniono z nimi zastosowanie do tych zamówień lub konkursów innej niż określona ustawą, procedury organizacji międzynarodowej lub międzynarodowej instytucji finansującej.

Wyłączenia podmiotowe - art. 10 Pzp

Zamówienia lub konkursy udzielane przez NBP

Wyłączenie obowiązku stosowania procedur odnosi się do zamówień udzielanych przez NBP w celu realizacji uprawnień konstytucyjnych związanych z emisją pieniądza, realizacją polityki pieniężnej oraz gromadzeniem złota i metali szlachetnych. Jeśli jesteś zainteresowany szczegółowym zakresem tego wyłączenia, sięgnij do Pzp.

Wyłączenie dotyczy okoliczności, w których NBP byłby zamawiającym.

Zamówienia lub konkursy udzielane przez BGK

Procedury wymienione w *Wytycznych* nie mają zastosowania do zamówień BGK o przedmiocie określonym w art. 10 Pzp.

Zamówienia lub konkursy związane z publiczną siecią komunikacyjną

Wyłączenie obowiązku stosowania procedur odnosi się do zamówień lub konkursów udzielanych w celu prowadzenia działalności związanej z publiczną siecią telekomunikacyjną.

Jeżeli należysz do zamawiających publicznych oraz zamawiających subsydiowanych, nie musisz stosować procedury w celu prowadzenia działalności w zakresie:

- udostępniania publicznej sieci telekomunikacyjnej lub
- obsługi publicznej sieci telekomunikacyjnej lub
- świadczenia publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych za pomocą publicznej sieci telekomunikacyjnej.

Zamówienia lub konkursy w zakresie usług pocztowych

Procedur nie stosujesz do zamówień i konkursów, jeśli jesteś zamawiającym, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp, wykonującym działalność sektorową w zakresie usług pocztowych, o której mowa w art. 5 ust. 4 pkt 6 ustawy Pzp w celu świadczenia usług:

- o wartości dodanej związanych z systemami teleinformatycznymi w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, wyłącznie za pomocą takich systemów, w tym bezpiecznego przesyłania kodowanych dokumentów za pomocą systemów teleinformatycznych, usług zarządzania adresami i przesyłania poleconej poczty elektronicznej,
- finansowych, objętych kodami CPV od 66100000-1 do 66720000-3 określonymi we Wspólnym Słowniku

	<p>Zamówień, w szczególności przekazów pocztowych i pocztowych przelewów na konto,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ filatelistycznych lub logistycznych.
<p>Zamówienia lub konkursy udzielane przez instytucję pomostową lub podmiot zarządzający aktywami</p>	<p>Procedur nie stosujesz do zamówień i konkursów, jeśli jesteś zamawiającym, o którym mowa w art. 2 pkt 26 lub art. 2 pkt 46 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 487, z 2025 r. poz. 146.).</p>
<p>Zamówienia na usługi NBP</p>	<p>Wyłączeniu podlegają także usługi NBP. Wyłączenie ma zastosowanie w sytuacji, w których NBP byłby wykonawcą.</p>
<p>Zamówienia na usługi BGK</p>	<p>Usługi BGK w zakresie bankowej obsługi jednostek, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2 Pzp, z wyłączeniem jednostek samorządu terytorialnego.</p>
<p>Zamówienia udzielane instytucjom gospodarki budżetowej przez organ władzy publicznej</p>	<p>Procedur nie stosujesz do zamówień udzielanych instytucji gospodarki budżetowej przez organ władzy publicznej wykonujący funkcje organu założycielskiego tej instytucji, jeżeli łącznie są spełnione następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ponad 80% działalności instytucji gospodarki budżetowej dotyczy wykonywania zadań publicznych na rzecz tego organu władzy publicznej, ➤ organ władzy publicznej sprawuje nad instytucją gospodarki budżetowej kontrolę odpowiadającą kontroli sprawowanej nad własnymi jednostkami nieposiadającymi osobowości prawnej, polegającą na wpływie na cele strategiczne oraz istotne decyzje dotyczące zarządzania sprawami instytucji, ➤ przedmiot zamówienia należy do zakresu działalności podstawowej instytucji gospodarki budżetowej określonego zgodnie z art. 26 ust. 2 pkt 2 ustawy o finansach publicznych.
<p>Zamówienia na usługi udzielane przez zamawiającego publicznego i zamawiającego sektorowego zamawiającemu publicznemu</p>	<p>Wyłączenie dotyczy zamówień na usługi udzielane przez zamawiającego publicznego i zamawiającego sektorowego zamawiającemu publicznemu, któremu wyłączne prawo do świadczenia tych usług przyznano na podstawie ustawy lub innego aktu normatywnego podlegającego publikacji.</p>

Wyłączenie stosowania ustawy do zamówień lub konkursów, których przedmiotem są dostawy lub usługi - art. 11 ust. 1-4 Pzp

Usługi arbitrażowe i pojednawcze

Procedur wskazanych w *Wytycznych* nie stosuje się do zamówień, których przedmiotem są usługi arbitrażowe lub pojednawcze. Usługi arbitrażowe i pojednawcze są zwykle świadczone przez podmioty lub osoby prywatne wyznaczone lub wybrane w sposób, który nie może być regulowany za pomocą zasad dotyczących udzielania zamówień.

Usługi prawne

Wyłączenie dotyczy następujących usług prawnych:

- a) zastępstwa procesowego wykonywanego przez adwokata, radcę prawnego lub prawnika zagranicznego w rozumieniu ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 823), w postępowaniu arbitrażowym lub pojednawczym, lub przed sądami, trybunałami lub innymi organami publicznymi państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państw trzecich lub przed międzynarodowymi sądami, trybunałami, instancjami arbitrażowymi lub pojednawczymi,
- b) doradztwa prawnego wykonywanego przez adwokata, radcę prawnego lub prawnika zagranicznego w rozumieniu ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej, w zakresie przygotowania postępowań, o których mowa w lit. a, lub gdy zachodzi wysokie prawdopodobieństwo, że sprawa, której dotyczy to doradztwo, stanie się przedmiotem tych postępowań,
- c) notarialnego poświadczenia i uwierzytelniania dokumentów,
- d) do świadczenia, których wykonawcy są wyznaczani przez sąd lub trybunał danego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, lub wyznaczani z mocy prawa w celu wykonania konkretnych zadań pod nadzorem takich trybunałów, lub sądów,
- e) związane z wykonywaniem władzy publicznej.

Usługi badawcze i rozwojowe

Procedury mają zastosowanie jedynie do zamówień na usługi badawcze i rozwojowe objęte kodami CPV od 73000000-2 do 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 i 73430000-5, określonymi we Wspólnym Słowniku Zamówień, pod warunkiem że spełnione są oba poniższe warunki:

- korzyści z tych usług przypadają wyłącznie zamawiającemu na potrzeby jego własnej działalności,

- całość wynagrodzenia za świadczoną usługę wypłaca zamawiający.

Pojęcie badań naukowych i prac rozwojowych zostało zdefiniowane w art. 4 ustawy 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, 1871, 1897).

Badania naukowe to:

- badania podstawowe rozumiane jako prace empiryczne lub teoretyczne mające przede wszystkim na celu zdobywanie nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne;
- badania aplikacyjne rozumiane jako prace mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności, nastawione na opracowywanie nowych produktów, procesów lub usług lub wprowadzanie do nich znaczących ulepszeń.

Z kolei prace rozwojowe są działalnością obejmującą nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności, w tym w zakresie narzędzi informatycznych lub oprogramowania, do planowania produkcji oraz projektowania i tworzenia zmienionych, ulepszonych lub nowych produktów, procesów lub usług, z wyłączeniem działalności obejmującej rutynowe i okresowe zmiany wprowadzane do nich, nawet jeżeli takie zmiany mają charakter ulepszeń.

Motyw 35 dyrektywy 2014/24/UE, na którym opiera się to wyłączenie wskazuje, że „należy popierać współfinansowanie programów badawczo-rozwojowych przez przemysł. Należy w związku z tym wyraźnie stwierdzić, że niniejsza dyrektywa ma zastosowanie wyłącznie w przypadkach braku takiego współfinansowania i gdy wynik działań badawczo-rozwojowych przeznaczony jest dla danej instytucji zamawiającej. Nie powinno to jednak oznaczać, że usługodawca nie może po wykonaniu usług opublikować sprawozdania na ich temat, o ile instytucja zamawiająca zachowa wyłączne prawo do wykorzystania wyniku działań badawczo-rozwojowych w swojej własnej działalności. Niemniej jednak fikcyjne udostępnienie wyników działań badawczo-rozwojowych lub symboliczny udział w wynagrodzeniu usługodawcy nie powinny uniemożliwiać zastosowania niniejszej dyrektywy”.

Uwaga! Jeśli otrzymujesz środki publiczne (np. z UE) na realizację projektu i wydajesz je w związku z udzieleniem zamówienia to należy przyjąć, że zamówienie jest opłacane przez Ciebie, a nie przez podmiot trzeci.

Audycje i materiały do audycji

Wyłączenie stosowania przepisów obejmuje nabycie audycji i materiałów do audycji lub ich opracowanie, produkcję lub koprodukcję, jeżeli są przeznaczone na potrzeby świadczenia audiowizualnych usług medialnych lub radiowych usług medialnych udzielanych przez dostawców audiowizualnych lub radiowych usług medialnych.

Z wyłączenia tego możesz skorzystać, o ile jesteś dostawcą audiowizualnych lub radiowych usług medialnych. Pojęcie to zostało zdefiniowane w ustawie z 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1722, z 2024 r. poz. 96, 1222). W ustawie tej znajdziesz również definicję audycji.

Zakup czasu antenowego lub audycji od dostawców audiowizualnych lub radiowych usług medialnych

Wyłączenie dotyczy zamówień polegających na zakupie czasu antenowego lub zakupie audycji od dostawców audiowizualnych lub radiowych usług medialnych.

W świetle art. 1 ust. 1 lit. a (i) dyrektywy medialnej audiowizualna usługa medialna oznacza usługę w rozumieniu art. 56 i 57 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, za którą odpowiedzialność redakcyjną ponosi dostawca usług medialnych i której podstawowym celem jest dostarczenie ogółowi odbiorców – poprzez sieci łączności elektronicznej w rozumieniu art. 2 lit. a dyrektywy 2002/21/WE – audycji w celach informacyjnych, rozrywkowych lub edukacyjnych. Taka audiowizualna usługa medialna jest przekazem telewizyjnym w rozumieniu art. 1 ust. 1 lit. e dyrektywy medialnej albo audiowizualną usługą medialną na żądanie w rozumieniu art. 1 ust. 1 lit. g dyrektywy medialnej. Zgodnie natomiast z treścią art. 1 ust. 1 lit. d dyrektywy medialnej dostawca usług medialnych oznacza osobę fizyczną lub prawną, która ponosi odpowiedzialność redakcyjną za wybór audiowizualnej treści audiowizualnej usługi medialnej i decyduje o sposobie zestawienia jej treści.

Nabycie własności lub innych praw do istniejących budynków lub nieruchomości

Procedur nie musisz stosować, jeśli nabywasz własność lub inne prawa do istniejących budynków lub nieruchomości. Ale jeśli jesteś podmiotem, który nie jest zamawiającym w rozumieniu Pzp, możesz skorzystać z tego wyłączenia jedynie w przypadku, gdy stroną umowy nie jest tzw. podmiot powiązany. Pamiętaj jednak, że wykorzystanie w projekcie istniejących budynków lub nieruchomości może podlegać dodatkowym ograniczeniom wynikającym z Wytycznych.

Celem omawianego wyłączenia jest objęcie zamówień, gdy niemożliwa jest konkurencja przy poszukiwaniu podmiotu, któremu zostanie udzielone takie zamówienie. Brak konkurencji jest zaś spowodowany tym, że konkretny grunt, budynek czy lokal, który ma zostać zakupiony, wydierżawiony lub wynajęty ma konkretnego

	<p>właściciela lub właścicieli. Wyłączenia nie można zastosować w przypadku, gdy wynajem sali będzie stanowił np. usługę hotelarską (Kod CPV: 55120000–7 Usługi hotelarskie w zakresie spotkań i konferencji), czy też zamówienia na kompleksową usługę szkoleniową (szkolenie, sala i catering), gdy na rynku istnieje wiele firm dysponujących tego rodzaju ofertą.</p>
Usługi finansowe	<p>Procedur nie stosuje się do usług finansowych związanych z emisją, sprzedażą, kupnem lub zbyciem papierów wartościowych lub innych instrumentów finansowych w rozumieniu ustawy z 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 722, 1863, z 2025 r. poz. 146) oraz operacji przeprowadzanych z Europejskim Instrumentem Stabilności Finansowej i Europejskim Mechanizmem Stabilności.</p> <p>Wyłączenie odnosi się tylko do usług finansowych związanych z instrumentami finansowymi. Ich definicję zawiera art. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Podstawowymi instrumentami finansowymi są papiery wartościowe, natomiast nie ma wśród nich kredytów i pożyczek.</p>
Pożyczki lub kredyty	<p>Wyłączeniem zostały objęte pożyczki lub kredyty bez względu na to, czy wiążą się one z emisją, sprzedażą, kupnem lub zbyciem papierów wartościowych lub innych instrumentów finansowych w rozumieniu ustawy z 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 722, 1863, z 2025 r. poz. 146), z wyjątkiem kredytów zaciąganych przez jednostki samorządu terytorialnego w granicach upoważnień zawartych w uchwale budżetowej.</p>
Usługi w dziedzinie obrony cywilnej, ochrony ludności i zapobiegania niebezpieczeństwom	<p>Kolejnym wyłączeniem zostały objęte usługi w dziedzinie obrony cywilnej, ochrony ludności i zapobiegania niebezpieczeństwom, świadczone przez organizacje lub stowarzyszenia o charakterze niekomercyjnym, które dotyczą:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ usług straży pożarnej oraz ratowniczej (75250000–3), ➤ usług straży pożarnej (75251000–0), ➤ usług służb pożarniczych (75251100–1), ➤ usług ochrony przeciwpożarowej (75251110–4), ➤ usług ochrony przeciwpożarowej lasów (75251120–7), ➤ służb ratowniczych (75252000–7), ➤ usług obrony cywilnej (75222000–8), ➤ usług w zakresie bezpieczeństwa jądrowego (98113100–9), ➤ usług ambulatoryjnych (85143000–3) z wyjątkiem usług transportu sanitarnego pacjentów.

Dostawa uprawnień do emisji gazów cieplarnianych i innych substancji

Wyłączeniem zostały również objęte dostawy uprawnień do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji, jednostek poświadczonych redukcji emisji oraz jednostek redukcji emisji w rozumieniu przepisów o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji. Zasady funkcjonowania systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych określa ustawa z 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1505). Zgodnie z art. 3 tej ustawy przez emisję rozumie się gazy cieplarniane wprowadzane do powietrza w wyniku działań człowieka, związanych z eksploatacją instalacji lub z wykonywaną operacją lotniczą, natomiast przez gazy cieplarniane rozumie się: dwutlenek węgla (CO₂), metan (CH₄), podtlenek azotu (N₂O), fluorowęglowodory (HFCs), perfluorowęglowodory (PFCs), sześćiofluorek siarki (SF₆) oraz inne gazowe składniki atmosfery zarówno naturalne, jak i antropogeniczne, które pochłaniają i reemitują promieniowanie podczerwone.

Umowy z zakresu prawa pracy

Procedury nie mają zastosowania do umów zawieranych przez Ciebie:

- z zakresu prawa pracy,
- koncesji na roboty budowlane oraz koncesji na usługi w rozumieniu ustawy z dnia 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 541, z 2022 r. poz. 1726), chyba że ustawa stanowi inaczej;
- których przedmiotem jest powierzenie przez Ciebie, jako uczelni, spółce celowej zarządzanie prawami do wyników lub do know-how w zakresie komercjalizacji bezpośredniej lub zarządzanie infrastrukturą badawczą – zgodnie art. 149 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1571, 1871, 1897).

Zamówienia związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem procesu wypłat środków

Procedur nie stosujesz także przygotowując i przeprowadzając proces wypłat środków gwarantowanych, o których mowa w art. 2 pkt 65 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji. (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 487, z 2025 r. poz. 146).

Wyłączenie w szczególności dotyczy usług świadczonych przez podmiot, z którym zostanie zawarta umowa o dokonanie wypłat środków gwarantowanych.

Zamówienia związane z przymusową restrukturyzacją i instrumentami kapitałowymi

Nie musisz stosować procedury, jeżeli zamówienie dotyczy przymusowej restrukturyzacji lub umorzenia, lub konwersji instrumentów kapitałowych, których przedmiotem jest:

- a) przeprowadzenie oszacowania,
- b) świadczenie usług doradztwa, w tym doradztwa strategicznego, ekonomiczno-finansowego, podatkowego, prawnego i informatycznego,
- c) powierzenie przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu wykonywania pośrednictwa w zakresie czynności wymienionych w art. 5 i art. 6 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1646) w imieniu i na rzecz banku w restrukturyzacji, oraz czynności związanych z działalnością prowadzoną przez firmę inwestycyjną w restrukturyzacji, w tym z prowadzoną przez nią działalnością maklerską.

Wytwarzanie wybranych dokumentów publicznych

Procedur nie stosujesz przy zamówieniach dotyczących wytwarzania:

- blankietów dokumentów publicznych, o których mowa w art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1669, 1863.), oraz ich personalizacji lub indywidualizacji;
- znaków akcyzy;
- znaków legalizacyjnych, o których mowa w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1251),
- kart do głosowania, w tym także nakładek, o których mowa w art. 40 § 1 i art. 40a § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2408, z 2024 r. poz. 721, 1572, 1907) oraz w art. 20 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 300);
- znaków holograficznych umieszczanych na zaświadczeniach o prawie do głosowania, o których mowa w art. 32 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy;
- układu mikroprocesorowego z oprogramowaniem służącym do zarządzania dokumentami publicznymi, systemów i baz informatycznych niezbędnych do zastosowania dokumentów publicznych, o których mowa w art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych, zawierających warstwę elektroniczną, zgodnie z ich przeznaczeniem (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1669, 1863).

Wyłączenie stosowania ustawy ze względu na ochronę informacji niejawnych - art. 12 Pzp

Zamówienia lub konkursy zawierające informacje niejawne

Procedurom nie podlegają również zamówienia lub konkursy:

- którym nadano klauzulę zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 632, 1222.) lub którym muszą towarzyszyć, na podstawie odrębnych przepisów, szczególne środki bezpieczeństwa lub
- jeżeli wymaga tego istotny interes bezpieczeństwa państwa w zakresie, w jakim ochrona istotnych interesów bezpieczeństwa państwa nie może zostać zagwarantowana w inny sposób, w szczególności z zastosowaniem przepisów działu VI ustawy Pzp dotyczących zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa.

Ustawa o ochronie informacji niejawnych wprowadza następujące rodzaje klauzul:

- ściśle tajne – mającą zastosowanie, jeżeli ich nieuprawnione ujawnienie spowoduje wyjątkowo poważną szkodę dla Rzeczypospolitej Polskiej (np. zagrozi niepodległości, suwerenności lub integralności terytorialnej, zagrozi bezpieczeństwu wewnętrznemu lub porządkowi konstytucyjnemu, zagrozi sojuszom lub pozycji międzynarodowej, osłabi gotowość obronną),
- tajne – nadawaną, jeżeli nieuprawnione ujawnienie informacji spowoduje poważną szkodę dla Rzeczypospolitej (np. uniemożliwi realizację zadań związanych z ochroną suwerenności lub porządku konstytucyjnego, pogorszy stosunki z innymi państwami lub organizacjami międzynarodowymi, zakłóci przygotowania obronne państwa lub funkcjonowanie Sił Zbrojnych RP),
- poufne – nadawaną, jeżeli nieuprawnione ujawnienie informacji spowoduje szkodę dla Rzeczypospolitej Polskiej (np. utrudni prowadzenie bieżącej polityki zagranicznej, utrudni realizację przedsięwzięć obronnych lub negatywnie wpłynie na zdolność bojową Sił Zbrojnych RP, zakłóci porządek publiczny lub zagrozi bezpieczeństwu obywateli),
- zastrzeżone – nadawaną, jeżeli nie nadano wyższej klauzuli tajności, a nieuprawnione ujawnienie informacji może mieć szkodliwy wpływ na wykonywanie przez organy władzy publicznej lub inne jednostki organizacyjne zadań w zakresie

obrony narodowej, polityki zagranicznej, bezpieczeństwa publicznego, przestrzegania praw i wolności obywateli, wymiaru sprawiedliwości albo interesów ekonomicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Inne wyłączenia

Brak ofert po przeprowadzeniu zasady konkurencyjności

W wyniku przeprowadzenia zasady konkurencyjności nie wpłynęła żadna oferta lub wpłynęły tylko oferty podlegające odrzuceniu albo wszyscy wykonawcy zostali wykluczeni z postępowania lub nie spełnili warunków udziału w postępowaniu, pod warunkiem że pierwotne warunki zamówienia nie zostały zmienione.

Będziesz mógł skorzystać z tego wyłączenia w sytuacji, gdy przeprowadzisz postępowanie zgodnie z zasadą konkurencyjności, ale:

- żaden wykonawca nie złoży oferty. Będzie to również dotyczyło przypadku, gdy oferty wpłyną po terminie składania ofert,
- w odpowiedzi na zapytanie ofertowe wpłyną oferty, ale będą podlegały odrzuceniu, tj. np. nie będą odpowiadały opisowi przedmiotu zamówienia,
- wszyscy wykonawcy zostali wykluczeni z postępowania lub nie spełnili warunków udziału w postępowaniu.

Uwaga! Jednym z najważniejszych warunków do spełnienia przez zamawiającego jest zasadniczy brak zmian warunków zamówienia w stosunku do poprzednio prowadzonego postępowania.

Przez pojęcie „warunki zamówienia” rozumie się wszelkie warunki zarówno dotyczące przedmiotu zamówienia, jak i warunki podmiotowe stawiane wykonawcom na etapie postępowania. Wobec tego, żadne z nich nie mogą być zmienione. Przykładowo, rezygnacja z wymogu wykazania określonego doświadczenia oraz znaczne wydłużenie terminu realizacji przedmiotu zamówienia stanowią zmianę pierwotnych warunków zamówienia.

Zamówienie może być zrealizowane tylko przez jednego wykonawcę

Zamówienie może być realizowane tylko przez jednego wykonawcę z jednego z następujących powodów:

- ✓ brak konkurencji ze względów technicznych o obiektywnym charakterze,
- ✓ przedmiot zamówienia jest objęty ochroną praw wyłącznych, w tym praw własności intelektualnej.

Wyłączenie może być zastosowane, o ile **nie istnieje rozwiązanie alternatywne lub zastępcze**, a brak konkurencji nie jest wynikiem sztucznego zawężania parametrów zamówienia.

Przyczyny techniczne muszą mieć zasadniczy charakter, tak abyś mógł wykazać, że wykonanie zamówienia przez innego wykonawcę jest ze względów technicznych niemożliwe, a nie tylko utrudnione i że ta niemożność ma charakter nieprzewidywalny. Nie jest wystarczające, że dany wykonawca jest w stanie zrealizować zamówienie najlepiej bądź w najszerszym zakresie. Musi on być jedynym wykonawcą, który ze względu np. na specyficzne cechy techniczne zamówienia jest zdolny do jego realizacji. Przyczyny te, uniemożliwiające powierzenie realizacji zamówienia innemu wykonawcy, muszą mieć charakter obiektywny. Konieczne jest obiektywne ustalenie przez zamawiającego, czy w danej sytuacji w odniesieniu do danego konkretnego zamówienia istnieją inni potencjalni wykonawcy, którzy mogliby zrealizować zamówienie. Wystarczy, że na rynku działają co najmniej dwa podmioty mogące wykonać zamówienie, aby możliwość zastosowania przedmiotowego trybu z przyczyn technicznych była wyłączona. Przyczyny techniczne nie tylko muszą dotyczyć aspektów technicznych danych usług, robót budowlanych lub towarów, które mają być przedmiotem zamówienia, ale również mieć taki charakter, aby w sposób obiektywny wskazywały na tylko jeden podmiot jako na potencjalnego wykonawcę zamówienia. Sama złożoność przedmiotu zamówienia od strony technicznej nie wystarcza do wykazania istnienia przesłanki. Przekonanie co do tego, że proponowany wykonawca jest jedynym, który ze względu na szczególne zaufanie, doświadczenie i możliwości organizacyjne jest w stanie wykonać zamówienie, nie stanowi dostatecznej podstawy do przyjęcia założenia, iż jest to jedyny wykonawca.

Pamiętaj! Skorzystanie z wyłączenia nie może opierać się na Twoim zaufaniu do jednego wykonawcy.

Przykładem wystąpienia przyczyn technicznych o obiektywnym charakterze może być sytuacja, w której dany wykonawca dysponuje konkretną technologią nieznajdującą się w posiadaniu innych podmiotów lub też wiąże się z koniecznością zachowania tych samych norm, standardów czy parametrów technicznych, jeżeli ich niepowtarzalność i charakter nie pozwalają na jakiegokolwiek odstępstwa. Możliwość powołania się na te przepisy będzie wyłączona, jeżeli istnieją

zbliżone parametry czy też normy jakości. Warto zwrócić uwagę na stanowisko Naczelnego Sądu Administracyjnego wyrażone w wyroku z 11 stycznia 2012 r. (II GSK 1411/10, LEX nr 1137862), w którym wskazano, iż względy gospodarcze i organizacyjne nie mogą stanowić wystarczającej podstawy do udzielenia zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 214 ust. 1 pkt 1 Pzp. Odnośnie względów finansowych, tj. kosztów i czasochłonności związanych z wykonaniem zamówienia przez innych wykonawców, należy wskazać na treść wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 3 sierpnia 2012 r. V Ca 1281/12, zgodnie z którym względy ekonomiczne nie stanowią podstawy do odstąpienia od trybu przetargowego na rzecz innego trybu.

Ochrona praw wyłącznych

Zamawiający może udzielić zamówienia w trybie z wolnej ręki, jeżeli dostawy, usługi lub roboty budowlane mogą być świadczone tylko przez jednego wykonawcę z przyczyn związanych z ochroną praw wyłącznych wynikających z odrębnych przepisów.

Do zastosowania tego wyłączenia nie wystarczy, by przedmiot zamówienia objęty był ochroną prawa wyłącznego (np. prawem autorskim). Musisz wykazać, że wykonanie zamówienia przez innego wykonawcę jest niemożliwe ze względu na przysługującą danemu podmiotowi ochronę praw wyłącznych, natomiast istnienie takich praw skutkuje koniecznością udzielenia zamówienia właśnie temu podmiotowi. Tym samym konieczne jest spełnienie dwóch przesłanek:

- istnienia praw wyłącznych oraz
- jednego podmiotu zdolnego do realizacji zamówienia.

Pomiędzy powyższymi przesłankami musi zachodzić związek przyczynowo – skutkowy.

Nie możesz celowo kreować sytuacji, w której skorzystanie z tej przesłanki jest możliwe. Późniejsze kontrole mogą stwierdzić, że to Twoje celowe działania przyczyniły się do stworzenia sytuacji, w której konieczne było skorzystanie z wyłączenia.

Rozwiązania alternatywne lub zastępcze

Co oznacza konieczność wykazania, że nie istnieje rozwiązanie alternatywne lub rozwiązanie zastępcze, a brak konkurencji nie jest wynikiem celowego zawężenia parametrów zamówienia?

Rozwiązania zastępcze to inaczej rozwiązania alternatywne lub zamiennie. Przykładowo, mogą nimi być rozwiązania spełniające określone przez Ciebie wymagania w inny sposób, niż określiłeś. Rozwiązania te zapewniają jednak akceptowalny poziom wykonania Twojego zamówienia, a także gwarantują nie pogorszenie wymaganych cech materiału, produktu lub usługi. Alternatywny to dopuszczający

Działalność twórcza
lub artystyczna

jedną z dwóch możliwości, np. oferta alternatywna. Za rozwiązanie alternatywne nie należałoby uznać takiego, które jest niewspółmiernie drogie, niesprawdzone, trudne do użytkowania, konfliktogenne czy wreszcie kontrowersyjne. W celu uniknięcia ryzyka nieprawidłowego zastosowania przesłanki możliwe jest uprzednie przeprowadzenie procedury rozeznania rynku poprzez zamieszczenie ogłoszenia na stronie internetowej o planowanym zamówieniu. Zakres upublicznienia powinien być dostosowany do znaczenia danego zamówienia dla potencjalnych wykonawców, w tym wykonawców z innych państw członkowskich. Informacja o zamówieniu mogłaby zawierać, obok opisu przedmiotu zamówienia, zaproszenie do zgłaszania się tych wykonawców, którzy mogą zaoferować rozwiązania alternatywne, ale zaspokajające potrzeby zamawiającego. Brak zgłoszeń mógłby być podstawą do uzasadnienia skorzystania z wyłączenia. Innym sposobem na uniknięcie ryzyka nieprawidłowego zastosowania przesłanki możliwe jest również przedstawienie opinii instytucji eksperckiej lub eksperta branżowego zawierającą analizę potwierdzającą brak istnienia rozwiązania alternatywnego lub rozwiązania zastępczego.

Nie musisz stosować procedur, gdy dostawy, usługi lub roboty budowlane mogą być świadczone tylko przez jednego wykonawcę w przypadku udzielania zamówienia w zakresie działalności twórczej lub artystycznej.

„(...) w przypadku prac artystycznych, gdy tożsamość artysty nierozzerwalnie determinuje niepowtarzalny charakter i wartość samego dzieła. Wyłączność może również wynikać z innych przyczyn, ale jedynie obiektywne sytuacje wyłączności mogą uzasadnić zastosowanie procedury negocjacyjnej bez publikacji, gdy sytuacja ta nie została stworzona przez samą instytucję zamawiającą z myślą o przyszłym postępowaniu o udzielenie zamówienia". Motyw 50 preambuły dyrektywy 2014/24/UE

Komentowana przesłanka dotyczy wszelkich rodzajów dzieł chronionych przepisami prawa autorskiego, ale w szczególności specyficznego, niepowtarzalnego dzieła, które można uzyskać od jednego tylko wykonawcy. Istotne dla zrozumienia tego wyłączenia są przepisy ustawy z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 24). Do zamówień z zakresu działalności twórczej należy zaliczyć zamówienia mające za przedmiot utwór w rozumieniu przytoczonej ustawy. W myśl art. 1 ust. 1 ww. ustawy utworem jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia. Punkt 6 tego przepisu wskazuje na przykładowe utwory: architektoniczne, architektoniczno–urbanistyczne i urbanistyczne (art. 1 ust. 2 pkt 6).

Zgodnie z art. 1 ust. 1 Ustawy o *prawie autorskim i prawach pokrewnych* utwór powinien wykazywać łącznie następujące cechy:

- stanowić rezultat pracy człowieka,
- stanowić przejaw działalności twórczej,
- mieć indywidualny charakter.

Przesłankę twórczości uznaje się z spełnioną, kiedy stworzone dzieło jest nowe z punktu widzenia twórcy Cecha tak rozumianej nowości określana jest także jako „oryginalność”. W przypadku twórczego działania można wykorzystać elementy powszechnie znane lub ogólnie dostępne, jednak pod warunkiem że ich »wybór, segregacja, sposób przedstawienia ma znamiona „oryginalności”. (...) Utworem może być nawet kompilacja wykorzystująca dane powszechnie dostępne pod warunkiem, że ich wybór, segregacja, sposób przedstawienia ma znamiona oryginalności(Por.: 1.wyrok SN z 22 czerwca 2010 r., IV CSK 359/09, OSP 2011, z. 5, poz. 59; 2. J. Barta, R. Markiewicz (w:) Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz, red. J. Barta, R. Markiewicz, Warszawa 2011, s. 22;3. wyrok SN z 25 stycznia 2006 r., I CK 281/05, OSNC 2006, nr 11, poz. 286; 4. wyrok Sądu Najwyższego z 25.01.2006 r., I CK 281/05).

Pilna potrzeba

Wyłączenie dotyczy sytuacji, w której ze względu na pilną potrzebę udzielenia zamówienia niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której wcześniej nie można było przewidzieć i nie można zachować terminów wymaganych przez zasadę konkurencyjności.

Z tego wyłączenia możesz skorzystać w zasadzie tylko w sytuacji konieczności zapobieżenia negatywnym skutkom nieprzewidzianego zdarzenia. Musi wystąpić pilna potrzeba udzielenia zamówienia, przez którą należy rozumieć konieczność ochrony jakiegoś interesu, którego naruszenie zagrożone jest wystąpieniem nieprzewidywalnych okoliczności, a który to interes może doznać uszczerbku w przypadku zbyt długiego oczekiwania na udzielenie zamówienia.

Jako przykład można wskazać konieczność ochrony zdrowia i życia, zapewnienie bezpieczeństwa, zapobieganie szkodzie w majątku i ochronę środowiska. Okoliczności te nie mogą wynikać z Twojej winy – nie mogłeś ich przewidzieć przy zachowaniu należytej staranności. To musi być sytuacja obiektywnie nieprzewidywalna, ma to być zdarzenie, które w normalnym toku rzeczy było mało prawdopodobne do przewidzenia. Nie może być spowodowana opieszałością w udzieleniu zamówienia. Przewidywalne będą więc tylko te okoliczności, które mieszczą się w granicach zwykłego ryzyka związanego z Twoją działalnością i na których wystąpienie powinieneś być przygotowany.

Uwaga! Ewentualne przedłużenie procedury wyboru wykonawcy w związku ze skomplikowanym przedmiotem zamówienia czy pracochłonnym etapem związanym z oceną ofert są okolicznością, którą przeważnie można przewidzieć.

Niezbędnym warunkiem jest konieczność wykazania, że brak jest obiektywnej możliwości zachowania terminów przewidzianych dla przeprowadzenia postępowania zgodnie z zasadą konkurencyjności.

Wyjątkowa sytuacja

Wyłączenie ma zastosowanie do zamówień, do których ma zastosowanie zasada konkurencyjności ze względu na wyjątkową sytuację niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której wcześniej nie można było przewidzieć, wymagane jest

natychmiastowe wykonanie zamówienia i nie można zachować terminów wymaganych przez zasadę konkurencyjności.

Możesz skorzystać z wyłączenia, gdy zaistnieją łącznie następujące okoliczności:

- 1) wyjątkowa sytuacja;
- 2) przyczyny powstania tej sytuacji nie leżą po stronie zamawiającego;
- 3) sytuacji tej zamawiający nie mógł przewidzieć;
- 4) wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia;
- 5) nie można zachować terminów określonych dla zasady konkurencyjności.

Pomiędzy wszystkimi wymienionymi powyżej przesłankami powinien zachodzić związek przyczynowo–skutkowy oraz związek czasowy. Pamiętaj, że sytuacja o charakterze wyjątkowym to sytuacja, której zaistnienie jest na tyle mało prawdopodobne, że dochowując należytej staranności, nie mogłeś jej przewidzieć, np. wszelkiego rodzaju katastrofy, powodzie, awarie, klęski, sezonowe pożary, niespodziewane wypadki bądź też zagrożenie ich wystąpienia wymagające podjęcia natychmiastowych działań. Konieczność wykonania, szybka reakcja i krótki okres trwania zamówienia, mający na celu jedynie usunięcie absolutnie niezbędnych skutków zdarzenia niemożliwego do przewidzenia jest tym, co uprawnia Cię do skorzystania z tego wyłączenia.

Uwaga! Konieczność wydatkowania środków z dofinansowania lub złożenie wniosku o takie dofinansowanie nie uprawnia Cię do zastosowania tego wyłączenia.

Wskazana w przepisie natychmiastowość wykonania zamówienia musi wynikać z konieczności ochrony interesu, którego naruszenie zagrożone jest wystąpieniem nieprzewidywalnych okoliczności, a który może doznać uszczerbku w przypadku zbyt długiego oczekiwania na udzielenie zamówienia – stąd konieczność wykazania niemożliwości dochowania terminów wynikających z zasady konkurencyjności. Do interesów wymagających ochrony można zaliczyć: ochronę zdrowia i życia, bezpieczeństwo, zapobieganie szkodzie w majątku czy ochronę środowiska.

Dostawy rzeczy wytwarzanych w celach badawczych, doświadczalnych, naukowych lub rozwojowych

Wyłączenie będzie miało zastosowanie, gdy chcesz zamówić dostawę rzeczy wytwarzanych wyłącznie w celach badawczych, doświadczalnych, naukowych lub rozwojowych, z wyłączeniem zamówień obejmujących produkcję masową służącą osiągnięciu rentowności ekonomicznej lub pokryciu kosztów badań i rozwoju.

	<p>Wskazane pojęcia badawcze, rozwojowe, doświadczalne i naukowe mają swoje źródła w ustawie o zasadach finansowania nauki. Nie mogą być to dostawy służące do prowadzonej przez Ciebie produkcji masowej, która ma na celu osiągnięcie rentowności lub pokrycie kosztów badań i rozwoju.</p> <p>Produkcja masowa jest to system wytwarzania wyrobów oparty na podziale, specjalizacji i ciągłości pracy. Oznacza to, że produkt w trakcie procesu produkcji powinien ciągle znajdować się w ruchu, być ciągle poddawany obróbce lub być transportowany pomiędzy odpowiednimi stanowiskami produkcyjnymi. Z drugiej strony stanowiska pracy powinny przez cały czas poddawać obróbce przedmiot pracy. Po przekazaniu danego egzemplarza dalej, na stanowisko pracy powinien od razu trafiać następny, tak aby zachowana była ciągłość pracy. Aby było to możliwe stanowiska pracy powinny być umiejscowione kolejno obok siebie tak, aby jak najmniej czasu przeznaczać na transport przedmiotów produkcji pomiędzy nimi. Produkcja masowa charakteryzuje się również dużą powtarzalnością procesu wytwarzania.</p>
Dodatkowe dostawy	<p>Wyłączenie dotyczy przypadku, gdy zawierasz z wykonawcą wybranym zgodnie z zasadą konkurencyjności umowę na dodatkowe dostawy, której przedmiotem jest częściowa wymiana dostarczonych produktów lub instalacji albo zwiększenie bieżących dostaw lub rozbudowa istniejących instalacji, a zmiana wykonawcy prowadziłaby do nabycia materiałów o innych właściwościach technicznych, co powodowałoby niekompatybilność techniczną lub nieproporcjonalnie duże trudności techniczne w użytkowaniu i utrzymaniu tych produktów lub instalacji. Czas trwania takiej umowy na dostawy dodatkowe nie może przekraczać 3 lat.³¹</p>
Zamówienia polegające na powtórzeniu usług lub robót budowlanych	<p>Wyłączenie to możesz zastosować, gdy chcesz udzielić wykonawcy (wybranemu zgodnie z zasadą konkurencyjności) zamówień na usługi lub roboty budowlane, które polegają na powtórzeniu podobnych usług lub robót budowlanych. Musi to nastąpić w okresie 3 lat od udzielenia zamówienia podstawowego.³²</p> <p>Zamówienie takie musi być przewidziane w zapytaniu ofertowym, a jego wartość uwzględniona przy szacowaniu wartości zamówienia.</p> <p>W opisie zamówienia podstawowego powinieneś wskazać ewentualny zakres tych usług lub robót budowlanych oraz warunki, na jakich zostaną one udzielone.</p> <p>Jedną z okoliczności uzasadniających skorzystanie z tej przesłanki jest zgodność nowego zamówienia z przedmiotem zamówienia</p>

³¹ Zwróć uwagę, że ograniczenie odnoszące się do 3-letniego okresu nie dotyczy zamówień udzielanych zgodnie z zasadą konkurencyjności. (Zob. Sekcja 3.2.1 pkt 2 lit. k Wytycznych).

³² Zwróć uwagę, że ograniczenie odnoszące się do 3-letniego okresu nie dotyczy zamówień udzielanych zgodnie z zasadą konkurencyjności. (Zob. Sekcja 3.2.1 pkt 2 lit. j Wytycznych).

	<p>podstawowego. Przykładem może być realizacja przedsięwzięcia budowlanego wykonywanego etapowo w ramach kolejnych zadań inwestycyjnych, których termin realizacji może być uzależniony od pozyskania środków finansowych. Wyłączenie może mieć zastosowanie w sytuacji, gdy z opisu zamówienia podstawowego wynika, że robota budowlana jest realizowana w ramach tego projektu, np. kontynuacja budowy infrastruktury liniowej o dalsze odcinki, zlecenie na kolejny okres świadczenia usługi. Wartość takiego zamówienia nie jest ograniczona, ale musi być uwzględniona w wartości podstawowego zamówienia.</p>
<p>Likwidacja, egzekucja, upadłość</p>	<p>Warunkiem skorzystania z wyłączenia jest to, by jego przedmiot stanowiły dostawy na szczególnie korzystnych warunkach w związku z likwidacją działalności innego podmiotu, postępowaniem egzekucyjnym albo upadłościowym.</p> <p>Nie musisz stosować procedur, jeśli masz możliwość zawrzeć korzystną umowę dostawy ze względu na szczególnie korzystne warunki udzielenia zamówienia w porównaniu z przeciętnymi warunkami rynkowymi.</p>
<p>Giełda towarowa</p>	<p>Jeśli dokonujesz zakupu na giełdzie towarowej w rozumieniu przepisów o giełdach towarowych, w tym na giełdzie towarowej innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego, nie musisz stosować procedur.</p> <p>Dotyczy to sytuacji, gdy zamówienie na dostawy jest dokonywane na giełdzie towarowej w rozumieniu Ustawy z 26 października 2000 r. <i>o giełdach towarowych</i> (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 910, 1881), w tym na giełdzie towarowej innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub gdy zamawiający dokonuje zakupu świadectw pochodzenia, świadectw pochodzenia biogazu rolniczego, świadectw pochodzenia z kogeneracji oraz świadectw efektywności energetycznej na giełdzie towarowej, w tym na giełdzie towarowej innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego (art. 67 ust. 1 pkt 9 w obecnym brzmieniu wszedł w życie 1 października 2016 r. na podstawie art. 46 ustawy z 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej, t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1047, 1946). Obrót na giełdach towarowych jest prawnie uregulowany i znajduje swoje podstawy w przepisach ustawy o giełdach towarowych.</p>
<p>Zamówienie placówek zagranicznych</p>	<p>Wyłączenie ma zastosowanie, gdy zamawiającym jest placówka zagraniczna w rozumieniu przepisów Ustawy z 21 stycznia 2021 r. <i>o służbie zagranicznej</i> (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1691, 1840), tj. przedstawicielstwo dyplomatyczne, stałe przedstawicielstwo przy organizacji międzynarodowej, urząd konsularny, instytut polski lub inna</p>

	<p>placówka podległa ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych, mająca siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Jego wartość musi być mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 3 i art. 4 Pzp.</p>
<p>Potrzeby własne jednostki wojskowej</p>	<p>Wyłączenie dotyczy zamówień udzielanych na potrzeby własne jednostki wojskowej w rozumieniu przepisów o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, a jego wartość jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 3 i art. 4 Pzp.</p>
<p>Zamówienia in-house</p>	<p>Jeśli jesteś zamawiającym wymienionym w art. 4 Pzp pkt 1–4 i stosujesz art. 214 ust. 1 pkt 12-14 Pzp uprawniający Cię do udzielenia zamówienia z wolnej ręki, to nie musisz również stosować procedur wynikających z <i>Wytycznych</i>, jeśli wartość Twojego zamówienia nie przekracza progu stosowania Pzp. Obowiązują Cię tylko zasady należytego zarządzania finansami, które odnoszą się do wszystkich wydatków.</p> <p>Powszechnie uznaje się, iż zamówienie in-house to zamówienie udzielane przez danego zamawiającego podmiotom posiadającym odrębną od zamawiającego osobowość prawną, nad którymi sprawuje on kontrolę właścicielską, z wyłączeniem zastosowania reżimu zamówień publicznych.</p>